

TOȚI ABONAȚII LA
«**ZIARUL CĂLĂTORIILOR**»

PARTICIPĂ,

cu începere de azi, la următoarele mari și de valoare premii:

1) O sobă «Godin» No. 3, cumpărată de la cunoscuta casă : Industria Metalică «Marcu», B-dul Elisabeta, No. 5.

2) Una pușcă fină de vânatoare, cu 2 țevi, cal. 12, din vechia și renumita fabrică Pieper-Bayard.

3) Un pistol automat de buzunar, Pieper-Bayard, modelul cel mai nou, fiind de calibru mare, 7.65, însă format redus, foarte portativ.

4) Una carabină de mare precizie, cal. 22, Pieper-Bayard, semi-automatică.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin B. D. Zisman, 44, calea Victoriei, furnizorul Curții Regale.

5) Una oglindă mare venețiană de cristal ;

6) Una măsuță de toaletă, cu oglinzi de cristal ;

7) Una mașină de cusut de mână ;

8) Două frumoase tablouri.

Toate aceste 5 obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mobile Marco Dattelkremer, str. Carol, No. 62.

9) Una pendulă de biuro ;

10) Una chisea de argint de China, foarte frumoase obiecte, cumpărate de la magazinul de încredere Schmith & Stratulat, calea Victoriei, 53.

11) Un gramofon perfecționat ;

12) Una mandolină, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică Jean Feder, calea Victoriei, 54.

13) Una fructieră, argintată și aurită, cu 12 cuțite pentru desert, aurite, cumpărată de la cunoscutul magazin de bijuterie Th. Radivon, B-dul Elisabeta, 9 bis.

14) Una toaletă de bambu veritabil, cumpărată de la bine asortatul magazin de mobile de trestie și bambu, D. Littmann, strada Lipscani, No. 3.

15) O duzină crema «Flora».

16) O » săpun «Flora».

17) O » pudră «Flora».

18) 2 ceasornice de argint, pentru bărbat.

19) 5 abonamente pe 6 luni la ziarul umoristic «Veselia».

20) 5 abonamente pe 3 luni la ziarul «Universul literar».

Toate aceste frumoase premii se oferă cu începere de azi, prin tragere la sorți, abonaților «Ziarului Călătoriilor».

Prețul abonamentului lei 5 p. un an, 2.60 p. 6 luni.

NOUILE MARI PREMII

OFERITE DE ZIARUL « UNIVERSUL »

„UNIVERSUL“

ABONAȚILOR SĂI, CU INCEPERE DE ASTĂZI:

O NOUA VILA LA SINAIA

«Vila Theodora», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea mai splendidă din localitate

Un salonaș modern

compus din: o canapea, două fotoliuri, patru scaune și o masă de mijloc, foarte elegant, cumpărat dela fabrica de mobile de artă I. Brezoiu, calea Rahovei, 50, unde se găsește în permanență o bogată și aleasă expoziție de mobile de toate genurile

UN DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, cumpărat de la Industria metalică «Marcu», Bulevardul Elisabeta, No. 8.

O GARNITURA DE MOBILA PENTRU INTRARE

compusă din o canapea, patru scaune, două fotoliuri și o masă cumpărate de la cunoscutul magazin de mobile de trestie și bambu Littman, strada Lipscani, No. 3.

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn Marin V. Ganea, șoseaua Mihaî-Bravul, No. 37 și strada Șerbănică, No. 10.—Sucursala calea Victoriei, No. 107.

O SCOARTĂ ROMÂNEASCĂ ȘI O BLUZĂ (IIE) DE MĂTASE

de la Bazarul Național de țesături românești de sub conducerea doamnelor Cosco și Duțescu, calea Victoriei, 110, cel mai eficient și mai bine asortat magazin în toate felurile de lucrări românești de pânză, lână și mătase

UN SALONAȘ DE BAMBU

cumpărat de la cunoscuta fabrică de mobile în acest gen E. A. Pucher, calea Victoriei, No. 148.—Sucursala Bulevardul Elisabeta, No. 18, «La Cometa Haley».

O pendulă de stejar afumat și o tavă argintată, cumpărate de la magazinul de încredere Schmidt & Stratulat, calea Victoriei, No. 53.

O bicicletă, o pușcă de vânătoare și un pistol automat, cumpărate de la marele magazin de biciclete și arme B. D. Zissmann, calea Victoriei, No. 44.

Un gramofon, o vioară, un flaut și o harmonică, cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică Jean Feder, calea Victoriei, No. 54.

1 pendulă de perete și 6 lingurițe de argint suflate cu aur, cumpărate de la cunoscutul magazin «Ceasornicaria Colței».

O splendidă rochie albă, lucrată artistic în ajururi.

O dormeuză, 2 fotoliuri și un paravan artistic, lucrate în vechiul atelier de tapiterie Ioan Niculescu, strada Câmpineanu, No. 31.

Un ceasornic de aur cu trei capace pentru bărbat

1 brățară de aur 14 kt. cu 5 perle fine.

2 ceasornice de aur pentru doamnă.

1 inel de aur cu rubin pentru bărbat.

1 pereche de cercei cu diamante și rubine Capu-
chon.
de mare valoare.

O frumoasă și prețioasă broșă.

1 inel de aur 14 kt., pecetar pentru bărbat.

6 ceasornice remontoir de argint cu câte 3 capace

1 ceasornic de metal emailat.

1 binoclu fin, 6 ceasornice remontoir de metal.

1 elegantă compotieră argintată de mare valoare.

50 cutii de cremă, pudră și săpun «Flora» în cutii speciale
făcute anume pentru abonații noștri.

20 plachete argintate reprezentând fotografiile Regelui și Reginei, comanlate
anume pentru premii.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL ÎNTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI

Lei 5.—Pe un an în toată țara

2.60 c 1/2

Redacția și Administrația

No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

Apare odată pe săptămână

— MARȚA

ABONAMENT

LA

„ZIARUL CALĂTORILOR”

Pentru 1 an 5 lei; jum. an 2.60

In munții stâncoși

Trebuie să fii nebun pentru ca să te faci căutător de aur când n'ai brațe puternice și ți-e frică de lovitură. De la sosirea lui Placerville, Johnson încerca lucrul acesta. De altfel întotdeauna se izolase cât mai mult cu putință, căci își dăduse socoteala că cele mai bune prietenii se sfârșesc mai totdeauna prin încercări sângeroase adesea. Și natural că Johnson se temea de bătae...

Odinioară, Johnson era cultivator într'un stat de la Est, însă cum se temea de lucru tot ca de lovitură, exploatarea lui nu propășea de loc, cu toate eforturile nevestei lui, o femeie uscățivă și inimoasă care făcea cea mai mare parte din treburi și îl certa toată ziua. Într-o bună zi, însă sătul de atâtea dojeni nemeritate de altfel—simțind nevoie de liniște, Johnson își luă de seamă. Și-și strânse nevasta de gât și o aruncă în apă, ceia ce îl sili să părăsească ținutul.

Atunci se înarmase cu târnăcopul și lopata minerului și fugise în munți stâncoși, refugiul obișnuit al celor cari au câte ceva pe conștiință.

Din nenorocire începutul la Placerville fu urăcios. În epoca aceea raporturile între căutătorii de aur și Indieni din vecinătate nu erau tocmai bune, așa că într-o bună dimineață se sfârși printr-o încercare. Toți minerii își părăsiră colibele și se adunară în lagăr și câteva zile îl apărură împotriva năvălirii indiene pe care în sfârșit o respinseră. Însă cum lui Johnson îi era frică de lovitură, fugi chiar de la începutul luptei ceia ce îl făcu să-și capete renumele de laș, apoi o grămadă de insulte și câte-va răni pe față.

Puțin după sosirea lui, descoperise și începuse să exploateze o vână de aur, dar avusese nenorocul să vorbească în lagăr de viitoarea-i bogăție ceia ce atrăsese atenția lui Jack Patterson, și de mult timp, Jack Patterson și prietenul său Billy își părăsiră locurile lor prea sărace și cutreerău munții.

Așa dar, într-o dimineață, când, Johnson, leneș ca în todeauna, își părăsise lagărul cam târziu, văzu cu mirare, ajungând la malul râului, Jack Patterson și camaradul său, Billy scormonind pământul și spălând nisipu-

rile pe locul lui și cu materialele lui.

— Ei! Patterson, îi strigă el, ce faci voi aici?

— Cum vezi, băiete, lucrăm.

— Dar e locul meu, e locul meu; voi știți bine asta! De altfel stâlpii mei de însemnare sunt aci ca să mărturisească.

— Iți ai autorizația?

— Da, am autorizația.

— Dă-ne-o nouă.

— A! asta nici-o dată!

— Ce zici?

Și Jack Patterson înaintă amenințător, cu carabina în mână. Johnson vru să se tragă înapoi însă Billy făcu-se un ocol și sta la spatele lui.

„Autorizația, Johnson! unde ți-e autorizația?”

— Dar ce vrei să faci cu ea, Jack?

— O să-ți spunem mai târziu.

— Dar nu e la mine, am lăsat-o în lagăr!

— Dule în lagăr Billy, și vezi dacă e adevărat.

Dar și eu m'ași putea duce, Jack.

— Nu! tu stai aci!... Ori dacă nu...

Și Jack Patterson făcu gestul de a ochi. Johnson părea că șovăie.

„Stai aci Johnson, zise și cellalt.

— Bine, bine, Jack! nu te supăra, am să stau!”

După ce Billy plecă, Johnson își căută din ochi un loc de scăpare către care ar putea să fugă, însă terenul era gol de tot: numai un bloc de stâncă destul de nalt răsărea din pământul arid. Cu ochii țintă pe Patterson care părea că nu-i dă atenție, Johnson încercă să se tragă până la stâncă, însă carabina lui Jack se îndreptă înspre el:

— Camarade, nu te mișca, căci apoi...

— Dar nu mă mișc de loc Jack, nu mă mișc!”

Johnson era și el înarmat, și o clipă avu gândul să-i zdrobească capul persecutorului, însă într'un asemenea caz nici odată nu știa care din amândoi va omori pe cellalt—și lui Johnson îi era frică.

Billy veni în curând cu permisia.

„Și acum Johnson ascultă și înțelege: Autorizația ta ți-o luăm noi; dacă vrei să rămâi proprietar, n'ai de cât, însă locul tău și-ți vom exploata noi în numele tău și-ți vom fi funcționari; însă să știi că aurul îl vom păstra pentru noi.”

Johnson avu un râs care suna grozav de fals:

— Și care va fi partea mea de câștig în toată afacerea asta?

— Tu, ești norocos, n'ai de cât să bați munții și-ți vei găsi altă vână.. pe care o va exploata Billy tot așa. Și acum poți pleca....”

Johnson însă de astă dată nu plecă și părea că nu știe ce trebuie să facă.

— M'auzi, stăpâne, îi zise aspru Jack poți să te duci acum.

— Bine, Jack! bine, mă duc!”

Și plecă.

„Știu bine că e fricos zise Patterson. Cu el poți întotdeauna să faci ce vrei.

Seara tot lagărul știa de pățania lui și fu copleșit de luări în râs.

În curând ajunse calul de bătae al tuturor. Ceea ce avea mai bun de făcut ar fi fost să plece să-și caute de lucru într'altă parte, însă căpătase o ură înverșunată contra lui Patterson și la fie-care nouă bătae de joc, rumega mereu proiecte de răzbunare,—nici o dată puse în practică.

În mijlocul lagărului era o colibă de scânduri care sluja în același timp de magazin și debit de băuturi. Într-o dimineață Patterson și Billy intrară aci și porunciră trei viskey și lațul de urși.

William, debitantul, veni în curând trăgând după el lațul de urși, o grămadă de fer de șazecei de livre, cu două trape enorme cari se închideau și se deschideau cu ajutorul unor chei cu șurupuri.

Plecară, și pe drum se întâlniră cu Johnson.

„Ei camarade ți-ai găsit loc, îl întrebă Patterson.

— Nu încă Jack, nu încă!

Pe malul râului în locul fost al lui Johnson care acum era exploatat de Jack Patterson o colibă din trunchiuri de pomi, în care minerii își strângeau merindele și uneltele, era aproape dărâmată! urșii cenușii atrași de mirosul slăninei și făinei începuseră noaptea trecută s'o dărâme.

După câte-va clipe de observare Billy așeză cursa pe care o înțepeni bine cu o bucată de trunchi de copac; apoi camarazi îi strânseră uneltele în colibă și se înapoiară în lagăr.

De după o stâncă Johnson îi pândise, și când plecară se apropie. Când ajunse îndreptul lațului murmură:

„Lațul ăsta nu e bine așezat. Apoi aruncă o privire bănuitoare înspre lagăr.

„S'or mai întoarce după prânz?”

„Însă lațul ăsta nu-i de loc bine pus....”

Încet, Johnson deslipi de pământ drugul greu de oțel, și apoi mai încolo chiar la picioarele gropii în care se spală nisipurile aurifere, făcu altă groapă și îngropă lațul din nou în pământul moale.

„Aici are să fie mai bine, zise el satisfăcut.”

Cele două chei erau mai încolo, le luă și le aruncă în râu, și apoi se sui îndărăt în dosul stâncei, la pândă.

Aștept mult, până ce, în sfârșit, Patterson și Billy apărură și intrară în co-

libă să-și așeze uneltele; apoi Patterson se apropie de laț, și de o dată răsună o oribilă împrecție:

„Goddan!”

Billy alergă la el...

„Cheile! unde sunt cheile?”

Le căutără pretutindeni însă nu le găsiră nicăieri. Billy alergă înspre laț; Patterson se prinsese în laț până mai sus de coapse și de-alungul pantalonului de pânză cenușie, sângele curgea.

Linistit, Johnson coboră din ascunzătoare și se așază în fața lui:

— Și tu, camarade, credeați că veți rămâne stăpân totdeauna pe locul meu?

Dar Jack Patterson, privindu-l cu un aer disprețuitor, îi zise:

— Răzbunare de laș, băete!...

Johnson își contemplă victima îndelung vreme gustând deliciul răzbnării sale și cîștigîndu-și-o cu sarcasm—fără a obține însă decât arar câte un surâs disprețuitor. În urmă Johnson, care pîndea mereu cu grijă revenirea lui Billy, se ascunse repede după o stîncă din apropiere.

Din locul acesta, bine ascuns, el putu să vadă înapoarea tovarășului victimei sale, însoțit de toți minerii cari rămăseseră pe cîmp. Ei aveau cheile trebuincioase și astfel resorturile fură imediat desfăcute.

— Cine a mutat cursa? întrebă Billy.

— Johnson, răspunse Jack.

— El își va lua pedeapsa, camarade.

— Bah! lăsați-l, el nu merită un glonte!

Și Jack Patterson, sfârșit de durere, își ceru carabina, și după ce zise un ultim adio tovarășilor săi pentru a scăpa de durerile îndelungate și de amputarea ambelor picioare, își trase un glonte și se rostogoli greoi dintre resorturile grozavei curse. El fu transportat puțin mai încolo și înmormîntat la trunchiul unui pin.

— A fost un bun camarad, sfârși Billy. Apoi se întoarse brusc în direcția câmpiei.

„Johnson, unde-i Johnson? strigă el.

Dar Johnson, profitînd de un moment în care toți minerii erau reușiți în jurul lui Patterson, își făcuse repede bagajul și dispăruse pentru a nu se înapoia nici odată....

Mig. Fl.

DIN AVENTURILE UNUI TRAPOR

Cum am prins cinci „desperados”

Tresării când citii numele de pe cartea de vizită pe care mi-o adusese Bonat, ordonanța mea.

Cum!? Will Sight, celebrul vîntor cu care petrecusem atîta timp în

garnizona din Senegal, să fie aici în Paris!?

— Spune-ți să între!

Ușa se deschise și în prag își făcu apariția amicul Will, îmbrăcat tot în vechiul lui costum de vîntor.

— Hola! căpitane,--zise el după ce ne strînserăm vîntos mâinile, nu credeați că o să te supere amicul Will tocmai aici în Paris. Am venit totuși.

— Unde o să te duc acum, amice Will, căci...

— Ah! da, mă întrerupse el: Am auzit că pleci cu garnizona la toamnă în Cochinchina și cum voesc să merg spre Asia, m'am gândit să te întovărășesc. Chiar pentru asta venisem să te rog, căci ai o cabină specială pe vasul cu care plecăm.

— Dar în ultimul timp pe unde ai fost?

Will își trosni oasele degetelor și clipi într'un mod particular din ochi. Era un semn pe care i-l cunoșteam încă din garnizona Senegal. Nu mă înșelasem.

— Am fost, începu el, în America sudică. După ce ai plecat în Franța, m'am imbarcat pe «Titanul», un vapor de marfă și pasageri pentru Rio-de-Janeiro. A mers cum amers până când am ajuns acolo, dar la Rio-de-Janeiro în port am pățit, ceva, și să vezi cum: din radă n'am ieșit de cît seara. Atunci am tras pentru noapte la primul han ce am întîlnit. Afară de vre-o 20 de shilingi schimbai în bani locali și care sumă o aveam la centură mai aveam în buzunar o pungă cu 450 dolari.

— A doua zi de dimineață, ia punga de unde nu-i. Am reclamat poliției portului, dar, să mă crezi și polițiștii sunt niște leneși! Ce să-ți spun? N'am luat nimic înapoi. Mi-au cerut scuze și asta a fost totul!

Mi-am luat pușca și cu restul de 2 pesos și jum. (11 l. 75 b.), mi-am luat praf și gloanțe, conserve și am plecat din Rio-de-Janeiro într-o direcție necunoscută. Căci vezi! mă plictiseam grozav în oraș; pentru mine nu sunt d'alde astea. Trapor rămân până oi muri! Și apoi nu pentru ca să stau în oraș venisem în Brazilia. Am umblat astfel timp de săptămîni. Ziua umblam, vînam și seara vindeam vînatul și dormeam apoi sub cerul liber.

Să vezi, continua el—d aici încolo începe partea interesantă. Am intrat în regiunea Tocantinului. Pe locurile aceste ținutul devine muntos și acoperit cu brazî, stejari, etc. Satele erau mai dese. Am întîlnit acolo un fermier, emigrant din Colorado, american ca și mine! S'a bucurat mult văzîndu-mă și m'a întrebat despre orașul lui. I-am spus și eu scopul vizitei mele în America sudică, pătania din hanul din Rio-de-

Janeiro când a auzit că am de gând să străbat, ținutul, m'a sfătuit ca un frate să nu te duci mai departe. Ținutul e plin de «desperados», corci și chiar Piei-Roșii, și poate că ai auzit cine sunt bandiții ăștia! Eu sunt nevoit să le plătesc un tribut! Ai văzut, cred, când ai venit cum fumea partea ceea de cîmp semănată cu mătură.

Era o hacienda incendiată de ei pentru că proprietarul nu voise să le plătească dijma. Sunt p'aici vre-o cinci sau șase ticăloși. Mi-a spus un «vaquano» că vor să mă atace, dar nu'mi pasă; o să rezist. Am mai avut o răfuială cu ei la granița Texasului, dar sunt niște poltroni, înaintea unei carabine bune, fug numai decît.

Am promis bunului fermier că voi băga de seamă și a doua zi mi-am luat rămas bun dela dînsul, plecînd iarăși de-alungul unui rîușor ce conducea la fluviul Tocantinului.

Ce mai vînat era p'acolo! Papagalî, miricios (un fel de pasări de mărimea potârnichei, avînd penele foarte frumoase), în scurt, un paradis.

Și amicul meu însoțea vorbele cu mișcări din mâini, prin cari voia să-și arate entuziasmul său. Am tras cîteva focuri și mi-am pregătit astfel cîteva pasări pentru dejun. Ceasul îmi arăta că este ora mesei. Trebuia decît să'mi caut un luminiș unde să îmi pregătesc dejunul. De-odată auzii niște oameni vorbind o spaniolă în jargon. Trebuie să știți că eu cunosc bine limba asta, căci am stat 8 ani la frontiera Texasului...—Cine putea să fie?—m'am întrebat—și vorbele fermierului îmi veniră în minte. Poate că sunt «desperados»!

M'am ascuns în scorbura unui enorm copac și am ascultat. Erau cinci oameni. Și eu singur! Cel cinci pungași de cari îmi pomenise fermierul. Auzii pronunțîndu-se numele lui și atunci tresării. «Diablos, coblios sipencia!»! auzeam cuvintele lor. Mi-am cercetat repede carabina. Era încărcată cu opt focuri. Am eșit din scorbura și am întins spre ei pușca. A fost ceva interesant de văzut, căpitane. Când am zis: mâinile sus sau vă împușc! patru din ei au ridicat imediat mâinile. Cel de-al patrulea însă a vrut să mă omoare. A tras cu revolverul și mi-a știrbit, uite aici urechia; dar l'am fulgerat numai decît. Ceilalți au început să tremure. I-am pus să se lege unul de altul (asta după ce le-am luat armele). I-am ferecat de un pom și mi-am pregătit dejunul.

I-am dus apoi îndărăt până la satul unde avea amicul meu ferma.

Nu știți ce le-o fi făcut. Poate i-o fi spînzurat».

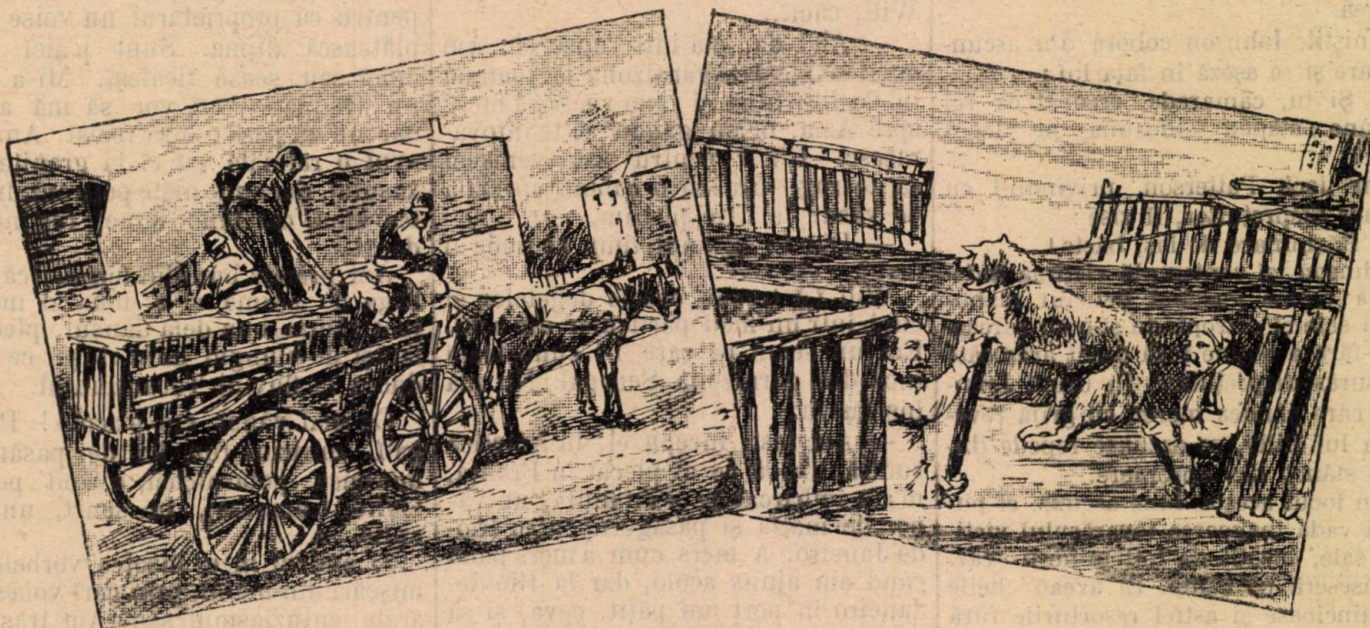
Trad. de Ben.

CE S'AU FĂCUT câinii Constantinopolului ?

După cum se știe, până mai acum cât-va timp, Capitala imperiului otoman, Constantinopolul, era vestită mult și prin mulțimea nenumărată a câinilor cari îi umpleau străzile, dându-i un aspect original, desigur

chiseau nici de trecerea vehiculelor mari ce în majoritate erau conduse cu grijă printre câinii, ca nu cum-va să calce vre-unul. S'au întâmplat totuși numeroase accidente cari au indignat poporul turc împotriva pricinuitoarelor. De cele mai multe ori însă cauza rănilor; și nenorocirilor celor mai mulți dintre acești câini erau certurile și încăeră-

brizare a orașului infectat completamente de aceste patrupeze nenorocite, ai cărui autori rămăseseră anonimi cu toate cercetările celor habotnici, a produs un efect surprinzător printre cercurile diriguitoare. Chestiunea aceasta...—canina să-i zicem, a început să preocupe noul regim politic de curând stabilit la frâiele Porții, și nu trecu multă vreme până la

și caracteristic poporului și țării turcești—celor din trecut în deosebi.

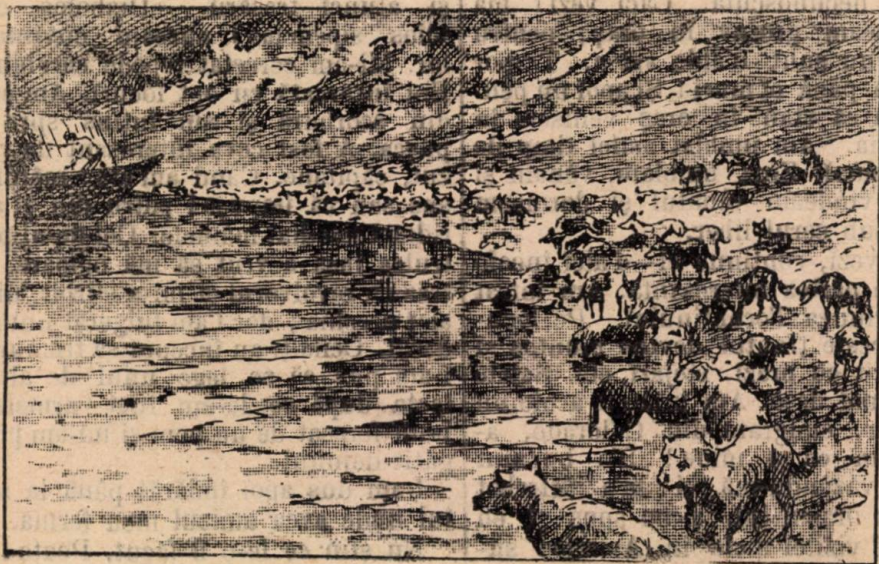
Această mulțime imensă de patrupeze, în mare parte bolnave, murdare, locuind pe uliți și împiedicând circulația, n'avea nici un stăpân. Ba ceva mai mult stăpâna ea, căci populația otomană, în conformitate cu principiile dogmei sale întrupate în Coran, o hrănea, păzind-o de răuvoitori și îngăduindu-i să staționeze ziua-noaptea, unde-i plăcea,—astfel că trecătorii erau nevoiți să le dea multă atenție, de oare-ce aceste animale prăpădite și nesimțitoare nu se sin-

rile din toată clipa între tabere protivnice și numeroase, fapte cari ignorau din cine știe ce împărțire dreaptă sau nedreaptă a unui ciolan sau a mal multora.

De la un timp însă, începând cu primăvara anului 1908, au început pe ici pe colo, în deosebi prin centrele Pera și Galata, s'au găsit dimineața tot mai numeroase hoituri de câinii otrăviți de locatarii mai înaintați, cari nu se puteau odihni noaptea din pricina gălăgiei pe care o făceau taberele dușmane ale câinilor. Inceputul acesta de asanare, de salu-

darea vestitei ordonanțe pentru străngerea tuturor câinilor și deportarea lor pe o insulă mică, nelocuită.

După cum se știe au fost angajați de guvern mai mulți hingheri funcție înființată pentru întâia oară în Turcia,—cari (vezi prima parte a ilustrației mari) au cules cu arcanul pe toți câinii de pe ulițele Constantinopolului, cari schelălăiau așa de îngrozitor, că hula întreg orașul de glasurile lor stridente și impresionante. I au dus apoi în cuștile lor portative pe o corabie din care (vezi a doua parte a ilustrației mari) au fost aruncați printr'un procedeu cam original și cam barbar—după cum se poate vedea,—din cuștile de pe corabie, pe pământul insulei pustii. Acolo au format o populație unică și unică până azi. Au umplut tot locul și în câte-va zile din cauza hranei insuficiente ce li se dăduse și pentru care se omorau unii pe alții, și din cauza unei boli cumplite ce era fatală să izbucnească și să-i decimeze,—n'au mai rămas nici jumătate din ei. Și aceștia înnebuniți, infometați, urlă ziua și noaptea și se sfășie—de ei mâncând hoiturile celor ce le-au părăsit. Și poate azi, când scrum rândurile acestea, din toată mulțimea nenumărată a câinilor adunați de pe ulițele Constantinopolului și deportați în acea insulă «blessată», n'a mai rămas nici unul din ex-favoriții populației Bizanțului.

Flinț.

Regină de-o zi IN ȚARA SOMALILOR

I.

Oceanul, al Incărcătorilor-Reuniți, trecuse peste zi capul Guardafui. Se făcuse noapte. Pe bord, se schimbăse quartul de ora 8.

După obiceiul marinarilor experimentați, căpitanul Gardes își ținea vasul în vederea coastei Somalilor, ca să se apere pe cât posibil contra vântului care i-ar fi încelinit mersul. Totul mergea bine pe bord, și călătoria mergea bine, cu toate că marea era urâtă și valurile tăioase.

În salonul cel mare, vre-o douăsprezece pasageri vorbeau. Jucău sau citeau. Unul din ei, un tânăr de abia 27 sau 28 de ani, Georges Vaillant, cu un suris ironic pe buze, pusese mâna pe umărul unuia din tovarășii de călătorie și-i spunea cu toată aparența convingerei:

„Nu, nu dragă Tartyfume; te rog să nu te încăpăținezi. Muzica este o artă inferioară, să-ți intre bine în cap asta.

— O! exclamă năbușit acela căruia i se adresa curioasa declarație a tânărului călător.

— O artă de sălbatică, adăogă Vaillant.

— Aiurezi! replică Tartyfume, roșu de indignare.

Auzi d-ta! Artă de sălbatică!!!

— Am să-ți-o dovedesc!

— Ași vrea să văd cum!

— Ascultă, dragul meu; ascultă liniștit. Ce e muzica? Sgomot, nu e așa?

— Da....

— Nu d-ta, fost profesor—și încă eminent—de piston și de trombon, ai să spui că nu e așa. Deci, sgomot mai mult sau mai puțin savant, îndulcit sau umflat la națiunile așa zise civilizate, și lipsit de artifice, pornit cu grămada, fără măsură nici rânduială, la popoarele sălbatice. Dar sgomot, nimic de sgomot și într'un caz și într'altul. Și, d-ta știi ca și mine, e singura artă pe care au cultivat-o toți barbarii Africei și Oceaniei.

— Le e și frumoasă muzica, n'am ce zice!

— Tot așa spun și ei de a d-voastră.

— Dar părerea lor nu se socotește!

— De ce nu? Ca și Europenii și Asiaticii, n'au inventat și ei fel de fel de instrumente? Gălăgia noastră cu toba-mare, o fac și ei, mai mare, cu tam-tamul lor. Ce sunt instrumentele lor cu coarde, dacă nu niște chitare primitive? Dacă li s'ar naște și lor vre-un Wagner care să-i grupeze și să-i disciplineze muzicalcește poate că ne-ar întrece.

— Dar bine, Wagner și maestrii francezi sunt artiști savanți.

— Savanți, firește, nu zic ba. Prea savanți încă; atât de savanți în cât te desgustă de armonie. Numai că, la ce le slujește știința?

— Cum le ce le slujește? Ca să producă capo-d'opere.

— Capo-d'opere de cari te sature în mai puțin de douăzeci și cinci de ani și pe cari, e de ajuns să le schimbi ritmul, ca să le transformi în cel mai hidos lucru de pe lume.

Tartyfume era Gascon, dar foarte modest și sfios. Sunt și de aceștia.

„D-le Vaillant, zise el, îți bați joc de mine“.

— Ba de loc, dragă Tartyfume. Citește cât de repede o carte și nu i se schimbă nici spiritul nici măreția. Privește un tablou, admiră o statuie, nimic nu le va face mai puțin minunate dacă sunt într'adevăr, sub ori ce aspect le-ai cerceta.

— Dar muzica?... Când auzi uvertura din *Tanhauser*, poți să...

— Am să te conving, dragă prietene. Cunoști *Marșul funebru* al lui Chopin?

— Ba bine că nu!

— Atunci, ascultă....

Deschizând pianul ce se afla lângă dînsul, Vaillant se instală pe scaun și începu cu o gamă repede.

— Și când te gîndești că omul care spune asemenea enormități e muzicant! gemu Tartyfume ridicînd brațele spre cer.

Dar Georges începea; fu auzit executînd capo-d'opera maestrului polonez într-o mișcare repede, desordonată. Era marșul funebru într'adevăr, dar scîlciat, săltăret, îndemnînd la joc, la veselie, nu la reculegere și întristare.

Tartyfume căzu, consternat, într'un balasoar.

Dar, pe când masacratorul lui Chopin sdrobea clapele albe și negre cu cea mai caraghioasă furie, ușa unei cabine se deschise de odată. O femeie tină, de o rară frumusețe, intră în salon și strigă, tremurînd de mânie:

— Nu ți-e rușine, d-le, să comiți un asemenea sacrilegiu?

Vaillant se opri brusc, puțin încurcat; dar privirea lui batjocoritoare căuta pe Tartyfume ea spre a-i spune: „Ei! N'aveam dreptate?“

Gasconul murmura:

— D-șoara Angerolles! mulțumesc-ți Doamne!

— Ce parodie oribilă! adăogă femeia cea tină. Ești bun să-mi cedezi pianul, d-le Vaillant?

— Cu atât mai multă plăcere și grabă, d-șoară, cu cât am izbutit în încercarea mea. În sfârșit, o să vă auzim!

D-șoara Angerolles nu mai asculta. Infuriată, indignată, se așeză la pian și începu *Marșul funebru* cu o maiestrate, o amplexare, o severitate de stil, care demota pe artista extaziată.

Cum să descriem admirația pe care tinăra fată o provocă în auditoriul acela amestecat, pe pasageri mai mult sau mai puțin de rînd? Fie-care își ținea răsufllarea. În toate mințile nu era de cât poezie.

Tartyfume, ca beat de muzică, mormăia fără voce: „Artă de sălbatică! artă de sălbatică!“

În momentul acesta, un bărbat gros intră buznă în salon și strigă, fără să se sinchisească de Chopin:

— Așa! Stați aci să auziți sdrăngănituri!

— Palangrote! răcni Tartyfume scos din minți, ești un mizerabil.

— Tartyfume, te răfoești de geaba, răspunse Palangrote fără să se emoționeze. Până una alta niște bieți creștini sunt măcelăriți pe coastă. Nu e tocmai momentul să se facă muzică. Trebuie hotărât comandantul să intervină și numai d. Vaillant o poate face.

Cel ce vorbea cu atîta autoritate avea accent marsiliez foarte pronunțat. La spatele lui apărură încă un personaj și mai ciudat. Era un bărbat scurt, cu brațele prea lungi, cu picioarele încovoiate, adus de spate el însuși ca spre a-și putea duce povara unei coașe mari și ascuțite.

— D-le Vaillant, zise acesta, vino de vezi ce se petrece.

— La ordinele d-tale, dragă Courville. Dar ne lipsești de o plăcere nepusă, o plăcere cu care poate n-o să ne mai întâlnim.

— Asta e de văzut, strigă Palangrote; cei ce sunt măcelăriți acolo însă, sunt lipsiți de plăcerea de a trăi....

— Sălbaticule! murmură Tartyfume.

După dialogul acesta scurt, marea majoritate a pasagerilor se urcă pe punte și se amestecară cu ofiterii de bord și oamenii echipajului, cari își așteptau privirile pe plaja nisipoasă unde se desfășura o dramă sinistă și dureroasă.

Un vas cu pânze, de câteva sute de tone, se înisipase la 30—40 de metri de țărm. și cea mai îngrozitoare hordă de sălbatici se năpustise asupra corăbiei ca să o jefuiască.

Coasta aceasta a somalilor e una din cele mai barbare din lume. Fie-care sat constituie un trib aproape independent, sub un șef care se întitulează sultan. Fie-care trib se războiește cu vecinul lui, fără altă țintă decât prada.

Nu se înțeleg de cât asupra unui singur punct: jaful vaselor ce pier pe

coastele lor, chit să se războiască apoi între ele ca să-și răpească reciproc toată prada.

De pe puntea *Oceanului*, se putea vedea banda sălbatică mișunând furioasă în lumina torțelor pe cari cei mai mulți le purtau de colo până colo, amestecându-se într-o învălmășală neînfrânată, alergând cu țipete de turbare victorioasă și dând, astfel, de departe, o priveliște îngrozitoare.

Îngrozitoare, căci marinarii vasului, vrând să ajungă la uscat, după innisiparea corăbiei, fuseseră primiți cu lovituri de lance și cu săgeți înveninate.

Firește, nenorociții se apărau cu toată furia disperării. Dar erau cel mult cinci-spre-zece în protiva a 5 sau 600 de ticăloși, dibaci în asasinate.

În momentul când Georges Vaillant sosea pe punte, cele mai multe torțe, concentrate într'un singur punct, dădeau destulă lumină ca să poată fi distins un fel de uriaș european, care, înarmat cu un drug, semăna moartea în jurul lui, spărgând capete, desfundând piepturi negre, dar în jurul căruia cercul fioroșilor Somali se strîngea încetul cu încetul.

Georges Vaillant alergă la căpitanul Gardes.

— Comandante, zise el, nu vom scăpa măcar pe câțiva din nenorociții ăștia?

— Întăia mea datorie, răspunse căpitanul, e de a nu-mi expune bastimentul și cu dânsul persoanele a căror viață mi-a fost încredințat.

— Dar dacă suntem toți bucuroși să alergăm în ajutorul bieților oameni?

— Ao! Eă nu! zise un glas aparținând de sigur unui supus al Maiestății sale britanice.

— Firește! ripostă cocoșatul, singur d. Cook se putea împotrivi.

— O! pardon! vru să zică englezul.

— Destul! întrerupse Georges Vaillant.

— Am să mă plâng consulului meu! ripostă Cook infuriat.

— Te cam aprinzi, rătoiule, zise marsiliezu; dacă te-am trimite să bei o înghițitură din ceașca cea mare, întâiul consul pe care-l vei întâlni are să fie un rechin...

— Vorbe de geaba! reluă Georges Vaillant. Te rugăm, căpitane, să faci ce-ți cerem.

— Dar, d-lor, nu vom sosi la timp. Iată încă un marinăr care cade... Răspunderea mea...

Un murmur printre cei de față, pârău că hotărăște un căpitan.

— Fie, zise el. D-le Landrin ia șalupe, imbarcă douăzeci de oameni și faceți ce veți putea.

— Bravo comandante! strigă Georges.

— Ai să vezi, căpitane, zise Landrin, încântat de misiunea ce i se dădea.

Vaillant și ceilalți alergară de-si lua-rea de prin cabine carabinele cu repetiție. Șalupea fu lăsată pe mare.

Cincisprezece marinari și cinci pasageri se coborâră în șalupe ce porni spre uscat.

Printre acești din urmă, cel ce părea mai puțin potrivit pentru expediție, era de sigur Courville, cocoșatul. Totuși, nimeni nu fu surprins. Toți știați că în corpul acela mic era un suflet plin de energie, o voință foarte înțeleaptă.

În drumul spre coastă, Landrin și tovarășii lui, a căror șalupe se infunda mereu în valuri, nu mai putură la început să deosibească ce se petrecea pe uscat.

Peste câteva minute însă, se putură încredința că uriașul cu drugul era încă în picioare, de și strâns de toate părțile de canibali. Era sigur însă, că ori cât de viteaz ar fi fost, bietul băiat nu va mai putea rezista mult năvalei bestiiilor acelora infuriate.

Palangrote, care avea ochi buni, avu instinctul că minutele prețuiau cât ceasurile.

— Văsliti băeți, dacă vreți să ajungem măcar ca să-i putem înmormânta.

— Ah! mizerie, strigă cocoșatul! Iată-i că-i aruncă torțele în cap.

— Lasă Courville, zise Vaillant, din vârful întâiului val, am să încerc să le trimit un glonț.

— Și eă unul, mormăi Palangrote.

— Și cu al meu o să facă trei, adăogă modest Tartyfume.

Cei trei se ridicaseră și, sprijinindu-se bine, așteptară momentul potrivit.

— Atenție! comandă Georges.

Șalupea urca o coastă de spumă.

— Foc, prieteni.

Trei detunături răsunară în același timp și șalupea se afundă din nou în valuri.

Altă creastă urcată, alte trei detunături.

— De data asta, zise marsiliezu, am văzut ceva. Facem efect. Daă înapoi, mizerabili!

Intr'adevăr, cele șase gloanțe nimeriseră în grămada Somaliilor și atacul acesta neprevăzut îi zăpăcise. Din vârful unei creste următoare, trăgând mereu, cei trei pasageri și Landrin putură vedea pe uriaș mai liber.

— Foc iarăși, strigă Vaillant. Suntem destul de aproape ca să putem trage mereu.

— Am să le dau o jumătate de duzină, zise fostul profesor de trombon.

— Țin-te, uriașule, țin-te, prietene! Sosim! strigă Taxile.

Marinarul care se lupta acolo cu atât curaj, auzi el cuvintele marsiliezu-lui? Cine știe? Fapt este că dușmanii lui cei negri nu-i pierdea nici o lovitură.

Vaillant și ceilalți își urmau tirul și

vedeau pe Somali căzând unul câte unul. Dar erau atât de mulți în cât frenezia lor sălbatecă nu scădea, cu toate că morții și răniții deveniseră numeroși.

Adunându-se într-o masă compactă se repeziră cu o furie monstruoasă contra omului care, singur, îi ținea în respect, și care trebuia să cadă. Incetul cu incetul nenorocitul fu adus până la țârmul mării, pe care-l avea în spate.

— Sări în apă, băete, îi strigă marsiliezu, și caută de ne ajunge. Îi potolim noi pe ăștia.

De data asta uriașul auzise. Scuturându-se ca un câine ud, repezi în lături pe bandiții cari îl și apucaseră de brațe și de haine și sări în apă.

În același timp, o descărcătură generală oprea în loc pe ticăloși cari deterră un țipăt îngrozitor, văzând pe vre-o zece de-ai lor căzând și scăpându-le acela pe care ar fi vrut să-l prindă viu și să-l supună la cele mai mari chinuri.

După o scufundare dibace care-i permise să scape de săgeți, uriașul înotă în spre șalupe, de unde porneau chierările cele mai variate și mai pitorești.

În câte-va minute, ridicat de douăzeci de brațe puternice, era imbarcat.

— Mersi, zise el, când simți sub picioare scândurile șalupei. Viu de departe.

Landrin îl întrebă:

— Mai e cineva de scăpat la țârm?

— Nu. Toți morți. Căpitanul, secundul, camarazii, uciși toți sub ochii mei. Cel din urmă acum zece minute. Pe bord însă mai e lume poate; aveam patru pasageri cari mergeau în Indii.

— Și unde vă e corabia?

— La vre-o patru noduri.

— Ești sigur că mai sunt în viață?

— Trebuie să vedem asta, zise marinarul foarte liniștit. Și apoi, eă nu plec așa. Vreau să iau pe Micunica și pe mama ei... Două mititele...

Landrin nu se putea codi. Șalupea rix.

care venise cu lopeți, era acum sub presiune.

— Mașina înainte! comandă imediat Landrin, pe când Palangrote întreba pe naufragiat:

— Cum te cheamă și de unde ești?

— Sunt parizian și mă cheamă Torix.

În câteva minute corabia înispată fu ajunsă. Ca o pisică, Torix cel dintâi se urcă pe bord. Zece marinari, cu revolve în mână și cu securele la cingătoare, îl urmară repede și după ei veniră Vaillant, cocoșatul, profesorul de trombon și Palangrote.

Pe punte, vre-o douăzeci de Somali prădați. Câteva focuri îi puse pe goană.

Torix, fără să se sinchisească de bandiți, alergase la cabine murmu-

rând cuvinte de îngrijorare; apoi, pătrunzând într-o cabină, strigă:

— Micșunică, ești aci?

— Tori, o! Tori, răspunse un glas de copil, dulce ca o muzică...

— Mai e un Dumnezeu! suspină uriașul; unde e mama ta?

— Mama? Nu știu.

Torix făcu lumină, se uită în jurul lui și văzu o femeie frumoasă întinsă pe scânduri, cu gâtul tăiat, neînsuflețită.

— Indrăciții! Aă omorât-o! urlă el. Trebuie luată de aci, cu toate astea.

(Va urma).

DIN INDO-CHINA

SERBAREA APELOR

Odată pe an, populația indo-chineză de pe țărmurile riului Mekong,

marinari și barcagii, odată pe an, se dă o mare festivitate nautică.

Această manifestare la populației constă în jocuri pe țărm și mai ales în curse făcute de zeci de marinari în lotci strimpte, a căror lungime

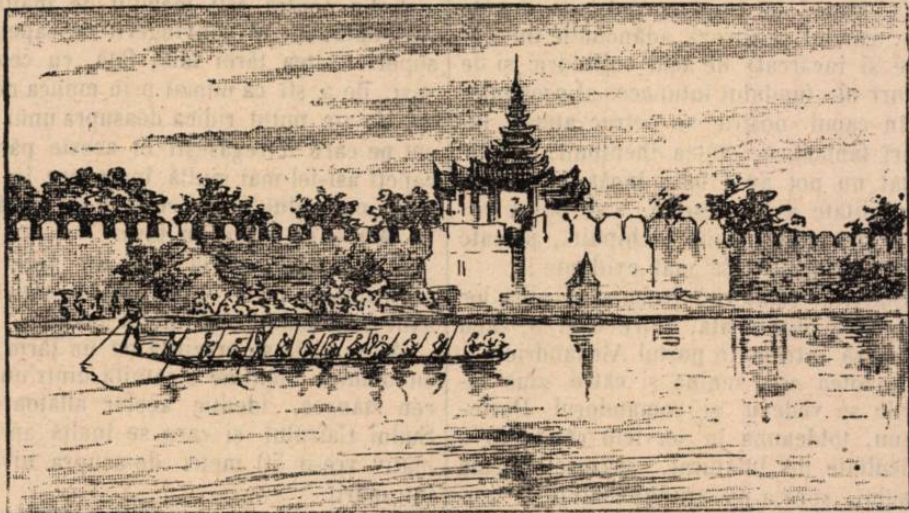

organizează mari serbări în cinstea... Apelor. Această populație, fără o religie bine definită, câștigându-și cele trebuincioase vieții numai de pe urma importului și exportului care se face

variază între 50—65 de picioare.

Ilustrația primă reprezintă una din aceste lotci condusă de 40 de vâslași experimentați.

Pe malul Mekongului se profilează

de regulă pe apele acestui mare fluviu, are, din pricina aceasta, o adâncă venerație pentru... Apă. În consecință, cu concursul celor mai isteți

contururile mai multor vase europene ancorate în portul Saigon.

A doua ilustrație ne arată o altă

privește, foarte frumoasă, dela serbarea Apelor.

Serbarea aceasta anuală a indo-chinezilor dovedește că acest popor a intrat într-o fază de progres relativ.

n.

DRUMUL SPRE ALEXANDRIA

Extragem din interesanta lucrare—*București-Cairo*—a d-lui dr. Istrati, apărută în editura librăriei Alcalay, următorul prea frumos capitol:

Noaptea fu destul de liniștită, cât-va timp, până când în urmă, cu cât înaintam în archipeleag și tot contra vântului de la Sud, care ne-a suflat neconținut în față până la Alexandria, vasul începu să fie mișcat destul de puternic, scoborându-se și suindu-se cu partea cu care înainta (prora), mișcare care poartă numele de «tangaj».

Cum cabina noastră care era bine situată, avea paturile în direcțiunea lungimei vasului și capetele spre direcțiunea către care înaintam, cu tot corpul urmam mișcarea de tangaj a vasului, astfel că ne scoboram și ne suiam alternativ cu capul de odată cu vasul.

Nu mult după aceasta, din când în când vasul se scobora sau se suia alternativ pe dreapta și pe stânga, când corpul nostru urma în totul aceleași oscilațiuni.

Aceste mișcări poartă numele de «ruliuri»; vântul se auzea în acelaș timp destul de puternic și marea era ceva mai agitată.

Aceste mișcări de legănare și dare în scrânciob, nu tocmai plăcute, nu erau prea accentuate pentru cine e mai deprins cu marea, dar pentru noi erau destul de displace și le simțeam destul de tare și în noaptea precedentă când eșirăm în largul mării din Dardanele, pentru a putea pătrunde în canalul de la Tenedos.

A doua zi vasul făcând aceeaș gimnastică, găsirăm mai prudent a sta culcați în cabină, de oare-ce știam din experiență, de pe uscat, că pozițiunea culcată, grație creierului este udat cu sânge, mai ușor, combate ori-ce anemie cerebrală.

Nu pot zice că am suferit mult, dar am avut sentimentul nesiguranței și neliniștii și neputința de a merge sau mânca fără ca stomacul să-și îndeplinească capriciile sale.

Spasmurile diafragmului, care provoacă golirea stomacului, sunt foarte puternice și în ce mă privește nu am reușit a le stăpâni, de cât numai stând culcat pe partea dreaptă și comprimând cu putere stomacul.

Personal cred chiar că este mult mai bine a nu mânca, de cât a mânca inutil.

Boala de mare de sigur că este produsă prin mai multe cauze și că în prima

linie teama de naufragiu, frica chiar de a nu te găsi răul, și nestabilitatea punctelor de reazim, ce ai contribuiască foarte mult la aceasta.

S'a indicat nenumărate metode și medicamente, dintre care unele au în vedere o persoană și altele pe întreg cercul persoanelor ce călătoresc.

Pentru vasele noastre care nu pot primi altă modificare și care au suficient curent electric, nu s'ar putea întrebuința, de cât fotoliul tremurător introdus acum în urmă pe vasul Patricia, care face parcurusul între Hamburg și America, și pe Peleginul care merge în canalul Mănecei și marea de Nord. Fotoliile acestea sunt datorite Societății electrice «Santitas» din Berlin.—Se pare că bolnavul care este mișcat astfel de către electricitate prin scaunul oscilator sau mai bine zis tremurător, poate să stea pe puncte liniștit și chiar să se hrănească.

Mijlocul însă cel mai eficace este întrebuințarea aparatului datorit inginerului Otto Schlich de la linia Lloyd din Hamburg, și care poartă nume de «giroscop».

Grație acestui aparat, a cărui descriere se găsește în «La Nature» din 19 Ianuarie curent (No. 1756), întreg vasul capătă o stabilitate astfel în cât este sustrăș mișcărilor de tangaj și rulagiu, și toți călătorii, pot să meargă fără nici o teamă.

«Giroscopul» consistă dintr'o roată volantă, orizontală, de un diametru de 4 m. și de o greutate de 10 tone pentru un vas de 6 mi.

Acest volant, suspendat într'un cerc eliptic care la rândul lui stă înfipt numai prin 2 osii în mod vertical, se rotește cu înțeleasă grație unui curent electric.

Această rotațiune și suspendare aproape a la Cardan, fac ca valul, după rezultatul experiențelor obținute să fie echilibrat astfel în cât mișcarea valurilor să nu'l supere și prin urmare și pe călător, cât de puțin.

Ar fi de dorit ca serviciul nostru maritim, la nouile comande de vase pentru călătorii, să ție seamă de aceste noi instalațiuni, astfel în cât să facă cât mai plăcută călătoria pe Marea Neagră, care adesea lasă foarte mult de dorit, și atunci nu va mai fi nevoie de acele mici vase indispensabile, dar displace la vedere, care se atarnă la paturile călătorilor în suferință!..

Dacă răul de mare, de care puteam să sufer de sigur mai mult, a fost așa de neînsemnat, cauza residă de sigur și în aceea că vasul «Impăratul Traian» este de o mare curățenie, paturile cât se poate de comode, cabinele relativ destul de mari și ceea-ce este esențial, e că ventilațiunea este perfectă, astfel că nici aerul viciat, nici odorile displace, atât de nepriincioase în cazul de față, nu pot să se menție în astfel de condițiuni.

În tot timpul zilei pe cât puteam să

mă scol spre a privi pe fereastră, vedeam la stânga vasului insule care se succedau, stâncoase și cu aspectul galben al pământului sterp sau pe care vegetațiunea era oprită din cauza erneli.

Ast-fel am plutit 34 de ore,—două nopți și o zi.

La un moment dat avui și la dus și la întors o senzațiune curioasă, care mi producea impresiunea că vasul plutește pe o apă cu mult mai adâncă. De fapt am călătorit în Mediterana într'un punct unde adâncimea mării atinge trei mi de metri.

Orî-ce s'ar zice, nu e plăcut lucru să știi că plutești cu un vas fragil pe o adâncime care reprezintă de zece ori înălțimea turnului Eiffel.

Și mi reamintesc din copilăria mea că aceeași impresiune o aveam când, fie lângă Iași pe lacul Cîrului, fie pe Siret la Radomirești, lângă Bacău, pluteam cu barca într'o apă mai adâncă de cât în una în care vedem aproape de tot fundul ei.

Probabil că această enormă pătură lichidă, elastică și supusă vibrațiunei, răspunde într'un alt mod violenței ce i se face, de vasul în mișcare, după condițiunile pe care le întrunește.

Se poate să fie numai o impresiune greșită sau ca aceasta să se observe, numai în anumite condițiuni, o transmit totuș acelora ce vor avea posibilitatea și bunavoință a o controla.

Ea prea ne da senzația că vasul este săltat de jos în sus și că plutește, întâmpinând o rezistență mai mică decât în părțile unde adâncimea este mai puțin mare.

Celor ce sufer de insomnie, celor ce au imaginațiunea mai aprinsă și cari au citit și despre fapte științifice și lucrări a la Jules Verne, nu am decât să le recomand călătoria noaptea pe o mare agitată, însoțită și de puțin rău de mare.

O, atunci pe când corpul este dus de vas, gândul scrutează adâncimile întunecate și încărcate de acid sulfhidric și de săruri ale fundului întunecos al oceanului și în capul nostru se petrec atâtea lucruri fantastice, atâtea închipuiri cari pe uscat nu pot avea loc, încât dacă ar fi posibilitate a le descrie, s'ar putea citi cele mai nădrăvane închipuiri, plecate dela realitățile cele mai evidente!

Sfârșitul călătoriei trebuia să aibă loc a doua zi dimineața, între 6 și 8, când urma să intrăm în portul Alexandriei.

Noaptea era senină și către ziua fărurile se vedeau și comandorul Periețanu, totdeauna în serviciu când era o dificultate de înălțat, scăzuse înțelea vasului, spre a nu ajunge înainte de timpul fixat pentru ca pilotul să nu poată eși înainte.

Nu avurăm însă noroc de data asta, căci în o jumătate de oră tot văzduhul se acoperi de o ceață atât de întinsă, încât de-abia se vedea la câțiva pași și astfel nu mai puturăm să înaintăm de

loc și vasul fu nevoit să ancoreze. Aveam o adâncime de 30 metri. Intrarea portului era imposibilă și astfel staturăm pe vas până după amiază, când cerul în fine se limpezi din nou. Astfel de brume nu sunt tocmai dese la Alexandria și ele au loc tocmai când încetează vânturile de Sud de a sufla cu putere, dar trec încă destul de iute pentru a duce asupra mării vaporii de apă ce se adună asupra bălților din deltă și cari au o mare întindere.

Pentru mine ziua aceasta, ca și aceea petrecută mai în urmă în carantina din Clisomene, au constituit singurele zile de odihnă trupească din cele 12 cât a durat excursiunea, dar au avut un rău că ne-au scurtat timpul de ședere în Cairo, reducându-l la 3 zile, din 5 cât am fi dorit să stăm.

Era tocmai ziua de Crăciun, pe care am petrecut-o altfel destul de vesel, la intrarea portului Alexandria, pe vasul «Traian» și gândindu-ne la cele din țară.

E curios de a constata cum iubirea de țară crește—cred la toți—în raport direct cu cât te depărtezi mai mult de ea. Părțile frumoase și alese ale acestei admirabile Români par că se degajază atunci din nimicnicia vieții curente și se înalță tot mai senine, mai frumoase, mai impunătoare, tocmai ca piscurile adevăratelor înălțimi văzute din depărtare.

Și dacă sunt contra banilor cheltuiți în călătorie, fără scop și de oameni fără sentimente și pregătire, însă cât înalță aceste călătorii inimele celor buni, fac ca iubirea de țară să devină mai întinsă, și fi-va călătoria făcută ori la Apus, ori spre Răsărit, sau în orice altă direcțiune, cât de mult poate să folosească ea țării dacă cel ce o face cugetă și știe să observe. Călătoria în occident mai are și darul de a te face să constați cu regret oarecare stare inferioară allătoare la noi, aici din contră ești măgulit de înălțatorul sentiment al convingerii ce capeți de superioritatea țării tale, față cu cele ce vezi, de a ști că numai prin munca noastră ne-am putut ridica deasupra unui trecut pe care îl regăsești în aceste părți și capeți astfel mai multă încredere în viitorul neamului și în cele ce urmează să fie făcute pe viitor în țară.

Portul Alexandria este din cele mai periculoase prin numeroasele stânci ce sunt împrăștiate în fundul mării.

Alexandria se prezintă pe un țarm jos, cu o mică înălțime alcătuită dintr'un teren stâncos, identic acelor aflătoare la Sudul Cairului și care se înalță aproximativ vre-o 50 metri de-asupra nivelului mării.

Portul este foarte mare și e apărat, în dreapta sa, printr'un dig lung, care nu pare nici terminat, nici făcut cu îngrijire; la punctul de plecare al acestui dig este un palat chedivial și cazarme; orașul întinzându-se mult mai departe, în stânga, pe țarmul mării.

Se văd case mari, tramvaiuri electrice și totul îți dă impresiunea unui oraș nu numai în transformare, dar în perioada unei mari dezvoltări, astfel că și în port și în oraș se lucrează foarte mult. De câțiva ani suprafața pe care s'a întins orașul este colosală și terenurile capătă pe zi ce trece o valoare necunoscută până acum în aceste localități.

Vasul nostru ajunge de regulă cu câte-va ore înaintea L'oydului, ast-fel în cât poate să tragă la mal, debarcarea este cu mult mai plăcută.

Ajunși însă cu multe ore mai în urmă și Lloydul sosind la timp, a trebuit să ne oprim în mijlocul portului, ast-fel în cât dacă puteam să ne dăm seama mai bine de vederea generală a portului nu e mai puțin adevărat că debarcarea cu bărci fu foarte displăcută.

Indată ce vasul intră în port și înainte ca el să se oprească, zecimi de bărci se întreceau ca să poată ajunge mai curând la scările vaporului.

Fiește-care vâslas căuta să înlăture și să întrecă pe concurentul său, cu toții se injurau; pe când oamenii hotelurilor strigau la călători în toate limbile numele hotelului, făcând semne prietenești, par'că te cunoșteau de un secol și căutând par'că a te asigura de priceperea și protecțiunea lor.

Șgomotul era infernal și tabloul foarte hazliu. El deveni însă nesuferit când toți acești misiți escaladară cum putură vasul, ceea ce-mi reamintea atacul corăbiilor de către pirați și izbindu-ne, căuta firește—care cu «pardon musie» și așa mai departe, să intre prin cabine și fie-care se înfaște bagajele ce găsea.

Din fericire pentru noi, mi se indică o barcă mai sigură; incredințând bagajele noastre personalului ei, aceștia ne ajutară și la scoborât. Scoborârea e dificilă chiar pentru un acrobat, căci e greu de a te putea strecura printre valisele ce se aruncau din toate părțile și de a'ți ține echilibrul printre acești nepoftiți solicitori, pentru ca în urmă să sări din barcă în barcă până ce găsești în fine pe aceea cu bagajul d'-ale. În acest timp toate aceste bărci saltă pe întrecute în jurul vasului.

Noroc că marea era ca un lac, astfel în cât toate se petrecură fără incident și barca noastră plină de persoane și bagaj putu după 20 minute, să ajungă la mal în dreptul vămii.

Călătorii trebuie să fie foarte atenți cu bagajele lor, căci adesea riscă a nu se mai întâlni cu ele; aceasta se și întâmplă, de astă dată, cu o familie avută Ruso-Americană, un fel de prinț moscovit cu soția din America, care jucau tot timpul «Bridge» pe vas, și care pierdu cu această ocazie o valisă mare cu obiecte de valoare care a fost subtilisată intru'n mod neînchipuit.

Dacă călătorul nu ar fi grăbit a se scobori și dacă ceasurile nu i-ar fi soțote, de sigur că ar fi instructiv pen-

tru el să stea ceva mai departe pentru a privi această *harmalaie* de oameni luptând cu disperare pentru a câștiga două franci, căci adesea nu duc decât o singură persoană la mal.

Imbrăcămintea lor variată, diferența lor de culoare, de rasă și de naționalitate, vorbirea lor poliglotă, cu fraze scurte, cu o voce guturală, caracteristică rasei arabe și însoțite de gesturi și o mimică pe cât de expresivă, pe atât de caraghioasă, ca să mă servesc de o expresiune locală, fac toate acestea să ne prezinte o viață nouă, într'un decor special și neobișnuit nouă.

Formalitățile vamei la Alexandria nu sunt de *formă*.

Funcționarii mi s'au părut pricepuți, și erau prezentabili și își îndeplineau misiunea lor cu convingere și în cunoștință de cauză.

În același timp erau cuvințioși și am căpătat impresiunea la dus și întors și după cele ce am aflat în urmă, că sunt cinstiți și că «bacșișul», de altfel foarte răspândit în Egipt, pentru micile servicii, nu joacă nici un rol la vama lor, ceea ce îi face să se deosibească de vama din Constantinopol, recunoscută pentru modul său de a proceda.

În Alexandria există mai mulți români, între cari inginerul Popovici, care se află acum la Ismailia, pe canalul de Suez, în serviciul unei companii de drum de fier.

Avem acolo și o agenție și chiar cu noi călătorește un funcționar al serviciului maritim, trimis pentru prima dată în acea localitate.

Atrag chiar atențiunea serviciului maritim român asupra marelui scumpete din Alexandria și asupra faptului că acest funcționar primea în mână numai 190 lei, sumă cu mult inferioară necesităților vieții, mai ales în raport cu situația sa.

Aflasem că este acolo o firmă română și care nu mi fu surprinderea când, eșind din port pentru a trece prin oraș, la stânga primei stradele mai importante, văzui firma unei cafenele-restaurant: Herman Binder, la dorobanțul român.

După câte am aflat «Dorobanțul român» fugise din țară tocmai din cauza dorobanției. Alții spun însă că și-ar fi făcut serviciul militar. Ori cum ar fi, grație lui există o firmă română și mamele noastre, precum și călătorii muncitori se întrunesc în prăvălia lui și capătă acolo deslușirile necesare.

Viața publică în Alexandria este mai întinsă ca în Constantinopol și Smirna; lumea trăiește ca în Europa și velocipede și automobilele sunt foarte numeroase.

Orașul Alexandria este în transformare; are tramvaie numeroase, hoteluri bune, strade destul de largi și incontestabil că pentru Orient mai ales este un oraș curat.

Bine înțeles că prima impresie de a vedea fesoarele, circulând cu iuteală, pe

capete grave, duse de velocipede, te fac să zâmbești.

Poșta însă nu e numai egipteană, ca și în Turcia, mai toate Statele își au poștele lor.

(Va urma).

FIARELE ÎN ZULULAND

MOARTEA LUI MAKEDAMA

Dacă leul a dispărut de tot din Algeria, dacă el nu s'arată de cât foarte rar, la nordul continentului Negru, domnește însă în numeroasele districte ale Africii australe unde rățăcește în cete. Lista victimelor lui se mărește mai în fie-care săptămână.

Se știe că acum vre-o câțiva ani o miscare de revoltă izbucni printre Cafri și Zuluși. Spaima care se manifestase în populațiunea albă din Natal și Orange se liniști apoi; dar câte-va bande de negri se țineau încă rebele, protejate fiind contra urmăririlor pionierilor englezi de urcușurile aproape inaccesibile ale platourilor țării lor. Printre aceștia s'a întâmplat dramatica scenă ce povestim mai jos:

Makedama era unul din rari zuluși cari au admirat de aproape civilizația europeană. Fiul unui șef de viță regală, el frecventase timp de câte-va luni o școală din Durban. Gustul de călătorii, pasiune foarte rară la Africani, se înrădăcină într'insul și într'o zi se imbarcă pentru Liverpool. I se făcu onoruri în Anglia, Englezii sperară că la întoarcere în țara lui va atrage pentru Anglia simpatiile compatrioților săi.

Dar se înselără amar! Revenind în Zululand, Makedama după ce stătuse timp de două ani în Anglia, se lasă sedus de teoriile misionarilor etiopeni, o sectă misterioasă a cărei origină datează de vre-o 20 ani, înființată fiind de vre-o câțiva pastori negri din Statele-Unite și cari visau constituirea unui imperiu negru în Africa australă. De unde se și produsese turburările de care am vorbit mai sus. Makedama socoti că ceasul războiului sfânt sunase, în sfârșit. Adunând vre-o 20 de tineri entusiaști el parcurse Zululandul predicând revoluția.

Dar execuția sumară a mai multor Cafri din Natal opri din avântul lor pe revoltă, și Makedama fugi în busk cu mai mulți credincioși ai lui. De la dănușii s'a aflat mai târziu sfârșitul acestui Spartacus modern. Gonit fiind de soldații englezi și de călăuzele zuluse în solda guvernământului din Camica ceată se refugiase în munții inaccesibili cari formează frontiera cu Swatiland. Într'o seară campamentul fu prins de emoțiune de răgetele unui leu, care ascuns în ierburile înalte s'apropia în

sărituri repezi. Se înarmară cu zagaile lor și se puseră în defensivă fără a ști din care parte se va produce atacul.

Pe neașteptate fiara apărură pe o colină puțin mai ridicată, la vre-o zece metri depărtare de dinșii. (Vezi ilustrația).

Era un leu superb, de o mărime gigantică; și cu toate că zulușii erau obiș-

un scut de fier din vârful zagaielelor lor. Numai așa ar fi putut rezista teribilei ciocniri ce urma să se producă și care în felul acesta avea să rănească mortal pe fiară.

Dar ordinul dat de Makedama nu a fost executat până la capăt.

În momentul când leul făcea o sări-

Makedama, neascultând decât de curajul său, își repezi spre leu lancea, ce se înfipse în corpul fiarei, dar căzu amețit.

Leul era rănit mortal; se știe cât de primejdioasă e agonia marilor feline. Cu toate că pierduse sânge în abundență, leul mai avu puterea să se arunce asu-

nuiți de mici să lupte cu astfel de fiare, de astădată ei simțiră un fior de spaimă. Văzură însă că fuga devenise imposibilă: singurul lucru mai bun era de a da ochi cu monstrul. Din nefericire răsculații, în graba lor, își lăsaseră în Kraal puștile și revolverele.

Makedama dăte repede un ordin, pe care camarazii săi îl executară fără a-l discuta. Se grupară compact, formând ca

tură prodigioasă, răgetele lui înfricoșătoare slăbiră curajul a două tineri războinici, cari pierdură sângele rece și se depărtară, producând desordine în restul cetei. Când leul se abătu asupra lor numai vârful a două zagaie se înfipse în corpul său, iar cei doi oameni cari țineau aceste arme, căzură la pământ amețiți, dinaintea leului, care n'avea decât să întindă laba spre a-i sfășia.

pra tânărului șef și să-i apuce ceafa între fălcile sale.

Zagaiele războinicilor uciseră fiara. Dar ce mai însemna victoria lor acum?

Tânărul zulus, care sperase să scape rasa lui de jugul englez, nu mai era decât un cadavru.

Trad. de A. Bensim.

PIERRE MAEL

PIRAȚII SONDULUI

— Urmare —

„Piarrick îi aruncă între picioare un lat legat de un catarg și astfel îl trânti la pământ și cât ai clipi din ochi îl legă cot la cot.

„In timpul luptei, barca cea mare fu avariata. O șrapnea sparse marginea în dreptul liniei de plutire. Secundul meu fu silit dar să-l lase pe uscat, pentru a căuta să astupe spărgătura. Pe când se efectua această operațiune, piratul păzit de doi marinari, încercă, deși rănit, să-și rupă legăturile.

— Zici că era rănit?

— Da. Rana trebuia să fi fost dureroasă, fiind că era subțioară. Dar vulvpoiul știa bine ce soartă îl așteaptă. Stia că în curând i se va pune cravata de cânepă la gât și va fi spânzurat fără milă. Nu cred să-i fi fost frică de moarte; dar la astfel de naturi, instinctul de conservare există ca și la alții, și, pre legea mea, să purtă astfel încât izbui să-și deslege mâna dreaptă și angajă o luptă cu cei doi matelotii, o luptă care amenința o clipă să se întoarcă în favoarea corsarului.

V.

Cum a scăpat Phil Rover

— Oamenii mei izbutiră să-l lege din nou. Atunci, pentru a-și redobândi libertatea încercă alte mijloace. Se oferi bani, voind să-i corupă, făgăduindu-le în același timp să-i va face ofiteri pe bordul corăbiilor sale. Marinarii, să înțelege, nu au primit propunerile lui. Secundul meu i-a spus, de altminterlea că-i va pune un căluș în gură dacă va mai îndrăzni să vorbească.

— Secundul tău nu i-a luat un prim interogator?

— Rover a refuzat să răspundă la întrebările puse.

„El își rezervă dreptul să vorbească în fața consiliului de război care trebuia să-l trimită pe lumea cealaltă.

Un moment păru că leșină.

Un om îi turnă în gură câteva picături de tafia. Corsarul își veni în fire și începu să fixeze pe marinari ca și cum ar fi voit să-l magnetizeze.

— Drace! Știi comandante că un om ca acesta era capabil să se facă stăpân pe tânărul tău secund. Medicina, o știi, constată astăzi cazuri extraordinare de putere magnetică.

— Cred. Marinarul mi-a spus că s'a simțit de odată turburat și fu silit să lege ochii banditului. Trebuie să-ți spun, că chiar eu însumi, simțeam un fel de stinghireală, ca și cum aș fi su-

ferit o sugestie, ori de câte ori privirea lui Rover să adâncea într'a mea.

„Dar să reviu la povestire. Când barca a fost separată, am transportat pe corsar în ea care de altminterlea nu a făcut nici o împotrivi-re. Fu solid legat pe o bancă de dinapoi și trecerea s'a făcut fără nici o întâmplare, și fără ca banditul să zică o vorbă sau să se plângă o singură dată.

— Fără îndoială, Rover mai nădăjduia încă în steaua sa?

— Avea dreptate să nădăjduiască, te vei convinge.

„Astfel mi-l aduseră.

„Era galben, de sigur, știind de mai înainte ce-l așteaptă.

„Intr'adevăr era păcat de sacrificat un asemenea voinic, dar legea o cerea; ea este aspră dar dreaptă.

„L'ași fi spânzurat fără pic de milă. Altminterlea ce matelot! Mai nalt de șase picioare, cu membre atletice, un cap extraordinar de inteligent, frumos chiar. Acest păcătos vorbea franțuzește ca și noi căci îmi răspunse la prima întrebare: —

— Tu știi ceea ce te-așteaptă?

— Știu.

— Ticălos ce ești, îi zisei. Un francez cari atacă pe frații lui? Tu nu meriți un pic de milă.

„— Nu sunt francez.

„— Minți!

„— Nu mint, sunt american, Jankeu.

„— Să isprăvim odată; nu am vreme de pierdut. Cum te cheamă?

„— Phil Rover.

„Numele acesta răsună în urechile mele ca o lovitură de tun. El îmi redăptă o sumedenie de amintiri! Tatăl meu grav rănit la Trafalgar, lăsat ca mort pe puntea corăbiei care se cufunda, lovit de patru de gloanțe, fu scăpat de un marinari din escadra spaniolă. Și acest marinari se numea Phil Rover. El fusese aliatul nostru în teribila luptă cu Nelson...

„Și eu eram chemat, fiul ofiterului scăpat, să judec, să condamn și să execut pe fiul salvatorului său.

„O luptă strânsă se porni în sufletul meu. Recunoștința pentru binefăcerea făcută lupta împotriva ororii crimei. Imi zisei că poate nu era de cât o ciudată potrivire de nume. Poate că nu exista nici o legătură între acest bandit și loialul soldat de la 1805?

Totodată dorința era prea mare, nu puteam rezista trebuinței de a-mi împărtăși îndoiala.

„— Ascultă! îi spusei mizerabilu-

lui. Te numești Phil Rover. Soarta ta depinde de francheta declarațiilor pe cari mi le vei face; răspunde-mi întrebărilor pe cari ți le fac.

„El avu un suris desprețuitor.

„— Ce întrebări? Par'că nu știi tot ceea ce trebuie să știi? Ți-am spus numele meu. Sunt un pirat. Am pierdut partida. Spânzură-mă.

„— Nu! zisei, nu-ți numai atâta. Mi-ai spus că ești american?

„— Da, o repet; dar am trăit mult timp în Franța. Aci mi-am și luat brevetul de căpitan al serviciului de mesagerii.

„— Nu se acordă acest rang de căpitan francezilor.

„— De sigur. Inșă pe lângă că eu sunt născut în Franța, ceea ce-mi da drept de vot la două-zeci și unul de ani, apoi mă mai bucuram de drepturile moștenite de la tatăl meu, care, de și american, se luptase pentru țara noastră.

„Inima-mi bătea puternic. Nu mă înșelasem. Sudoarea îmi scălda fruntea.

„— Cari drepturi? îl întreba cu o voce schimbată.

„Sprâncenele prizonierului se încrunțară.

„— Dar la urma urmei ce te interesează toate aceste?

„Nu-mi place să vorbesc despre asemenea lucruri. Puțin te importă!

— Din potrivă, mă interesează foarte mult. Destinul tău atârna de ceea ce îmi vei spune.

„— Ah! făcu el cu neîncredere.

„Indepărtați pe oamenii de pază și rămăseți cu piratul. Reînnoii întrebarea mea.

„— Ce drepturi avea tatăl tău?

„El îmi răspunse fără codeală:

„— Tatăl meu a servit sub amiralul Gravino. Un decret al împăratului acordă, în 1806, dreptul de cetățenie franceză străinilor cari, înrolați în diviziunea spaniolă, mai rămăseseră în viață după desastrul de la Trafalgar.

„— Bine! Și cum se numea tatăl tău?

— Ca și mine, Phil Rover.

„Tremuram de emoție. Banditul vedea tulburarea mea, dar nu știa care-i pricina.

„— Știi tu cum mă numesc? îl întreba.

„— El surise.

„— De unde vrei să știu?

„Atunci nu mai ezitați. Era vădit că omul acela nu mințea.

„— Ascultă, îi zisei, dacă te-ai er-ta, vei renunța la viața aceasta de întâmplări?

„Privirea sa deveni drăcească.

„— Mi-ar fi foarte greu.

„— Fie! Cu atât mai bine. Nu-ți impune nici o condițiune. Uite: ai putea tu cu un cuțit să-ți tai legăturile și ai putea tu înnot să ajungi până la țărm?

„El îmi răspunse scurt :

„ — Da.

„ — Veî avea de furcă cu rechini.

„El surise din nou.

„ — Îi cunosc. Cu atât mai rău pentru dânsii. Dealmintrelea, va apărea și hula.

„Intr'adevăr, o repede mișcare a valurilor dădu o ușoară legănare *Bissonului*.

„Apoi i-am zis următoarele :

„ — Phil Rover, tatăl tău, a scăpat pe tatăl meu la Trafalgar. Eă mă numesc Jacques de Kerbarr. Te ert, dar dreptatea trebuie respectată.

„Îți voi lega mâinele și picioarele și te voi arunca în mare.

„ — Bine, îmi răspunse el, îți mulțumesc !

„Și-i dădui un pumnal.

„ — Ține arma aceasta și Dumnezeu să te erte. Reamintește-ți însă că mi-am plătit datoria, și eu nu plătesc de două ori.

„ — Imi voi aduce aminte.

„Chemaî matelotii :

„ — Să-l legați bine pe omul acesta și să-l aruncați peste bord.

„Banditul încercă un fel de opunere, dar ordinul fu executat cu promptitudine deplină.

„Văzuî pe mizerabil cufundându-se în valuri. Un enorm rechin se luă după dânsul. Pe urmă nu mai văzuî nimic. Luna se ascunse într'un nor. O neliniște îmi tulbură sufletul. Mă achilasem oare cu adevărat de datoria mea de recunoștință ?

Kerbarr se opri, era mișcat de aducerea aminte a acestei drame.

„ — Iată istoria, scumpul meu doctor. Ei bine ? Cum mă judeci ?

Barthez era cu ochii în lacrimi.

„ — Nu mă întrebi serios, amicul meu; nu pot de cât să admir o generozitate din nenorocire atâta de rău întrebuitată.

Apoi adăugă :

„ — Acum înțeleg de ce piratul s'a sustras de la o a doua întrevvedere, fără a răspunde împușcătorei mele.

„ — Ce dracu ! Îți explici în deajuns că nici un motiv nu m'ar fi putut opri de a-l prinde.

VI.

Ceea ce ar fi putut fi Phil Rover

Cei doi tineri se ridicară și luară drumul către oraș. O tăcere plină de reverie îi înconjură. Mergeau braț la braț, pradă gândurilor lor.

Jean, cel dintâi reluă conversația.

„ — Ciudat destinul acestui corsar ! American prin naștere, francez prin educație, fiul unui brav, înzestrat cu daruri fizice și intelectuale și posesorul unui titlu care i-ar fi asigurat o carieră cinstită. — cărei pasiuni întunece oare a cedat el pentru ca să ajungă până la acest grad de infamie ?

Și întrerupându-se o clipă :

„ — Voi doctorii, urmă el, sunteți mai mult sau mai puțin criminali. Credeți voi în oare-cari iresponsabilități morale cari ar da rezonul intim al crimelelor celor mai obiecte ?

Barthez inclină capul.

„ — Nu, zise el, în principiu o tăgăduesc. Experiența nu a dat nimic concludent în favoarea teoriei.

Bătrâna morală are totdeauna dreptate împotriva explicațiunilor mai mult sau mai puțin subtile a partizanilor inconștienței.

„ — Ah ! reluă Kerbarr, o mulțime de lucruri se cuprind în flacăra adevăului. Bandiții aceștia, acești monștri ai civilizațiunei, duc o viață plină de pericole și pe deasupra plină de emoții puternice. Ei își joacă viața în fiecare zi pe o aruncătură de zar, și-o dispută elementelor, bestiiilor pădurilor, oamenilor. Se povestesc minuni despre bogățiile lor. În dușmănie cu lumea, ei fac ca societatea să se supue legilor lor, legea talionului. Pesterile lor sunt pline de aur ; au sclavi care-i servesc în tainicile lor retrageri, și printre acești sclavi, femei, fete tinere, copii pe care-i smulg de la sânul părintesc.

„ — Adevărat ! Zise doctorul.

Kerbarr făcu un semn de îndoială.

„ — Acestea sunt cel puțin povestirile indigenilor. Unii din matelotii noștri le întăresc cu spusa lor. Uite ce mi s'a întâmplat mie.

„ — Ce anume ?

„ — Pierrick, de care ți-am vorbit deja, se duse pe uscat a doua zi, singur, voinic precum îl știi. Lipsa lui dură trei ceasuri. Când se reîntoarse era crescat de tăeturi sau mai bine zis sgâriat pe față și aducea un voluminos pachet subțioară.

„ — Când l'am întrebat sever cine l'a adus în starea aceasta, el mi-a răspuns :

„ — Nu a fost cu voea mea comandante. Am vrut să văd cum locuiesc acești câini și am căzut într'un grup de femei care m'au sfâșiat cu ghiarele lor de care cu greu m'am descotorosit. Printre ele era una moartă, o drăguță fată, pe legea mea, albă, cu două copilași care plângeau alături; am luat pe micuții și vi i-am adus.

„ — Și cu o mare băgare de seamă, puțin obișnuită asprei sale naturi, depuse pachetul pe punte.

„ — Inimă bună ce ești ! i-am zis foarte mișcat.

„ — Bivolul acesta aduse pe spatele său, într'o cuvertură de lână, două drăguțe păpușele, doi copii, englezi, după aparență, ca de zece sau unsprezece luni. Cum nu aveam docă pe vapor, i-am lăsat pe uscat la Pondichery, în seama surorilor de caritate.

Barthez îl întrerupse :

„ — Și tu nu ai vizitat insula ?

„ — N'am avut când. Totuși ne-am

apropiat de tărâm unde am găsit un sat incendiat și pustiu. Pământul era de curând răscolit. Se înmormântase ca vre-o cincisprezece femei și copii pe cari tâlharii îi omorise pentru a șterge ori-ce urmă a trecerei lor.

„ — Printre ele se afla și corpul nenorocitei Englezoaice, ea însăși o copilă abia de șaptesprezece ani.

Barthez nu-și putu reține o exclamație.

„ — Oh ! monștrii !

Kerbarr a răspuns grav :

„ — Da, monștrii. Regret clemența mea. Phil Rover, fără îndoială poruncise măcelul.

„ — Dar, reluă doctorul acest rău-făcător este pretutinden și necunoscut ? Știi că se zice că el vine în Europa.

Kerbarr nu păru surprins de aceasta.

„ — Ce găsești de mirat în aceasta ? Doar nu în Europa își exercită meseria. Puteam eu sau tu să-l denunțăm la o depărtare de trei mii de leghe ? Dealmintrelea, nici noi nu-l cunoșteam înainte de-al fi întâlnit.

„ — Cu greu l'aș recunoaște, zise Barthez căci nu i-am văzut bine trăsăturile feței.

„ — Ei vezi ! Eu însă și cu Pierrick l'aș recunoaște dintr'o mie. Mai la urmă de ce ajutor am putea fi noi ?

Dacă într'o bună zi i-ar veni gustul d-lui Phil Rover să viziteze incognito Franța sau Anglia sau Italia, sub înfățișarea unui respectabil gentilom sau a unui onorabil lord, apoi nu noi vom fi aceia cărora să ne încredințeze numele și titlurile destinate a figura pe carta sa de vizită.

„ — Adevărat, zise Barthez, care începu să râdă.

„ — Numai dacă scumpul meu doctor, urmă Kerbarr printr'o întâmplare excepțională, nu ne vom găsi față în față într'un compartiment de vagon de clasa întâia sau la vre-o răspântie din Paris. Totul mă face să bănuiesc dinpolrivă, că am sfârșit-o cu Phil Rover. Nu sunt supărat de aceasta; mi-ar plăcea să fie spânzurat aiurea.

Barthez se adânci în gândurile sale. Soarele se cobora iute. Peste un ceas, noaptea își va lua locul.

„ — Sărmane Lucian ! suspină Barthez, și amintirea copilului îi umezi ochii.

Când cei doi tineri intrară în oraș dădură peste un grup de ofițeri englezi în mare ținută.

Cei doi francezi salutară deodată.

Unul dintre ofițeri, un căpitan de higlanderi, cel mai în vârstă dintre toți, se apropiă de Kerbarr.

„ — Comandantul vasului *Bisson* ? întrebă el.

„ — La ordinele d-voastre, căpitane, răspunse marinarul.

Căpitanul să grăbi să exprime tânărului comandant recunoștința întregei colonii și a ofițerilor Măriei Sale pentru chipul minunat cum a știut să

alunge pe faimosul pirat Phil Rover, care până atunci putuse să scape tuturor încrucișetelor marinei de război.

Ofițerul de higlanderi, își prezintă apoi camarazii.

— Ofițerii din regim. al 32-lea de infanterie și al 3-lea de inglandieri, cari au onoarea, împreună cu mine de a vă pofti la masă, pe dumneata și pe secundul dumitale, în astă sară.

Barthez voi să se retragă.

Jean îl reține.

— Domnul dr. Frederic Barthez, medic de clasa întâia al marinei franceze, zise el, amicul meu :

Apoi adresându-se căpitanului de higlanderi :

— D. Barthez era călător pe vaporul *Anadyr* și fără energica sa împotrivire contra lui Phil Rover, pavilionul nostru ar fi fost sfâșiat acum.

„Din nenorocire, adăugă el, deplângem răpirea tânărului protejat al doctorului Barthez, Lucian de Lavaur. Cred, domnilor, că veți uni puterile voastre cu ale noastre pentru ca să-l regăsim. Poate vom descoperi în această timp retragerea corsarului Phil Rover și a-i aplica pedeapsa supremă pentru toate fărâdelele lui.

Toți ofițerii englezi să înclină în semn de adevărată.

Căpitanul higlanderilor înaintă un pas în fața doctorului și întinzându-i mâna :

— Credem, domnule, că veți fi al nostru în astă sară.

Se schimbă expresivele *shakelands*. Întâlnirea fu hotărâtă pentru easurile șapte și Kerbarr alergă pentru a da ordin să se prelungească șeerea *Bissonului*.

VII.

Ascunzătoarea Corsarilor

Acest Phil Rover avea un adevărat nperi.

De la Capul Comorin până la Capul ud, de la Lachedive la Noua-Zelanda, flotă și o adunătură de oameni asaltau de ordinele sale.

Cine ar putea spune unde se oprea uterea sa ?

El reconstituise oare cum, printr-o vință de neînvinș, minunile mării raterii.

China era tributara lui, ca și Annal, Borneo, Moluche, Celebele, Australia și Noua-Guiana.

Orî, tocmai în această insulă mare Spania și Franța își stabilise el reședința omnipotenței sale.

Țările Papu sunt cu desăvârșire ne-noscute. De la portughezii Abreu și Errano, foarte puțini europeni s'au apropiat de aceste coaste teribile și ne-pitaliere. Dacă pădurile oferă un de-bit interes pentru acei cari vizitază aceste locuri minunate, apoi nu

mai puțin mișună în ele tigrul, șerpî și canibali. Albul moare de frigurile paludiene iar sălbatecii îi mănâncă hoitul. La unibra încântătoare, moartea se preumblă sub toate formele bestiilor celor mai teribile, iar antropofagii e cea mai crudă dintre toate.

Și cu toate acestea, Corsarul nu a ținut seamă de toate acestea. În fundul golfului Astrolab care își trage numele de la un masacu, își instalase straja. Pânzele care treceau la orizont nu puteau să se liniștească. Ele știa foarte bine că albi fugeau cu groază de aceste ținuturi neospitaliere. Iar dacă, uneori, vre-o corabie de marfă, silită de furtună a-și căuta un adăpost în vre-un golf păduros din partea aceasta, arunca ancora între stânci, să isprăvea cu ea.

Nici un călător, nici un om din cela care primea să servească în armata strașnicului pirat, era ertat ba și recompensat. Cât despre alți naufragiați îi da fraților lor *Papuași* și prin aceste daruri de carne omenească, briganzii întrețineau prietenia tovarășilor lor australieni.

Mulți dintre acești pirați au fost prinși și au fost executați pe dată. Toți păstrară taina. Poate se procedase prea repede ? Unii, fără a duce prea departe mărturisirea lor și căutând să corupă mateloții, le înfățișă spiritului lor strălucirea nenumăratele bogății și plăcerile unor voluptăți neînchipuite. Ei vorbeau de niște ascunzătoare ciudate într'aceste mări misterioase, de niște tainite de nepătruns în cari bandiții îngrămădeau comorile lor și-și ascundeau haremurile. Ei pomeneau de un oraș necunoscut, capitala acestui popor fără steag și fără naționalitate, *Sidâ-Huvâ*: cetate al cărei nume, jumătate indian, jumătate malaez, părea că indică o reședință fabuloasă reînviată de imaginațiunile cele mai voluptuase ale orientului.

Alții chiar, înainte de moarte, juraseră că un astfel de oraș exista, ascuns de arborii cei mari ai florei tropicale, pe malurile unui fluviu cu valurile aurite.

Tigrii, șerpîi cu ochelari și vulturii îl păzeau. Trebuia să fii inițiat pentru ca să poți pătrunde în el.

Unde era această capitală ? la Dayuki sau Maori ? Nu. Ea era fără îndoială pe aceeași insulă Papu, la picioarele muntelui Aird, scăldată deisvoare sulfuroase sau întunecată de mari valuri de fum vulcanic.

În acest loc corsarul Phil Rover își uita remușcările și-și răspânda mândria și beția prin revolta sa împotriva societății.

Monarh fără ambasadori, avea cu toate aceste credincioși în cele patru părți ale lumii. Bătrâna Europă îl primise ca pe un cinstit negustor în porturile sale. El străbătuse toate capitalele lumii civilizate. La New-York,

Phil Rover negustorea bumbac și grâu. Mai cumpăra cereale de la Odessa.

Anglia îi furniza olei și fer. Franța îi oferea bucuria minunilor Parisului său în care se dădea, fără îndoială, drept un nabab, svârlind aurul în dreapta și în stânga.

Și cine în această neconținută schimbare, ar fi putut bănuî o clipă măcar pe minunatul comedian, care gândise că e nimerit să ea tribut de pe întreg pământul, și să toarne în aur masiv această coroană de pirat, pe care niște mâini de sclavi i-o pusese pe frunte ?

Când barca în care se afla Phil Rover și Lucian de Lavaur, perduse la orizont silueta vaporului *Bisson*, Corsarul, sigur că nu-i va mai scăpa prada, se așeză dinapoi, unde Lucian, zdrobit de emoție să lăsă să cadă pe punte. La un oridn al său, secundul îndreptă vasul în spre un golf al coastei unde un mare vapor, puternic armat era sub presiune.

Ziua se ivi curând.

În clipa aceasta marea, acoperită de valuri aurii, reflecta albeața lăptoasă a cerului. Deodată se ivi și soarele, arzător și majestos, iar prima sa privire risipi cea de pe urmă ceață care se lăsa pe valuri ca o mantie de gaz destrămată pe margini. În vremea aceasta, globul incandescent își urca drumul, îmbrăcându-se într-o strălucire pe care ochiul nu o putea suporta. Pământul se zărea ca la o depărtare de trei mile.

La Est, în fața bărcii, o masă întunecoasă să ivi și creștea din clipă în clipă.

De sigur că acesta este yachtul lui Phil Rover.

Corsarul se hotărâ să vorbească prizonierului.

Faunul să îmblânzi. El înțelese că spaima sârmanului copil ar fi putut produce în organismul său niște tulburări care i-ar fi putut compromite sănătatea și ar fi împedat prin urmare reușita planurilor sale de recumpărare.

El știa că părinții lui Lucian de Lavaur posedau o avere care trecea peste patruzeci de milioane, și intenția sa era să ceară jumătate pentru restituirea copilului.

Dar Lucian nu răspundea cuvintelor ticălosului.

Un singur cuvânt repetat de trei ori îi scăpă printre dinți :

— Laș, laș, laș !

Phil Rover nu se supără. Auzise el multe de acestea ! Și, de-altminte, aceste injurii îl onorau oare cum, după cum îi plăcea să poruncească și masacrele.

Se apropiară de yacht.

Cei de pe bordul lui recunoscură barca șefului.

Acest echipaj care nu luase parte la luptă, era, cum s'ar zice, elita corsarilor mării, pe care Phil Rover o adu-

nase din lume. Toți erau niște herculi și toți făptuiseră crime care-i siliseră să părăsească pavilionul lor.

Cel care-i comanda, un Jankeu ca și Rover, părea neliniștit din pricina mișcării pe care o distingea cu ajutorul ocheanului, pe puntea unui vapoasă de mic tonaj adăpostit în bae. Acest vapoasă purta *Garde-pêche*. Fusesse intrigat la vederea acestui mareț yaht de plăcere care, de două zile, atât dimineața cât și seara, își făcea apariția în fața țarmului care închidea raza. Nu se apropia mai mult de o bătae de tun și mișcările sale se executau cu o precizie care arăta că manevra era condusă militarmente.

De îndată ce steamerul zări barca, manevră în așa mod ca să ușureze transbordarea. Acest steamer ducea la *Sidd-Hurâ* pe prizonierii pe care-i captura Malaezi în excursiunile lor în largul mării.

Din ce în ce mai surprinși, văzură că vapoasă ridică și el ancora și se pregătește să vie pentru a recunoaște acest ciudat bastiment.

Acesta din urmă pe lângă că era un bun plutitor, putând cu ușurință să facă șaptesprezece noduri pe oră, și cu toate că avea, pe puntea sa adăpostite șase tunuri de patrusprezece centimetri, așezate pe niște afeturi sistematice, nu ținea de loc să suporte inspecțiunea unor reprezentanți ai Majestății Sale, căci să grăbi să-și ridice ancora.

Abea avu vreme să remorcheze barca și din toate puterile porni înspre largul mării.

După două ceasuri se afla în împrejurimile Singapurului. Phil Rover voia să se aprovizioneze înainte de a întreprinde marea trecere a Noei-Guine.

(Va urma).

CĂTRE CITITORI

Anunțăm pe cititorii noștri că vom publica orî-ce articole interesante privitoare la călătorii sau vânătoare, în țară sau străinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtiei, în scrisori francate, vor fi adresate direcțiunei „Ziarului Călătoriilor”, strada Brezoianu, 11, București.

Se vinde de ocazie

un geamlăc cu geamuri mate cu flori

Doritorii se vor adresa la ziarul „Universul”.

UN PROFESOR AMERICAN

la

ANTROPOIZII DIN CONGO

Acum vre-o șapte-opt ani lumea științifică află cu vie curiozitate că un fiziolog american, profesorul Garner, cunoscut prin lucrările sale foarte remarcate, făcuse proiectul ciudat de a locui câțiva ani în pădurile din Africa centrală pentru a studia de aproape moravurile maimuțelor și a învăța limba lor.

Limba maimuțelor! În public vestea aceasta fu primită ca «farsă».

— «Încă un brav savant care caută să-și facă reclamă!»

Revistele de fine de an îl luară în primire. De amândouă părțile Atlanticului, savantul fu copleșit de batjocuri și luări în răs.

Compatrioții lui chiar îi aleseră porecla ridicolă de «monkey-man», care înseamnă: omul cu maimuțele, sau omul maimuță.

În lumea științifică însă, pregătirile profesorului erau urmărite cu mult interes. Când aflară că își luase și fonografe pentru ca să înregistreze sunetele scoase de organele vocale ale maimuțelor mari din Congo, ale antropoizilor, adică ale maimuțelor cari seamănă mai bine cu omul, și că își luase și o colivie mare care îi va permite să locuiască în mijlocul pădurii să fie expus atacurilor fiarelor sălbatice,—se convinseră în sfârșit că explorarea lui era cu adevărat de ordin științific.

După ce stătu șase ani fără să dea semne de viață, iată-l întors în lumea civilizată cu îmbelșugată cu-

legere de documente, a căror publicație e așteptată cu nerăbdare de către lumea științifică.

Mulțumită recordurilor sale fonografice, răbdătorul și curajosul profesor, care și-a jertfit sănătatea și o parte din avere pentru ancheta aceasta originală, făcută—o repetăm—în ținuturile cele mai nesănătoase ale Africei, aduce dovadă netăgăduită că antropopitecele, numite în mod obișnuit cimpanzei, au un vocabular de două-zeci și patru până la două-zeci și șase de cuvinte care le permite să-și împărtășască impresiile.

Fără îndoială că această cantitate nu e de ajuns pentru a constitui o limbă. Ea însă contribuie în a socoti

această specie de maimuțe ca cele mai superioare din toate celelalte specii animale, mamifere sau păsări, dintre cari cele mai înzestrate nu au de cât vre-o zece sunete distincte pentru a exprima diferitele simțiri.

D-rul Garner se ocupă în timpul de față cu așezarea notelor și documentelor, pe cari le va publica în curând. A adus cu el o maimuță tânără de opt luni, pe care a botezat-Susie; posedă o inteligență egală cu aceea a unui copil de patru ani.

Dacă vocabularul ei nu cuprind de cât patru-spre-zece vorbe, figur ei inteligență exprimă emoțiile cel mai felurite.

O nepotică a profesorului, tovarăș de joc și carte a Susiei, vrea să o învețe alfabetul prin ajutorul unor cutii de lemn pe cari sunt înscrise literile. Până acum a reușit să-și formeze numele cu toate că nu-i plăc de loc să învețe.

Mignon.

TOȚI ABONAȚII LA
« **ZIARUL CALĂTORIILOR** »

PARTICIPĂ,

cu începere de azi, la următoarele mari și de valoare premii:

1) O sobă « Godin » No. 3, cumpărată de la cunoscuta casă : Industria Metalică « Marcu », B-dul Elisabeta, No. 5.

2) Una pușcă fină de vânătoare, cu 2 țevi, cal. 12, din vechia și renumita fabrică Pieper-Bayard.

3) Un pistol automat de buzunar, Pieper-Bayard, modelul cel mai nou, fiind de calibru mare, 7.65, însă format redus, foarte portativ.

4) Una carabină de mare precizie, cal. 22, Pieper-Bayard, semi-automată.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin B. D. Zisman, 44, calea Victoriei, furnizorul Curții Regale.

5) Una oglindă mare venețiană de cristal ;

6) Una măsuță de toaletă, cu oglinzi de cristal ;

7) Una mașină de cusut de mână ;

8) Două frumoase tablouri.

Toate aceste 5 obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mobile Marco Dattelkremer, str. Carol, No. 62.

9) Una pendulă de birou ;

10) Una chisea de argint de China, foarte frumoase obiecte, cumpărate de la magazinul de încredere Schmith & Stratulat, calea Victoriei, 53.

11) Un gramofon perfecționat ;

12) Una mandolină, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică Jean Feder, calea Victoriei, 54.

13) Una fructieră, argintată și aurită, cu 12 cuțite pentru desert, aurite, cumpărată de la cunoscutul magazin de bijuterie Th. Radivon, B-dul Elisabeta, 9 bis.

14) Una toaletă de bambu veritabil, cumpărată de la bine asortatul magazin de mobile de trestie și bambu, D. Littmann, strada Lipscani, No. 3.

15) O duzină crema « Flora ».

16) O » săpun « Flora ».

17) O » pudră « Flora ».

18) 2 ceasornice de argint, pentru bărbat.

19) 5 abonamente pe 6 luni la ziarul umoristic « Veselia ».

20) 5 abonamente pe 3 luni la ziarul « Universul literar ».

Toate aceste frumoase premii se oferă cu începere de azi, prin tragere la sorți, abonaților « Ziarului Călătoriilor ».

Prețul abonamentului lei 5 p. un an, 2.60 p. 6 luni.

NOUILE MARI PREMII

OFERITE DE ZIARUL « UNIVERSUL »

„UNIVERSUL“

ABONAȚILOR SĂI, CU INCEPERE DE ASTAZI:

O NOUA VILA LA SINAIA

«Vila Theodora», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea mai splendidă din localitate

Un salonaș modern

compus din: o canapea, două fotolii, patru scaune și o masă de mijloc, foarte elegant, cumpărat dela fabrica de mobile de artă I. Brezoiu, calea Rahovei, 50, unde se găsește în permanență o bogată și aleasă expoziție de mobile de toate genurile

UN DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, cumpărat de la Industria metalică «Marcu», Bulevardul Elisabeta, No. 8.

O GARNITURA DE MOBILA PENTRU INTRARE

compusă din o canapea, patru scaune, două fotolii și o masă cumpărate de la cunoscutul magazin de mobile de trestie și bambu Littman, strada Lipscani, No. 3.

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn Marin V. Ganea, șoseaua Mihaî-Bravul, No. 37 și strada Șerbănică, No. 10.—Sucursala calea Victoriei, No. 107.

O SCOARTĂ ROMÂNEASCĂ ȘI O BLUZĂ (IIE) DE MĂTASE

de la Bazarul Național de țesături românești de sub conducerea doamnelor Cosco și Duțescu, calea Victoriei, 110, cel mai estin și mai bine asortat magazin în toate felurile de lucrări românești de pânză, lână și mătase

UN SALONAȘ DE BAMBU

cumpărat de la cunoscuta fabrică de mobile în acest gen E. A. Pucher, calea Victoriei, No. 148.—Sucursala Bulevardul Elisabeta, No. 18, «La Cometa Haley».

O pendulă de stejar afumat și o tavă argintată, cumpărate de la magazinul de încredere Schmidt & Stratulat, calea Victoriei, No. 53.

O bicicletă, o pușcă de vânătoare și un pistol automat, cumpărate de la marele magazin de biciclete și arme B. D. Zissmann, calea Victoriei, No. 44.

Un gramofon, o vioară, un flaut și o harmonică, cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică Jean Feder, calea Victoriei, No. 54.

1 pendulă de perete și 6 lingurițe de argint suflăte cu aur, cumpărate de la cunoscutul magazin «Ceasornicaria Colței».

O splendidă rochie albă, lucrată artistic în ajururi.

O dormeuză, 2 fotolii și un paravan artistic, lucrate în vechiul atelier de tapițerie Ioan Niculescu, strada Câmpineanu, No. 31.

Un ceasornic de aur cu trei capace pentru bărbat

1 brățară de aur 14 kt. cu 5 perle fine.

2 ceasornice de aur pentru doamnă.

1 inel de aur cu rubin pentru bărbat.

1 pereche de cercei cu diamante și rubine de mare valoare. Capu-
chon,

O frumoasă și prețioasă broșă.

1 inel de aur 14 kt., pecetar pentru bărbat.

6 ceasornice remontoir de argint cu câte 3 capace

1 ceasornic de metal emailat.

1 binoclu fin, 6 ceasornice remontoir de metal.

1 elegantă compotieră argintată de mare valoare.

50 cutii de cremă, pudră și săpun «Flora» în cutii speciale făcute anume pentru abonații noștri.

20 plachete argintate reprezentând fotografiile Regelui și Reginei, comandate anume pentru premii.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL ÎNTÂMLĂRIILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI

Lei 5.—Pe un an în toată țara

« 2.60 « 1/2 « « « «

Redacția și Administrația

No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

Apare odată pe săptămână

— MARȚEA —

ABONAMENT
LA
„ZIARUL CĂLĂTORIILOR”
Pentru 1 an 5 lei; jum. an 2.60

OTRĂVITORI FĂNTĂNILOR

«Vina voastră e dacă stomacurile vă sunt goale ca și coșurile cu grăunțe. Dacă ați vrea voi, cine v'ar putea săli să dați birul blestemăților ăstora de englezi?»

Aproape gol, mânjit pe tot corpul de noroi și cenușă, fakirul vorbea sub crăcile groase ale unui banan care 'și întindea nesfârșitele crengi înaintea porții orașului. În jurul lui se îngrămădeau vre-o sută de sărmani, aproape tot așa de goi ca el.

Nu cuteau să spuie în gura mare că încuviințau țipetele și ura fakirului, căci se temeau să nu fie denunțați la poliție ca dușmani ai ordinului. Însă clătinau capul și se uitau unul la altul de câte ori fakirul arunca vre-o învinuire guvernământului anglo-indian.

«E tocmai ca cu foamea. Voi credeți că străbunii noștri mureau de foame când India era liberă? Țara produce destul grâu și orez ca să ne hrănească pe toți. Însă *soor-s-i* (câinii) ăștia zic că suntem prea mulți și ne exportează grăunțele ca să se îmbogățească și pe noi ne înfometează!»

De astădată îi atinsese bine și mormăiturile de necaz care se ridicară din mulțime îl făcură să prindă îndrăzneală.

«Au găsit că molima nu ne secera destul și au născocit altceva. Zicând că ne scapă de boli, ne înțeapă la braț, pe noi, pe nevestele și copiii noștri. Și atunci firește că materia necurată ce ne-o bagă în sânge ne țintuește mai târziu sau mai de vreme pe patul de moarte».

Trebue să știți cât e Indusul de ostil la inoculațiile contra diferitelor molimi ce bântue India și care sunt organizate, de vre-o două-trei ani, de autoritățile anglo-indiene, pentru ca să înțelegeți urielele de ură care primăra învinuirea aceasta, de altfel cu totul falsă.

Atunci, ne mai ținând seamă de nici o prudență, orășenii izbucniră cu violență:

— Toți sunt niște călăi!

— Au să despopezeze India!

— Prin foame și molimă!

«Și prin sete! răgi fakirul. Căci nu v-am spus încă toate. Știți ce mai fac ei? Trimet prin câmpii oameni

însărcinați să otrăvească puțurile! Imbrăcați ca cerșetori sau ca colporțori, ca soldați sau ca agenți de poliție, nelegiuții aceștia asvârle otrăvuri îngrozitoare prin puțuri, ca să piară aceia dintre voi care ar scăpa foamei sau molimei!»

Ca și cum întâmplarea s'ar fi făcut complicea fakirului, un soldat englez își făcea în clipa aceea apariția la intrarea orașului, obosit, plin de praf și trăgând un cal schiop de căpăstru.

Aflarea lui acolo n'avea nimic neobișnuit. Trupele staționate în Bengal își făceau atunci manevrele anuale și călărețul, nefiind în stare să 'și urmeze coloana din cauza oboselei calului, primise ordinul să se întoarcă la cantonament. Se rătăcise pe câmp și apucase pe cea dintâi potecă care îl condusesse în oraș.

Fakirul, într-o fulgerare a gândirii, înțelese că apariția neașteptată a soldatului îl aducea un argument suprem pentru a sfârși să 'și fanatizeze naivul auditoriu:

«Țăceți! porunci el și supraveghiați-i mișcările, căci ăsta e unul din cei trimiși să otrăvească puțurile. O să vedeți acum dacă v'am mințit. Il vedeți că se duce în spre fântână?»

Intr'adevăr, după regula de conduită a oricărui călăreț, husarul se gândea mai întâi la calul său. Calul zdrobit de oboseală, murea de sete, îl trase la puț, fără să 'și dea socoteală că mișcările îi erau urmărite.

«O să vedeți voi acum dacă v'am mințit, repetă fakirul. Cum și-o adăpa calul și o bea și el, pândiți-l. Și mai cu seamă nu faceți sgomot! Căci dacă bănuiește că e pândit...»

Cei mai exaltați și vorbeau să meargă la rău făcător și să-l omoare, ca să nu-i dea timp să 'și înfăptuiască proiectul. Zgomotul de glasuri îi atrase atenția soldatului care pusesese în nările calului o ciutură plină cu apă, și era gata să îi întrebe pe ce drum s'o ia, când glasurile înăbușite izbucniră în vociferări.

«Să-l luăm pe sus pe otrăvitor!

— La moarte! la moarte!

— Să-l omorâm!

Englezul n'avu timp să 'și scoată sabia; o grămadă de oameni se agățaseră de el. Se zbătea urlând la blesteme și amenințări, într'un jargon în care băga câte-va vorbe industane ce știa:

«Nu mă lăsați odată în pace, porci blestemați! O să vă denunț la «wal-lahș-i» (jandarmi rurali).

— Legați-l ca pe un purcel ce e! porunci fakirul. Și dacă țipă mereu, dați-i peste gură!»

În mai puțin timp cât ne trebue să scriem, husarul fu legat bine, fu lăsat într-o colibă părăsită din ajun după moartea unui cetățean care o

locuia. Și patru oameni înarmați cu săbi și măciuci se așezau la cele patru colțuri ale cocioabei.

— Acum, zise fakirul, când nelegiuitul e prizonierul nostru, trebue să vă dovedesc că am spus adevărul. Să fiu legat de un pom și să mor sub lovituri de băț, dacă puțul n'o fi otrăvit!»

La porunca lui, câți-va oameni se duseră să caute unul din acei câini vagabonzi care infectează în tot-d'una vecinătățile vre-unui oraș din Bengal, pe care cea mai mare parte din populație îl urma în direcția puțului.

Era noapte, la lumina faclelor fakirul îngenunchiă pe ghizurile lui și se plecă pentru a privi apa cu atenție. Dar unul din gesturile lui scăpă privirii spectatorilor, plecându-se sub pretext de a examina suprafața apei, șiretul fakir lăsă să i scape în puț câte-va gogoloase de hârtie pe care le scosese din brăul său.

«Uitați-vă să vedeți dacă v'am mințit, țipă el cu un aer de triumf, când un om scoase ciutura plină cu apă. Cine a aruncat hârtiile astea în puț de cât soldatul? Și ce era în hârtiile astea de cât o otrăvă puternică ce vă era sortită vouă tuturor? Dacă nici dovada asta nu vă ajunge...

— La moarte! Să-l ardem! întreprinsese mulțimea, într-o explozie de furie.

Însă, cu un gest, îi făcu să tacă:

«Dacă dovada asta nu vă îndreptățește în de-ajuns, am să vă dau alta. Aduceți-mi un câine! Dacă n'o muri după ce o bea din apa asta, să mă târâți de picioare de jur împrejurul orașului și să mă gătuiți apoi».

De astă dată iarăși, ca scamator bun ce era, fakirul aruncă puțin praf alb în ciutur, plin pe jumătate cu apă.

Căinele în fața căruia pusese vasul cu apă, mirosi puțin lichidul și sări înapoi urlând, ca și cum lichidul i-ar fi ars gâtul. Și așa de tare era toxicul, în cât cele câte-va picături care le înghițise fusese de ajuns pentru experiență. Mădularele i se convulsionară și se prăbuși, cu spume la gură.

«Iată moartea îngrozitoare ce vă aștepta, dacă zeii nu mi-ar fi îndrumat pașii spre orașul vostru. Dacă n'ași fi fost eu»...

Însă mulțimea nu-l mai asculta. O furie oarbă o trăgea în spre coliba transformată în închisoare. Îi trebuia sângele otrăvitorului de puțuri. Nimic alt-ceva nu putu să le astâmpere setea de răzbanare!

Ca niște turbați, loveau în ușă și o infundau. Se întreceau care să-i dea cea dintâi lovitură și să înfigă pumnul în gâtul englezului. În furia

lor nebună, în graba lor de a se arunca asupra prăzei, oamenii își făcuseră unul altuia răni mortale, așa că primul sânge vărsat nu fu al prizonierului!

Dar biata sdreanță omenească ce apărură la ușa colibeii sub lumina roșie ale faclelor! Lovituri de băț îi rupseseră dinții și zdrobiseră buzele soldatului pe când chema într'ajutor. Și mâini neîndurate îi rupseră smocuri de păr din cap.

Pe hainele lui sfâșiate curgea sângele în abundență, dovadă că oțelul săbiilor făcuse adevărate ravagii.

Insă un strigăt stăpâni gălăgia sângeroasei orgii!

«In puț. Să-l aruncăm în puț!»

Și sdreanța omenească fu aruncată în gol.

Soldatul a fost considerat ca dezerter. Și autoritățile anglo-indiene n'ar fi avut de loc ideea să deschidă o anchetă asupra dispariției lui, dacă un incident n'ar fi intervenit după vre-o două ani.

La această dată marile manevre se desfășurau în centrul Bengalului. Trecând prin oraș, cu muzica în frunte, un regiment de călăreți n'a fost puțin mirat la vederea unui cal ieșind dintr'o colibă și, voios, așezându-se în rândul cailor regimentului. Cunoștința acestui obicei, deprins la o cazarmă, bine 'nțeles, a acestui cal, n'a putut decât să intrigeze mult pe ofițeri. Stăpânul actual al calului acestuia spusese că animalul aparținut unui regiment de husari. Și, după puțină cercetare, fu recunoscut în acest cal cel al pretinsului dezerter. Două spioni abili fură trimiși să descopere urmele soldatului dispărut.

În câte-va zile ei reconstituiră întreg adevărul—nebănuț.

Și, cum fakirul nu fusese găsit, justiția anglo-indiană condamnă o duzină de notabili la deportarea în întunecoasele insule Andaman, de unde nu poate evada nimeni atât de ușor ca din Guyana—de exemplu.

Mig. Fl.

SELISTEA

Din punct de vedere istoric, cultural, economic și național

Cine a călătorit prin Ardeal și n'a fost în Săliște, nu poate spune că a vizitat adevăratele regiuni locuite de români, unde s'a păstrat caracterul de rasă în forma sa cea mai nobilă, cea mai curată, tipul de frumusețe al românului neamestecat cu alte neamuri. Săliștenii alcătuiesc fără îndoială ramura aristocratică a poporului românesc. Dacă se mândresc ro-

mânii din Ardeal cu oarecări virtuți moștenite, ei pot spune că au și Săliștea ai cărei locuitori, cu toții români, sunt înzestrați de la natură cu toate însușirile alese: frumusețe, inteligență, hărnicie, conștiință de neam, încredere de sine, bunătate sufletească, ospitalitate, cu un cuvânt săliștenii pot fi considerați ca elita neamului nostru românesc.

La formarea acestui tip admirabil al poporului nostru din Ardeal au contribuit mai multe cauze. Sămânța curată a latinilor colonizați acum două mii de ani în văile Carpaților, a găsit terenul cel mai bun de dezvoltare în aerul sănătos al munților, unde au găsit urmașii Romei scut de apărare în drumul hordelor barbare.

Săliștenii sunt vestiți pentru alesele lor calități, încât storc admirația și a străinilor, cari rămân uimiți în fața acestor oameni de rară frumusețe și vioiciune. Cu deosebire femeile n'au pereche în toată lumea, atât sunt de frumoase, și atât de mândru le este portul. Încântat de frumusețea și de inteligența unor fete din Săliște, eleve la internatul „Asociațiune” din Sibiu, un inspector școlar ungur, nu și-a putut stăpâni mirarea, spunând că o astfel de privilegii fermecătoare nu i s'a arătat încă ochilor; rămăsese entuziasmat de admirațiune. Era pe vremea când George Barițiu asista la examenele fetelor în calitate de președinte al Asociațiunii transilvănene.

Răspunsul pe care l'a dat bătrânul când acesta și-a exprimat admirația în fața inteligenței și frumuseții fetițelor, a rămas în memoria tuturor, ca o caracteristică definitivă a săliștencelor: Domnule inspector, i-a zis Barițiu, „cât e țara ungurească, nu-i ca fata românească!”

Ca să-și facă cineva o idee și mai completă asupra frumuseții comune Săliștea și locuitorilor ei, e suficient cred a cita părerile a două scriitori, unul profesor universitar, istoric și academician, destul de competent și cunoscut în deajuns publicului, d. Nicolae Iorga, (*Sate și preoți*) și altul artist literat, d. Z. Bărsan (*Impresii de teatru din Ardeal*).

Iată ce spune d. N. Iorga: „La câteva ceasuri de Sibiu se află, într'o frumoasă câmpie, în vederea munților, bogatul sat Săliștea, cu desăvârșire românesc. E una din cele mai frumoase înfățișări ale vieții poporului nostru de la țară. Case bine ținute, curți imbelșugate de toată bogăția gospodăriei bun de la țară, oameni isteți, sprinteni, cari știu să impace lipsa de sfințenie înaintea străinului cu buna cuviință cea mai desăvârșită, porturi frumoase și simple cari îmbracă așa de bine această sănătate mândră și aleasă. Cine vede învârtindu-se cu toată rându-

iala timpurilor înțelepte hora săliștencilor, își întărește credința că în poporul nostru, acolo unde este curat de amestecuri și duce o viață mai bună, se află un fel de iscusință în alegerea podoabei, pe măsură subțire în mișcări și vorbe, o conștiință de aristocrație, care-l deosibeste și-l ridică cu mult mai presus de rasele greoaie și grosolane, ce-l înconjoară. Dar nu numai cu Săliștea are însușiri să fie un model de sat românesc, astăzi; ea a avut norocul să i se păstreze mai bine decât oricărei—așezări din românimea largă, amintirea în slove a trecutului”.

Astfel descrie d. N. Iorga Săliștea, pe care a vizitat-o în treacăt. Tot din fugă, ca drumeț nestatornic, descrie și artistul dramatic, Zaharie Bărsan, acest colț fermecat al țărâmului românesc din Ardeal, în goana turneului său teatral de peste Carpați. După ce găsisese o slabă primire reprezentăția sa în Sebeșul Săsesc, Bărsan cu trupa sa își luă drumul spre Săliște, unde avea să joace teatru. Iată impresiile sale:

„Ne-am așezat cu toate bagajele noastre și am pornit-o spre satul adăpostit la poalele munților. Aerul răcoros al dimineții ne învioră. Se vedea turnul bisericii sclipind în răsăritul soarelui și, din ce mergeam, se deschidea tot mai larg cuprinsul de coperișe din acest sat vestit al Ardealului.

„Pe uliți era liniște. Câte o femeie intra pe câte o poartă cu donițele cu apă, legănându-se. Totul îți făcea o impresie curată și dinspre munți cobora parcă pe valuri ușoare de vânt sănătatea. Să ne odihnim; era cea dintâi grijă. Dar ce odihnă! Prieteni, cunoscuți, foști colegi de școală, înștiințați de venirea noastră, ne cerceta unul câte unul. Toți eram veseli și bucuroși de revedere. Cu ochii pe jumătate închiși de somn le-am spus ce ne trebuie pentru reprezentație; au alergat în toate părțile și au adunat cele necesare. Toți au arătat un deosebit interes pentru reușita spectacolului.

„Când m'am dus după amiază la sală, toate lucrurile erau aranjate, decorațiile puse, în sfârșit nu ne rămânea decât să începem. Am făcut o repetiție scurtă și am plecat la plimbare. Toți eram veseli de dragostea ce ni se arăta. *Ulițele parcă erau împodobite de flori, așa de frumoase erau grupurile de fete și femei îmbrăcate în haine de sărbătoare.*

„Mă simțeam obosit și am plecat acasă să dorm un ceas, două, înainte de reprezentație. În fața camerei, peste rău, în pavilion, era însă horă mare. Am stat până în seară privind acel joc ca de fluturi și ascultând strigătele flăcăilor.

„Jocul actorului, și mai cu seamă al celui tânăr, depinde totdeauna de dispoziție și dispoziția o crează împreju-

rările. Vedeam însuflețirea tuturor, scena curată, un public de sărbătoare, toate astea m'au dispus să fac multe comedii în piesa „Sluga la doi stăpâni”, mă distrăm și eu.

„După reprezentatie, voce bună. Așa sunt Săliștenii, când te prind nu te mai lasă. Am găsit câteva suflete deschise și am stat cu ele până către ziuă. Răsuna pavilionul de la hotel de cântece :

Astăzi beați mâine-mi petrec
Poimăine de-aceia plec...
Astăzi plec pe drum de țară,
Știe Domnul când vii iară,
Ano, Leano și Marie...”

Am stat la Săliște până Vineri seara. A fost o sărbătoare. Serile mai cu seamă, seri frumoase de vară, stăteam la fereastră ascultând murmurul râului și glasul duos de fluer, ce se furișă sfios din parcul adormit. Cine-o fi cântat, nu știu. Par'că îmi suna mie cântecul acela, atât se potrivea de bine cu viața mea de hai-hui.

„Intr'o după amiază ne-am urcat la „Neted”. Ce veselie! Toți erau ca niște copii sburdalnici. Treceau ploștele din mână în mână. N'a lipst nici... focul și nici mielul, la care ne uitam de ne lăsa gura apă, cum sfârâie în frigare și s'au pornit apoi cântece și horă, până către seară. Vineri seara am plecat la Sibiu, ducând cu noi cele mai frumoase impresii”.

Astfel ne descrie artistul, Zaharia Bârsan, Săliștea și locuitorii ei, într'o carte a sa, unde își publică cele mai amare desiluzii, ce le-a avut poate în viața-i de actor, cutreerând Ardealul în turnee teatrale. Este vraja neînțeleasă a sufletelor deschise, acea dragoste de viață pe care o dă veselia oamenilor înviorați de sănătate, care îți face voia bună ori cât de întristat să fii, când ajungi în mijlocul Săliștenilor.

„Cu două săliștence poți face renumit ori-ce oraș din Germania”, a spus odată un călător neamț, care, venit din apusul Europei, nu mai văzuse atâta frumusețe de femei ca la o petrecere românească la Sibiu. Bucureștenii și toți vizitatorii Expoziției Naționale au putut admira mândrul tip săliștenesc la serbările din Arenele Romane. Faima frumosului grup de flăcăi și fete din Săliște s'a răspândit în toată țara, și M. S. Regina Elisabeta a rămas încântată de înfățișarea mândrelor zâne din Ardeal, cari au venit la Sinaia să-i admire castelul fermecat.

Asupra trecutului Săliștei s'au păstrat date istorice suficiente, după cari această fruntașă comună românească poate fi considerată ca una din cele mai vechi din întreg Ardealul. Intr'o

schită istorică asupra Săliștei d. I. Lupaș cunoscutul istoriograf din Ardeal, actualmente ales protopop al Săliștei, ne dă asupra trecutului acestei comune următoarele deslușiri :

„Săliștea e poate una din cele mai vechi comune românești din Ardealul întreg. În privința vârstei ei însă nu ne putem pronunța cu siguranță. Domnul Lupaș zice că în amintirea bătrânilor s'a păstrat, că în vremurile cele mai vechi această comună nu purta numele, pe care îl are azi, ci se numea *Colibari*, și nici nu i-se putea zice sat, căci se alcătuiă numai din niște colibi risipite pe coastele dealurilor. Dar acesta era începutul tuturor satelor încât vorba din bătrâni nu poate fi un fapt sigur, pe care să se întemeieze originea Săliștei.

„Tocmai această amintire din bătrâni, spune d. Lupaș, este o dovadă despre vechimea Săliștei, despre trecutul ei îndepărtat, care numără atâtea veacuri, în cât și amintirea ei a trebuit să piară din pricina lungimei vremurilor călătore. După acest istoriograf ardelean satul Săliștea a trebuit să existe încă înainte de a fi venit ungurii ori sașii prin părțile aceaste ale Ardealului. Documente scrise pe acea vreme nu există, căci cine să fi crestat la răvașul vremii înființarea unui sătuleț, ascuns între dealuri, al cărui tainic început de nimenea nu a putut fi băgat în seamă în acele vremuri de cutremur, de nestatornicie și de goană nebună.

„Trecutul întemeiat pe dovezi istorice sigure, continuă d. Lupaș, se întinde numai până la leatul venirei sașilor în Ardeal. De atunci încolo, trăind Săliștenii cu Sașii în necurmată atingere, li s'a dat de multe ori prilej a brăzda în cartea veacurilor urma mai dăinuitoare despre ființa și viețuirea lor.

„Caracterul său de *sat plăeșesc, sat de munte*, l'a păstrat până în apropiate timpuri. Comuna fiind așezată chiar la marginea țării, pe timpul primilor regi maghiari, locuitorii ei, dimpreună cu cei din satele vecine, aveau datorința de a păzi plaiurile și de-a împiedeca năvălirile fără de veste ale vrășmașilor. Pentru împlinirea cu izbândă a acestei datorințe se afla în ținutul lor și un castel bine întărit, așezat pe un vârf de deal, purtând numele „Salgo”.

„Pentru apărarea acestui castel au fost puși voinicii din Săliște (Vila Magna), Galeș (Vila Galli), Tilișea (Tuscama), Căcova (Villa Caucuri), Sibiel (Siberium) și Vale (Vallia), adică *Mărginenii*. Și în schimbul îndeplinirii acestui serviciu militar, *Mărginenii* erau scutiți de alte dăni și greutăți, aveau slobode pădurile și munții pentru pășcutul turmelor și puteau trăi neîmbulziți și nestrămătoriți de alții.

„Însă după ce regele Géza II (1141—1161) așezase pe Sași în Ardeal, aceștia au cuprins la început numai ținuturile de la câmp, mai puțin locuite, iar apoi rând pe rând s'au întins tot mai mult până pe sub dealurile Românilor și ajungând cu ei în mijlocita apropiere, le-au făcut de multe ori suferință prin silința de a-și întinde dreptul de stăpânire și asupra dealurilor pe unde se simțeau Românii mai înainte la largul lor fără a fi turburați de amestecul cuiva în treburile lor private, ci trăind, după cum s'au pomenit din moși-strămoși, după *obiceiul pământului*.

„De aci înainte istoria Săliștei, în întreagă curgerea celor 7 veacuri petrecute împreună cu Sașii, o formează ne mai isprăvitele pricini, certuri și hărțueli între Sașii asupritori, cari prin dijmui și alte poveri se sileau să îmbrâncească de tot pe sălișteni și să-i aducă la starea de iobăgie—și între mărginenii plăeși (păzitori ai plaiurilor), cari pe lângă toate greutățile întâmpinate și-au știut apăra drepturile, de cari se bucuraseră, pe când pământul lor era o posesie regală. Aceste hărțueli uneori se mai conteneau prin câte o învoială legată și întărită de ambele părți certărețe, alte ori însă neînțelegerile se înăspreau în așa măsură în cât numai cu vărsări de sânge și omoruri și puteau isprăvi.

Ocupația principală a Săliștenilor a fost până în timpurile din urmă creșterea vitelor, cu deosebire însă păștoritul oilor cari găseau pășune din belșug pe munții din apropiere. Iată cum este descrisă starea economică a Săliștei în lucrarea d-lui Lupaș :

„Baronul Bruckenthal în planul său, compus la anul 1795, pentru regularea scaunului Săliște, redă și o descriere amănunțită despre starea locuitorilor spunând între altele, că locuitorii celor 6 sate, cari formează tractul Săliștei, sunt Români și măcar că hotarele lor numai bucate de primăvară rodesc, totuși au folosul acela că au aer bun și ape bune de băut și au locuri de pășunat largi și păduri mari, prin cari sunt în stare de a-și agonisi și hrana vieții și a purta și greutățile cele de obște și cunoscut lucru este, că locuitorii din Ardeal, cari au acest fel de foloase sunt mai fericiți și mai avuți de cât alții care în alte părți ale țării șezând, n'au aceste foloase.

Pe lângă aceste foloase sunt și scaderi, pe cari le enumără : hotarul petros și nisipos, lipsa de semănături fiindcă „n'au loc oblu sau șes, ci tot dealuri și văi, din care pricină nici cu gunoitul nu-și pot îndrepta locurile să fie roditoare, pentru aceea nici nu pot rodi atâtea bucate, ca să le ajungă, ci trebuie să și le agonisească

cu meșteșuguri și neguțatorie și mai cu seamă lucrând în parte pe hotarele altor sate. Din expunerea aceasta a foloaselor și scăderilor, spune d. Lupaș, se poate vedea, că Săliștenii, deja în urma însușirilor firești ale hotarului lor, dintru început au trebuit să se ocupe mai mult cu economia de vite. Aceasta le-a fost principalul izvor de trai și subsistență.

„Vremurile cele bune“, spune d. Lupaș trebuie să fi fost atunci, când Săliștenii stăpâneau 25 de munți, unde pe lângă o taxă neînsemnată, ce se plătea domnilor de la Sibiu, își puteau mână turlașii turmele lor la pășune, puteau îngrășa câte 300 de porci

Numărul locuitorilor din Săliștea trece de 5000 suflete, și această frunțasă comună românească a devenit centrul cultural, economic și social al mărginenilor din satele apropiate. Banca din Săliște numită „Cassă de păstrare“ dispune de un frumos capital și arată situația cea mai prosperă, acordând dobânzile cele mai urcate depunătorilor. Breasla negustorilor și a meseriașilor nicăiri nu este așa de bine întemeiată ca în Seliște. Aci găsim hoteluri și frumoase prăvălii românești, cu tot felul de mărfuri, și meșteșuguri întocmai ca în orice oraș de frunte.

Sălișteancă

în pădurile cele de fag și lemne de foc aveau berechet, pentru că pădurile erau ale obștii. Dar mai târziu, după ce Universitatea Săsească le-a luat partea cea mai mare din munți, oierii tot o duceau destul de bine, căci puteau trece cu turmele lor, fără mari greutăți în munții și câmpiile țării românești.

Aceste timpuri bune n'au ținut de cât până prin anii 1880, când oieritul a întâmpinat multe greutăți, și astăzi mulți sălișteni s'au lăsat de părintească ocupație, îndeletnicindu-se mai mult cu comerțul și meseriile. Și foarte bine au făcut săliștenii, că s'au deprins cu negoțul și meșteșugurile, căci astăzi Săliștea s'a transformat cu totul, având înfățișarea unui orașel.

Săliștea posedă autorități administrative și școli, are judecătorie, și reședința unui protopop. Școala de băieți și de fete din Săliște poate fi model pentru toate comunele din Ardeal. Aci spiritul național românesc nu poate fi desrădăcinat cu toate încercările de maghiarizare din partea Statului. Nicăieri ca în Săliștea nu întâlnim calități negustorești cari fac pe locuitori să pornească în toată țara, să deschidă prăvălii în orașe și târguri. De când Săliștea se află legată prin linie ferată cu satele, târgurile și orașele din apropiere, situația sa economică promite a deveni foarte înfloritoare. Săliștenii au ambiția să acapareze prin asociațiune negoțul și meseriile de cari beneficiau mai mult sașii din Sibiu și din Sebeșul săsesc, ca banul românului

să nu mai intre în punga streinului vrășmaș.

Nici o comună românească din Ardeal nu are strâns adunată la un loc atâta pătură cultă a locuitorilor, ca Săliștea. Aci sunt pe lângă protopop și preoții celor trei biserici, vre-o șase învățători și câte-va învățătoare de la școala de fete. Aci sunt o mulțime de tineri cari studiază pe la liceele și seminarul din Sibiu, sau pe la universități, și această tinerime se adună în timpul vacanței acasă și organizează petreceri, cu teatru, concert, conferințe și dans. Aci sunt reuniuni de femei, de meseriași, de pompieri, cari își au producțiile lor sociale și culturale.

În afară de aceasta, Săliștea, fiind înconjurată de o mulțime de comune românești, acestea nici odată nu scapă ocazia de a participa la petrecerile ce se dau la Săliște, unde vin tineri și bătrâni chiar și din depărtări mari ale Ardealului, să se desfășeze. Din cauza aceasta, se observă înrăurirea, ce o au săliștenii asupra locuitorilor din celelalte comune, pornind moda îmbrăcăminte din acest colț de raș al românismului în toate unghiurile Carpaților.

Costumele țărănești din Săliște sunt cele mai frumoase, ceea ce face ca pretutindeni să fie preferate. Și nu e mirare, dacă diferitele porturi românești din Ardeal vor dispărea cu timpul, adoptându-se cu vremea singurul costum național românesc din Săliștea, care este cel mai frumos și cel mai igienic din tot Ardealul.

Călătorul, care vizitează Săliștea, nu se poate plânge că nu găsește distracții. Dacă este doritor să citească, să-și omoare vremea cu lectura cărților și a ziarelor, le găsește din abundență. Școala și reuniunile își au bibliotecile lor. La hoteluri vin ziare.

Dacă vrea să se distreze, vrând să cunoască viața veselă a săliștenilor, îi găsește în toate sărbătorile prinși în horă și dansând toate jocurile în pavilionul de peste râu. Când timpul e frumos, îl invită pe călător plimbările pe dealuri cari se întind departe spre munți deasupra Săliștei.

Cărări bine îngrijite duc spre frumoasele dumbrăvi din apropiere, printre cari „Netedul“—cea mai fermecătoare pajiște unde, mai ales vara, se încinge dese-ori hora săliștenilor.

Săliștea e în Ardeal ceea ce e la noi Sinaia..

(Din „Foia Noastră“)

N. Istrati

Regină de-o zi IN ȚARA SOMALILOR

— Urmare —

II

Torix ceru ajutor și tinăra femeie fu coborâtă în șalupă. Cât despre Micșunica, uriașul o ținu în brațe, atârnată de gâtul lui, nevrând să se despartă de ea.

— Mai e cineva? — întrevă Vaillant.

— Da, tatăl.

— Asta trebuie să fie, zise Palangrote arătând un cadavru. Nu mai e nimic de făcut cu el.

— Atâta tot?

— Mai era o femeie, răspuse Torix, un fel de babă, unde dracu s'o fi vârat? De n'ar fi furat-o!

În timpul acesta Tartyfume, intrând în magazia cărbunilor, descoperise un fel de pachet care se mișca și cerea ajutor. Strigă și Torix alergă.

— Asta e! Madam Cigou! A avut noroc asta! Luați-o. Eu iau hârtiile de bord și să plecăm. Iată, canibaliș se întorc.

Intr'adevăr săgețile începuseră a curge iarăși pe bord.

— Până într'un ceas o să avem furtună, spuse Landrin. Grăbiți-vă. În câteva minute toată lumea fu în șalupă, și pe o mare din ce în ce mai furioasă se ajunse la bastiment.

— Ați stat prea mult, zise căpitanul Gardés, în al cărui glas se citea neliniștea.

— Cu toate astea n'am stat de geaba, răspuse Landrin, și aducem patru inși.

— Ceilalți?

— Morti sau prizonieri.

— Uriașul?

— Rănit?

— Nu, comandante, nici o sgârșitură, zise uriașul care ținea mereu în brațe pe fetiță.

Se coborâră în salon. Acolo, Torix, privind pe Micșunica, care gemea din când în când, strigă:

— Doamne! Rănită...

— Da, aci, zise Palangrote arătând fruntea fetiței înroșită de sânge.

— Biata fată, murmură pretinsul parizian, strângând-o în brațe.

— Tori, gemu copilul; mă doare. Unde e mama?

— Uriașul păli.

— O uitasem, se gândi el.

Și adăose tare către cei din jurul lui.

— Ce s'a făcut cu mama ei?

— A fost dusă în cabina doctorului, care încearcă s'o aducă în simțiri.

Vai! toate îngrijirile doctorului ră-

maseră nefolositoare. Biata femeie murise.

În timpul acesta, bastimentul își reluase drumul. Peste câteva minute însă fu apucat de un vânt furios care îi repezea în flancuri valuri încă micș dar vijelioase.

— Mă așteptam la asta, zicea Gardés lui Landrin. Nu credeam însă să vie atât de repede. Am pierdut prea multă vreme. Ia te uită cum se desrădăcinează uraganul. Ordonă, te rog, ca nici un pasager să nu iasă pe bord și să se deslege toate fringhiile, pentru ca oamenii echipagiului să aibă de ce se ține.

Landrin execută ordinul comandantului și se reîntoarse pe punte.

— Totuși, uraganul nu poate ține mult.

— Douăzeci de minute, poate o oră, dar în acest timp vasul poate fi aruncat pe vre-o stâncă sau pe vre-o bancă de nisip. Te uită. Unde e uscatul? Unde e marea? Ce-o să facem dacă va fi vorba să ne scăpăm oamenii? Iată ce va să zică să te lași a fi înduișat. Ați scăpat un bărbat, o femeie și un copil care poate au să piară cu noi peste un sfert de oră.

Dacă Landrin n'ar fi știut ce inimă de viteaz netemător de moarte bate în pieptul comandantului, ar fi putut bănuși că lui Gardés îi era frică.

— Scăpăm noi și din asta, comandante, zise Landrin cu încrederea pe care o dă tinerețea.

— Dumnezeu să te audă, amice, și înainte!

Bravul marinar nu se înșelase: ciclonul sosea. Purtat de vânt și de furia valurilor ca un fir de pai, bastimentul nu-și mai putea ține drumul cu toată casna timonierului.

Timp de câteva minute vântul urlă cu atâta putere, încât valurile ce se spărgeau pe punte păreau a face o singură masă de apă. Deodată însă ele începură să se rărească, deschizând între ele prăpăști în fundul căroră cădea bietul vas și din care nu eșea decât ca prin minune.

Intr'un asemenea moment nu trebuia decât o mică desechilibrare pentru ca vasul să se scufunde.

— Dacă am putea vedea măcar înaintea noastră, murmură Gardés, foarte rece...

— Ce să facem? — întrebă liniștit timonierul.

În momentul acesta, vasul, ridicat ca o simplă luntre de un val enorm, păru apucat și dus de vânt a cărui

putere și iuteală deveniseră îngrozitoare, și deodată se opri.

O sfâșietură îngrozitoare, o lovitură fără nume, catarguri cari se sfărâmau, urlete de vânt, un țipăt suprem pe paserelă și înșfârșit nemișcare.

«Oceanul», aruncat pe coastă pe stânci, se încartase ca prin minune între două ziduri de granit, unde nu mai avea să se teamă decât de furia vântului, căci valurile ce-l ajungeau din când în când nu puteau decât să-l înțepenească mai rău în albia stâncoasă în care zăcea găurit, pierdut.

De mai bine de un ceas pasagerii avură conștiința groaznicei primejdii prin care treceau. Afară de Courville, Vaillant, Torix și d-șoara Angerolles, foarte eroici, toți erau înlemniți de frică.

Palangrote umplea salonul cu injurături la adresa căpitanului.

Torix, ținând mereu pe Micșunica în brațe, nu se gândea decât să o apere. Când bastimentul se imobiliză, spart, lovitura fu atât de violentă încât toți căzură.

Strigăte ascuțite, groaznice, răsunară din spre water-closet, scoase de aceiași persoană pe care Torix o numise madam Cigon și de care nimeni nu se prea ocupase, căci nu pățise nimic de pe urma primului ei naufragiu. Se alergă în ajutorul ei, dar se constată că nu țipa decât de frică.

Cei ce fuseseră serios atinși, zăceau pe parchet, leșinați sau incapabili de a se scula.

Vaillant, cocoșatul și în curând Palangrote și Tartyfume se repeziseră pe punte.

De cum scoaseră nasul afară, fură învălmășiți într'un așa uragan încât cu multă greutate se ținură să nu fie aruncați peste bord.

O dezordine îngrozitoare domnea pe bastiment, de la un capăt la altul al lui.

— Căpitanul e mort! strigați marinarii.

Bietul Gardés, într'adevăr, atins de un catarg care se năruise, își dăduse sufletul fără să-și vină în simțiri. Tot asemenea, ucis timonierul.

Dezastrul era deci complet, mai grozav de cât își închipuise cineva. Ciclonul, oricât de teribile i-ar fi fost consecințele pentru moment, nu părea el însuși de cât un incident pe lângă primejdiile ce așteptau pe naufragiați pe această plajă unde Somalii, de sigur furioși de a fi fost decimați în ajun de salvatorii lui Torix, aveau să se năpădească asupra acestei noi prăzi, cu cea mai oarbă și mai singeroasă furie.

De îndată ce elementele se mai liniștiră puțin, trebui ca Landrin și cei-l'alți ofițeri valizi să privească în față această situație și să se pună în măsură de a pară eventualitățile.

Nici îndrăzneala nici inteligența nu lipsea căpitanului-secund al Oceanului. Dacă n'ar fi fost vorba de cât să se pună în fruntea marinariilor lui și să încerce o retragere în ordine până la cel mai apropiat oraș al litoralului, lucrul i s'ar fi părut ușor. Dar afară de răniți, mai erau pasageri: femei, câți-va bătrâni, copii, printre cari și Micșunica, rănită.

Cum vorbea despre toate acestea cu primul locotenent, cu Vaillant, Courville și alți două trei, cineva spuse că Somalii aveau să-i atace chiar în noaptea aceea.

— E de sperat că nu, zise cocoșatul. Ciclonul a fost tot atât de grozav pentru ei ca și pentru noi. În mijlocul furtunei n'au putut să audă sgomotul produs de spargerea bastimentului.

— Cine știe?

— De altfel, au trebuit să se ascundă, ca să nu fie luați de vânt și nici unul din ei nu s'ar încumeta să vină acum pe malul mării.

— Iată-ne dar asigurați până la ziuă, adăose Courville.

— În rezumat, zise Landrin, tot ce-am putea hotărî n'ar fi realizabil de cât după împrejurări.

— Evident.

— Să așteptăm să se facă ziuă.

— Bastimentul nu e în primejdie?

— Nu. Din fericire și ca prin minune e așezat ca într'un basin. Marea, în furia ei, l-ar putea relua după cum l-a aruncat, așa e. Dar nici d-v. nici eu nu vom mai revedea vre-o dată un cataclism ca cel de astă noapte.

— Amin! adăose Palangrote.

— Câte ceasuri sunt? întrebă in-cet Tartyfume pentru ca să zică ceva.

— Trei și jumătate, răspunde secundul. O să ne ocupăm de răniții noștri. Cei ce nu pot fi de nici un ajutor să se ducă să se culce, măcar două ceasuri. Cei-l'alți vor veghia.

— Dar putem fi toți folositori într'un asemenea moment.

— Nu, răspunse Landrin, să vă supuneți! Doctorul își va face datoria; jumătate din marinari vor face de gardă spre a da alarma la nevoie. La șapte ceasuri se va trezi toată lumea.

Nu era de replicat. Fie-care reîntră în cabina lui, hotărît să observe o disciplină riguroasă.

Dar dacă Vaillant, Courville, Savinian și Marsiliezu își recăstigasera singele rece, nu tot așa era cu cei-l'alți pasageri. Aceștia, în număr de aproape cincisprezece, se aflau în salonul cel mare înfricoșat. Unii se așteptau să vadă bastimentul sfărâmat în câteva minute; alții nu se gândeau de cât la sălbatecii de pe coastă.

Cei mai mulți învinuiau pe căpi-

tanul Gardés de dezastru și Landrin le părea un comandant fără energie.

Era mai cu seamă o femeie care făcea ea singură mai multă gălăgie de cât toți cei-l'alți. Era pasagera care fusese adusă pe bord cu Torix și Micșunica. Mică, grăsulie și bătrioară, părea că face parte din acele femei a căror respectabilitate avea nevoie să fie demonstrată.

Cu tot naufragiul ei, cu toate emoțiile, își păstra cea mai mare grijă de toaleta ei extravagantă.

Nenorocita, nebună de spaimă, striga și gesticula, plângea, cădea în genunchi, se ridica furioasă, arăta pumnii și contribuia la desordinea generală.

Scos din fire, Torix, care îngrija de Micșunica cu dragă-lăși de părinte, eși dintr'o cabină și-i zise aspru:

— Ai de gând să isprăvești odată? D-ta ai fost piaza-reă. Dacă n'ai fi fost cu noi nu făceam naufragiu.

— Eă! eă!.. sint pricina... Și de ce?

— Pentru că cum ai pus piciorul aci, am pățit-o și noi...

Torix vorbea serios? Marinarii sint uneori foarte superstițioși.

Ori cum, cuvintele aceste emoționară pe unii pasageri.

— Așa e, zise unul din ei, nebuna asta ne-a adus ciclonul și naufragiul.

Madam Cigon nu era atât de proastă pe cât era de ridiculă. Printr'o intuiție instantanee înțelese în ce primejdie o puneau cuvintele lui Torix. Amuțită de odată, avu înțeleapta inspirație de a da din umeri, ca una ce ar fi respins învinuirea ce i se aducea.

D-șoara Angerolles asista, emoționată, la scena aceasta. Privirile celor două femei se întâlniră și groaza ce artista descoperi la femeia asta înebunită de spaimă îi păru atât de mare, încât se duse spre dinsa și luând-o de mână:

— Liniștește-te, doamnă, zise ea. La ce-ar sluji țipetele și disperarea? Tuturor ne trebuie singe rece, în interesul general.

— Dar n'ai auzit? Să spună că a mea e răspunderea amândoror naufragiilor!

— Sunt vorbe de om supărat. Cum te chiamă? întrebă d-ra Angerolles.

— Celesta Corniau.

— Ai stat la Paris, de sigur, înainte de a te imbarca?

— Da, doamnă.

— Mă numesc d-șoara Augerolles, îndreptă artista.

— Bine, bine, domnișoară.

În timpul întrevorbirii acesteia, o tăcere relativă se stabilise în salon. Respectul și considerația ce toată lumea păstra tinerei fete făcuse minunea asta.

De îndată ce aceasta din urmă păru că ia sub protecția ei pe d-na Corniau, toată lumea se înclina și tăcea.

Ce era, în definitiv, d-șoara Jeana Angerolles? Nimic alt decât o profesoară de piano.

Cum de se afla atât de departe de ory-ce elevi, pe un steamer naufragiat la două mii de leghe de țara ei? Vom explica aceasta în câteva cuvinte:

— În urma unor nefericiri nemeritate, tatăl ei, Lucian Angerolles, văzându-se ruinat, muri de supărare, în momentul când Jeana împlinea zece ani.

Abia dacă rămăneau d-nei Angerolles și ficei ei câteva resturi din averea dispărută, când se treziră față în față a doua zi după înmormântare.

Jeana, deja mare pentru vârsta ei, avea vocație de muzicantă.

Admisă la Conservator, luă, la cincisprezece ani, primul premiu de piano și al doilea premiu de harpă.

După părerea maestrilor și a juriului, o aștepta cel mai strălucit viitor. Gloria, din nenorocire, e foarte capricioasă. De cele mai multe ori talentele mor de foame.

Trebuî ca Jeana să se consacre imediat profesoratului, dar elevii nu-i fură dela început numeroși.

În scurt, d-ra Angerolles avu de suferit toate neajunsurile unei profesii tot atât de ingrate pe cât de obositoare.

După patru ani, la un concert pe care l'aranjase în sala Erard, se găsi în sală unul din acei barnumi de clasa treia, care, veșnic în căutarea unei stele sau a unui fenomen, își impun obligația de a vedea și auzi tot.

Printr'un noroc de necrezut, omul acesta era cunoscător în materie.

Concertul se isprăvise. Stilman, așa l'chema pe impresariu, căută să fie prezentat d-rei Angerolles și fără cea mai mică introducerea îi propuse să o ducă în Australia ca să dea concerte.

Jeana simți că era primul pas în calea succesului. Dar abia era de douăzeci de ani și visul ei fusese să-i facă nume de-adreptul la Paris.

Ezită.

— Gândește-te, îi zise Stilman. Îți dau opt zile, nici una mai mult, căci nu-mi pot pierde vremea în tratative nesfârșite. Ai tot ce-ți trebuie ca să reușești.

Jeana se uită la dînsul cu o privire în care impresariul citi o întrebare pe care tinăra nu îndrăznea să i-o pună.

— Condițiile? Copila mea, nu vor fi strălucite pentru o primă afacere. O mie de franci pe lună, toate cheltuielile plătite și a treia parte din re-

țeta nettă a fie-cărui concet. Îți conține? E destul de frumos?

Peste două zile, d-ra Angerolles iscălea contractul și peste o lună se imbarcă.

Din primele zile ale călătoriei, Jeana Angerolles cucerise simpatia tuturor.

Nu e tocmai sigur dacă admirația și prietenia nu deveniră excesive până la a merita alt nume, în ceea ce privea pe tinerii adunați pe bastiment.

Dar nu luă seama la aceasta pentru că respectul ce i se purta interzicea chiar celor mai înflăcărați să lase măcar să transpire vre-un sentiment de dragoste, orî cât de delicat ar fi fost.

Singur, poate, Stefan Courville se purta cu dînsa mai glacial. Această atitudine totuși nu atrase atenția nimănui.

Instruit, bun, foarte, simplu, deși foarte bogat, după câte se spuneau, Courville cucerise și el toate prietenii.

Dacă câte odată se ghiemuia într'un colț, fixând privirea vagă asupra Jeanei Angerolles, nimeni n'ar fi putut spune dacă se uita la dînsa sau contempla în larg îndoită imensitate a cerului și a mării.

Poate că se mai adăncea și în altă imensitate de amărăciune și regrete.

Chiar Celestei Corniau, tinăra artistă i se impusese prin felul cu care îi spusese: «Mă numesc d-șoara Angerolles».

— Trebuie să-ți dai puțină odihnă de care ai cea mai mare nevoie, după asemenea aventuri, adăogase Jeana.

— Da, dar mi-e foarte frică

— N'are aface. Și-apoi, așa e ordinul comandantului. Ne vom retrage toți în cabinele noastre.

— Și dacă ai ști ce foame 'mă este!

— Biata femeie! Vom cere să ți se dea ceva. Trebuie să-ți fie carne rece, conserve...

— Și sete! adăogă aproape comic Celesta.

Tinăra artistă surise se îndreptă spre oficiu și peste câteva minute apărură încărcată cu un prânz aproape complet.

— Iată, zise ea Celestei, ia astea și potolește-ți foamea. Du-te în cabină și te culcă. O să te deșteptăm la cea mai mică primejdie.

Celesta Corniau, aproape surâzând, se retrase și nu mai auzi reflecțiile celorlalți pasageri.

Aceștia se mirau că într'un asemenea moment madam Cigon—cum îi ziceau—se mai putea gândi la mâncare.

D-ra Angerolles se apropie de uriaș și îi zise:

— Mititica noastră a adormit?

— Da, d-șoară. De aceea am ieșit un moment de la dînsa.

— Pot s'o văd?

— De sigur, răspuse Torix deschizând cu precauții de mamă ușa cabinei unde își așezase pe dragalul Micșunică. Iată-o. Priviți-o. Poate fi ceva mai frumos pe lume?

— E adorabilă, într'adevăr, zise pianista...

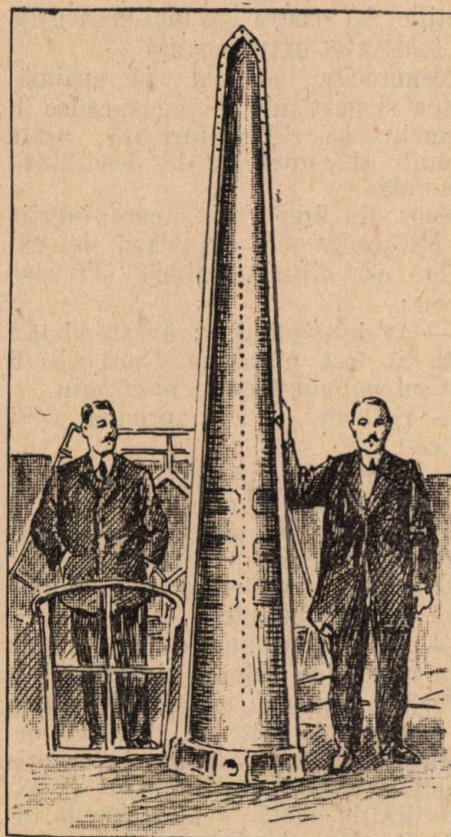
— Dacă d-șoara ar vrea [să stea

lângă dînsa un minut, m'ași duce să întreb pe doctor de mama ei.

— Va! răspuse d-ra Augerolles, mă tem că...

— Ce? întrebă speriat uriașul care până acum, nu se putuse ocupa de cât de copil.

(Va urma).

Minutarul marelui ceasornic

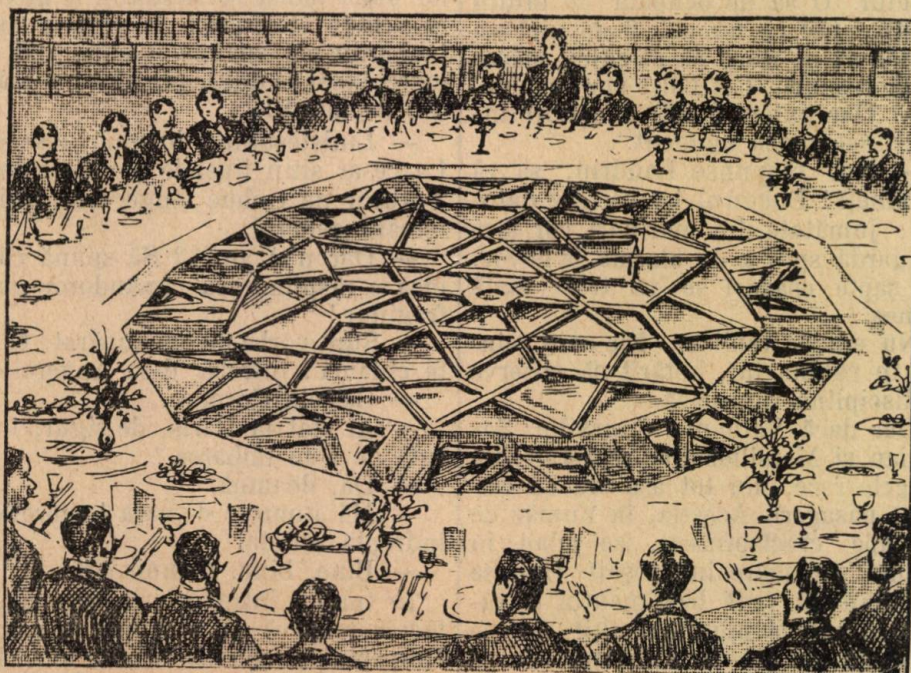
UN BANCHET

In jurul unui cadran de ceasornic

Orașul Liverpool se măgulește că posedă «cel mai mare orologiu electric din lume». Acest ceasornic ce va fi instalat în vârful turnului unui imobil nou, clădit de o mare societate de ajutor mutual spre a-și instala biourile, va avea patru cadrane de un diametru de 8 m. și 20.

Acest monument de ceasornicărie a fost construit la Leicester și săptămîna trecută a fost la construcția lui, d-nii Gent și C-nie, un *lunchesn party*.

În jurul unui din giganticele cadrane transformat pentru împrejurare în masă de banchet, s'au așezat cu înlesnire, comod, cincî-zeci de invitați.

Un banchet de cincî-zeci de tacămuri pe un cadran de ceasornic

DRUMUL SPRE ALEXANDRIA

(Urmare și sfârșit)

Trebue să recunosc însă că poșta egipteană e bine instalată, e curată și personalul se prezintă bine, pe când poșta franceză, ca instalațiune, lasă mult de dorit.

O activitate febrilă se constată în biurourile poștei, ceea ce dovedește marele număr al călătorilor și al relațiunilor comerciale cu Egiptul.

Dacă nu a fost chip, nici la ducere, nici la întoarcere, să pun mâna pe o epistolă ce mi se trimesese dela Paris, avui surpriza, eșind dela poșta franceză, de a vedea la o casă din fața sa, un cactus din cei mici și stufoși, cu trunchiurile rotunde, ce au înălțimea de 30—40 c.m. în ghiveciurile noastre, aflându-se aicea în aerul liber și ridicându-se pe peretele unei case cu două etaje, pe lângă ușe și ferestre până la acoperiș, și care prezenta un efect decorativ cât se poate de frumos. De altfel acești cactuși sunt răspădiți în Egipt și varietatea grasă, cu frunza lată, care acolo atinge peste 2 metri înălțime, este întrebuințată din cauza spinilor săi și fiindcă poate crește în apropiere unul de altul, pentru a se împrejmuî locurile.

Acest fapt atrage vederea, cu deosebire, când trenul părăsește Alexandria, trecând prin mahalale și când în partea stângă se pot vedea garduri bine alcătuite astfel.

Prețul trenurilor în Egipt este mai eficient ca la noi și ele merg cu o iuteală destul de mare.

Aspectul vagoanelor, cu toate că sunt mult mai lungi, se aseamănă cu acele vechi engleze dela Constanța; gările nu sunt colosale, dar liniile sunt solid construite și se pot învăța multe dela aceste companii în ce privește crearea nouilor noastre rețele ferate. Scopul ce urmăresc este de a circula iute și a fi la îndemâna tuturor.

Vagoanele sunt cu culoar, destul de lungi și îmbrăcate cu piele și nu cu plus ca la noi, ceea ce face că este și cald în timpul verii și nesănătos în timpul anului.

Din cauza marelui aglomerării a numeroșilor călători ce treceau pe aceste linii acum, curățenia cam lasă însă de dorit.

Distanța dela Alexandria la Cairo se face în 4 ore și pentru un observator în tot timpul e ceva nou de văzut.

Indată ce trenul se pune în mișcare se poate observa partea periferică a orașului Alexandria și întinsele bălți ce acoper o mare suprafață pe dreapta liniei și cari dau peisagiului un aspect cu totul deosebit. În stânga liniei se observă fortificațiunile orașului, alcătuite din șanțuri înaintate ce pot fi inundate și grație cărora orașul este apărat dinspre uscat. Primul lucru care atrage privirea în-

tr'un mod deosebit sunt palmierii, ce se văd în grupe sau izolați și cari, în această câmpie, prin siluetele lor fină și mândre, prin verdețea lor care acoperă arborul, ca un buchet alcătuit din frunze mari, reamintesc îndată tot ce ai citit despre Africa și Egipt; îți readuce în memorie toate vechile cromuri făcute în timpul imperiului și reprezentând pe Bonaparte în diferite episoade din războiul Franței cu Egiptul.

O priveliște neașteptată se desfășură privirii mele la marginea mahalalei prin care treceam, din care multe locuri erau îngrădite cu garduri vii de cactuși. Deodată, la o întorsătură a trenului, alături cu o regiune în care se aruncau gunoalele orașului, ni se prezintă o întreagă sațră, cu corturi identice acelorale ale țiganilor noștri; nu știu dacă această populațiune nomadă era arabă sau de țigan, dar impresiunea pe care o făcea era displăcută și penibilă.

De altfel aceeași desiluzie o avui de îndată ce întâlnii primul sat și care în realitate arată că substratul în Egipt se află tot în situațiunea din timpul lui Sesostis, probabil mai rău încă.

Locuințele nu sunt numai primitive, dar aș putea zice că sunt preistorice, și aceste sate arabe sunt niște localități unde trăesc împreună mai multe familii, fără a avea nimic din frumusețea, din confortul și din curățenia satelor europenești.

Să-și închipue orî și cine, pe această câmpie și de o mică ridicătură, care adesea e formată din pământul caseilor vechi dărâmate, niște movile cenușii, alipite una de alta, cu stradele înguste printre ele, cu uși mici și drept fereastră cu un ochi adesea abia de un decimetru pătrat, fără coș, fără acoperiș, dar cu o platformă pe deasupra, pe care stau depuse crăcile pentru foc, cocenii de porumb sau nutrețul vitelor și diferite obiecte de menaj.

Totul e făcut din pământ și numai câteva lemne servesc la formarea platformei superioare, care și ea este făcută din pământ amestecat cu baligă de vacă sau de cămilă și peste tot sclivisite cu lut, de o culoare cenușie și de un aspect trist și mizerabil.

Focul se face în mijlocul acestor chiluțe mici în care stă toată familia și adesea și animalele și fumul ese pe ușă sau pe o deschidere laterală. Acest fum este cu atât mai displăcut, cu cât provine dela arderea baligei uscate, un soi de tescic ca în Dobrogea, dar făcut în plăci subțiri.

Putem înțelege ușor ce atmosferă respiră acești oameni, încărcată cu acest fum, care constituie un soi de ceață nu numai împrejurul fie-cărui sat, dar chiar pe suprafețe întinse din această deltă de pe țărmurile gurilor Nilului. Am observat, mai ales la întoarcere, când nu era vânt de loc, că adesea câmpia întreagă prin care trecea trenul era acoperită cu

acest fum acru și neplăcut care ne supăra până și în vagoane.

Ce trebue să fie în aceste case și în aceste sate?

Locuitorii își așează satele pe ridicături, pentru ca fumul și acidul carbonic care e mai greu decât aerul, să cadă mai de vale și ei să trăiască astfel ceva mai la partea superioară a acestor adevărați nori ce se adună împrejurul lor.

Dacă arderea ar fi mai activă, prin un bun tiraj, materiile empireumatice ce se produc nu ar avea loc în cantitate așa de mare.

Acest fum de altfel servește pentru a apăra contra țăntărilor cari sunt nu numai de tot supărăcioși, dar și foarte otrăvitori.

Aproape în tot timpul anului țăntării constituiesc adevărate stoluri, cari mai ales noaptea incomodează cumplit pe cei ce nu iau precauțiuni contra lor.

Țăntării din Egipt mi s'au părut mai mici și mai negricioși ca ai noștri și mușcătura lor dă loc la îndurațiuni cari se mențin 4—5 zile.

Noaptea ei sunt cu totul displăcuți și iată de ce pretutindenî, până și în otele, paturile au poloage cu musticării, după cum se obișnuiește și la noi în delta Dunării și în special la Sulina. Vai de pielea și somnul aceluia care se va culca fără să se înconjure bine cu aceste perdele făcute din tiul fin. Neputând să suferă musticăriile și crezând că țăntării sunt cu mult mai puțin numeroși iarna, am plătit cu multe mușcăături această imprudență, cu toate că eram la Cairo în Decembrie și că odaia ce mai găsisem liberă la otel era relativ destul de rece, fiind situată la Nord.

Din cauza vieții necurmăte în acest fum și din cauza murdăriei și a coabitățiunei a numeroase persoane în camere de tot mică, boalele contagioase sunt foarte multe; răia e aproape endemică la vite și la om și cu deosebire boalele de ochi sunt mult răspândite.

Oftalmiile produc și astăzi teribile ravagii printre arabi și pretutindenî în orașe se întâlnesc orbi. Populațiunea în genere o vezî, orî cu ochelari colorați, orî cu un ochi mai mic sau cu ceva care denotă urmările sau prezența acestei boale.

Din acest punct de vedere călătorul trebue să fie foarte precaut, să-și spele încontinuu mâinele și ochii cu o soluție de 4% acid boric și să evite de a pune mâna la ochi, servindu-se totdeauna de o batistă curată.

Câte odată construcțiunile acestor case de țară par mai îngrijite și sunt ceva mai mari, dar aspectul lor e totdeauna ciudat, din cauza lipsei de acoperiș, de care nu au trebuință, fiindcă nu plouă sau plouă numai odată pe an, și care acoperiș, de altminteri costă și scump din cauza lipsei lemnului. Lângă aceste case rare orî se vede câte un buchet de palmieri verzi și frumoși sau câțiva sal-

câmi, cu frunzele căzute în această epocă.

Interiorul acestor case e mai mult decât simplu și adesea e mizerabil, populațiunea șezând și dormind pe niște joale așternute pe pământ. Dela ocuparea Egiptului de către englezi, cu deosebire, această populațiune este însă relativ mult mai fericită; locuitorii dela țară nu mai sunt furați, chiar străinii pot să circule cu mai multă garanție, de oare-ce englezii au organizat cu indigeni un admirabil serviciu de jandarmerie.

Populațiunea rurală câștigă de zece ori mai mult ca înainte, de oare-ce culturile se fac mai sistematic și produsul muncii, din cauza afluenței străinilor, se vinde pe un preț foarte bun.

Solul, în deltă cu deosebire, este de o fertilitate excepțională și pământul ce am văzut până la Cairo este adevărat pământ de flori; peste tot este cultivat bine și divizat în loturi mici, irigate astfel încât se pot uda cu ușurință.

De cum ești din Alexandria și până la Cairo și în urmă până la țărmul desertului pe care sunt puse marile piramide, nu era decât un covor de verdeață, datorit grâului, trifoiului, bobului, anghinarelor, cari acopereau suprafețe mari de cultură în această epocă a anului, căci acolo se fac două recolte și jumătate în 12 luni.

Grâul avea deja înălțimea de 15—20 c.m.; el crește iute și se face frumos, dar este de o calitate inferioară din cauza calcei care îi lipsește și a glutenului care este în genere în cantitate mai mică.

Iată de ce pe lângă orasele mari tot molozul de pe la case este dus pe câmp pentru a întări lucerna și trifoiul și a servi și culturii grâului.

Grâul verde ce vedeam urma culturile de bumbac, care a luat o extensiune extraordinară. Cotoarele acestor plante sunt duse pe spatele câmilor sau măgarilor și așezate deasupra caselor spre a servi ca combustibil. Porumbul, care nu e cultivat tocmai în cantitate mare, era cules deja de mult și se vedea încă în unele locuri ariile pe cari îl curățase de pănușe, înconjurate de eocenii.

Fânețele artificiale aveau 40—50 c.m. înălțime și există o varietate de trifoi pe care o mănâncă și omul, ceea ce am văzut în Cairo. În mahalaua arabă, unde din mănunchiuri întregi de trifoi, în câteva clipe nu rămăneau decât cotoarele, mai ales în mâinele copiilor.

Animalele sunt aduse pentru pășune și prigonite scurt de tot la începutul livezei, astfel încât animalele, fie bivoli, cămilă, măgar sau bou, pasc în roto-goale, înaintând tot mai mult, așa că se observă la un moment dat trifoiul înalt înainte lor, totul ras pe locul unde se află ele, iar mai în urmă, unde au pășcut cu câteva zile mai înainte, se poate observa plantațiunea că începe a înverzi. Astfel, când cu pășunea s'a ajuns la câmp, se poate începe din nou de-acolo de unde s'a pornit.

Peste tot se văd multe vite, fie la pășune, fie în cirezi spre casă. Animalul cel mai de plâns este bivoliul, care în marea majoritate a cazurilor era gol de păr, plin de rae și cu mult mai slab și mai rău îngrijit ca celelalte vite. Vacile locale au fost încrucișate cu o rasă europeană, astfel încât se observă la pășune adesea vaci frumoase, de culoare roșcată, bine îngrijite.

Măgarii sunt numeroși și duc greu atât prin faptul că ei, fiind considerați cămila mică a Egiptului, servesc pentru ducerea greutăților și cu deosebire pentru călărit. E curios a vedea modul de a călări al beduinilor cari sunt înalți și slabi și cari, îmbrăcați în mantii lungi, albe, par de o talie și mai înaltă. Ei sunt în disproporție cu măgărusul ce încăleacă și au obiceiul de-a-i încăleca astfel, că se țin nu la mijloc, pe șira spinărei, dar cu mult mai în urmă deasupra picioarelor dindărăt. Pe când cămilele și cu deosebire măgărușii se întâlnesc pe tot lungul drumului, caii se văd cu mult mai rar.

Dela Alexandria până la Cairo căruțele se întâlnesc foarte rar, iar trăsurile n'am văzut decât puține, staționând în două gări. Cauza se explică delasine: obiceiul populației de a umbla pe jos sau călare, prezența căilor ferate cari pătrund în deltă în mai multe direcțiuni și existența a numeroase canale ce leagă brațele Nilului și fac astfel comunicația pe apă comodă și ușoară.

Iată de ce din vagon se văd adesea ori pânzele vaselor ce es ca din pământ la distanțe mai mult sau mai puțin mari și cari indică prezența canalelor din apropiere.

Approape tot lungul drumului, dela Alexandria la Cairo și adesea de amândouă laturile liniei ferate se află drumuri, cari nu sunt șoseluite, făcute din pământ, separate de linia ferată printr'un larg șanț cam de patru metri la bază, care servește pentru irigațiuni și care e în legătură cu un întreg sistem de canale; apa se scoate în multe locuri prin șurupul lui Archimede.

Cu pământul scos din ele s'a făcut terasamentul liniei ferate și s'au înălțat șoselele.

În spre Cairo se lucra acum la facearea sau lărgirea acestor canale și am admirat ce bună lucrare se făcea, fără roabe, cu niște instrumente primitive și câteva coșulețe. Arabii, îmbrăcați în lungi haine albe, cenușii sau albastre, săpau pământul și îl cărau în brațe sau pe cap cu acele coșulețe.

Pe aceste drumuri nu se vede o singură trăsură și abia puține căruțe; drumurile sunt însă pline totdeauna de călători pe jos sau călări, printre cari se observă nu arare ori jandarmeria locală, călare, formând patrulare, și arabi, cu lungi puști, spânzurate de curele așezate pe umăr, obicei ce se mai păstrează din timpurile de nesiguranță și de când fiarele

rele se apropiuau cu ușurință de sate precum și din cauza temperamentului lor bătaios.

Chiar și acum, adesea ori la cea mai mică gâlceavă, se servesc de puști; un omor pentru o ceartă de hotar s'a întâmplat chiar în zilele cât m'am aflat acolo.

Trenul se oprea la principalele stații și un mare număr de călători, cu deosebire arabi și numeroși negrii, se urcau grăbiți, adesea ducând cu dânsii legături mari cu bagaje. Trebuie să recunosc că în genere această populațiune este relativ destul de curată, dar trebuie s'o eviți din cauza oftalmiei.

Pentru cine o vede întâia oară să crede cu ușurință viețuind acum 2000 ani, atât costumele cât și figurile lor samănă cu ale celor din bibliile ilustrate. Femeile sunt în genere îmbrăcate în culori negre și cu un bariz pe cap; cele arabe diferă de turcoace prin aceia că în dreptul nasului și până la jumătatea frunții, în fața vâului ce le acoperea figura, se află între ochi un ciubuc (cilindru) cu inele, în parte sa în total de aramă, diferit înflorit, care le dă un aspect de tot curios.

Am cumpărat la Cairo o astfel de găteală și care nu fu surpriza mea constatând că acest obiect, care ar părea atât de incomod, nu supără de loc vederea.

Adevăratele turcoace, au vâul foarte negru și opac, dar încetul cu încetul, din cauza contactului cu euroneni, vâul se subțiază și devine tot mai transparent, astfel că adesea se vede foarte bine figura și lucrurile merg până acolo în cât voalul este părăsit cu totul. Am constatat acest lucru atât la poporul de jos, în Smirna și mai ales la niște familii refugiate din Candia, cât și la o fată blondă, prea frumoasă, făcând parte din Seraiul unui turc avut și care cu alte colege se nlimba într'o calească, cv geamurile deschise, pe alea de la Burnabad, lângă Smirna.

Toate aceste orașe și mai ales Kafu-el-Zaiat aveau gările umplute cu trenuri întregi de saci de bumbac care se aduceau și pe brațele Nilului către fabricile de scărmanat, curățat și filat, iar semintele erau duse pentru fabricatul uleiului fals de măsline, ce se vinde așa de mult la noi.

Din cauza acestor saci s'a întâmplat, chiar cu vre-o trei-patru zile înainte de sosirea noastră, un accident de tren care costase viața a trei persoane.

Hoții de tren, fiind și în Egipt, cred însă că s'au mai puțin ca la noi unde este revoltător de a se constata că hoții se fac de către chiar personalul inferior al căilor ferate, trăgeau în timpul nopții cu niște cângi sacii din trenurile cu bumbac; s'a întâmplat din această cauză că într'un vagon la câți-va saci, slăbindu-se legăturile, căzură în mersul trenului pe șine, astfel că Expresul ce a tre-

cut în urmă a deraiat și au fost mai mulți răniți și trei morți.

Trenul era plin de lume și pentru un călător e tot-d'auna o distracție de a studia persoanele cu care te întâlnești în țările prin care călătorești.

Mai mulți arabi, îmbrăcați europenește luaseră loc în compartimentul în care mă aflam. Tipurile lor nu erau tot așa de regulate ca ale beduinului ce locuiește la țară, ei erau destul de bine crescuți și observam cum căuta la anumite gări să-și procure jurnalele locale, foi duble ca ale noastre, cu un tipar admirabil și pe o hârtie excelentă, însă cu mult mai mari ca format.

Ele erau imprimate în limba arabă și se prezentau nu se poate mai bine. Sunt mai multe ziare engleze, altele ce conțin și o parte franceză, iar: „Le phare d'Alexandrie“, este scris numai în această ultimă limbă.

Se observă cu ușurință lupta care există între curentul francez și cel englez și trebuie să recunosc că englezii câștigă mult teren pe fie-care zi.

De altfel, după tot ce am putut afla, administrațiunea engleză este pricepută și corectă.—Econômicește, Egiptul a câștigat enorm și la orî ce lucrare publică, administrația procedează cu cinste, nefăcând nici o deosebire între englezi și alte naționalități și cu deosebire față de arabi.

Acel care era mai guraliv în compartimentul nostru, de și purta fes și vorbea bine limba arabă, dar care s'a trădat îndată, prin critica făcută pe nedrept arabilor, era un ovrei. Reprezentant al unei mari case, îmi spuse fără înconjur că a pus fesul și a învățat bine dialectul local, pentru a putea pătrunde în populațiunea indigenă, de oare-ce aceste *canali* nu contractează afaceri cu persoane ce nu cunosc bine limba lor. M'am gândit imediat la noi. Arabul ne este superior, ovreii în genere este acelaș.

Am ajuns chiar din acest punct de vedere într'o situație astfel în cât case mari, din București, larg proteguite de Stat, pentru a-și vinde produsele, prin Moldova, au tipărit broșuri de reclamă, spre rușinea noastră cu primele pagine în evreește, în urmă românește și în fine în limba germană.

În acelaș vagon se afla lângă mine un om, ca de 30 ani, îmbrăcat în costumul bunicilor noștri; o haină lungă de o țesătură fină de lână, ca aceea făcută de maici pentru rasele lor, iar pe dedesupt un antieru de mătase cu flori deschise, cu mânecile larg și cu un brâu de valoare. Albiturile lui erau curate și îngrijite și un mic turban pus cu simetrie, îi acopera capul. Toată persoana lui respira curătenia și arăta un om distins și corect. Era rezervat și vorbea o limbă admirabilă.

Figura lui senină, de culoare smează, slabă, cu părul și ochii negri, avea foarte

multă distincțiune și sămăna în mod absolut cu capul Domnului nostru Isus Cristos, pe cari uniți clasici l'au zugrăvit mai mult brun de cât blond.

Acest om era un preot al Coptilor, vechi indigeni ai Egiptului trecuți la creștinătate de multă vreme. Această populațiune se distinge cu totul de cea mahomedană, este cu mult mai cultă și capătă pe zi ce merge un rol mai im-

portant. Dacă toți preoții lor vor fi astfel, îi felicit din adâncul inimei și nu am de cât o singură dorință ca seminarele noastre să producă măcar 10 la sută preoți cu ast-fel de însușiri.

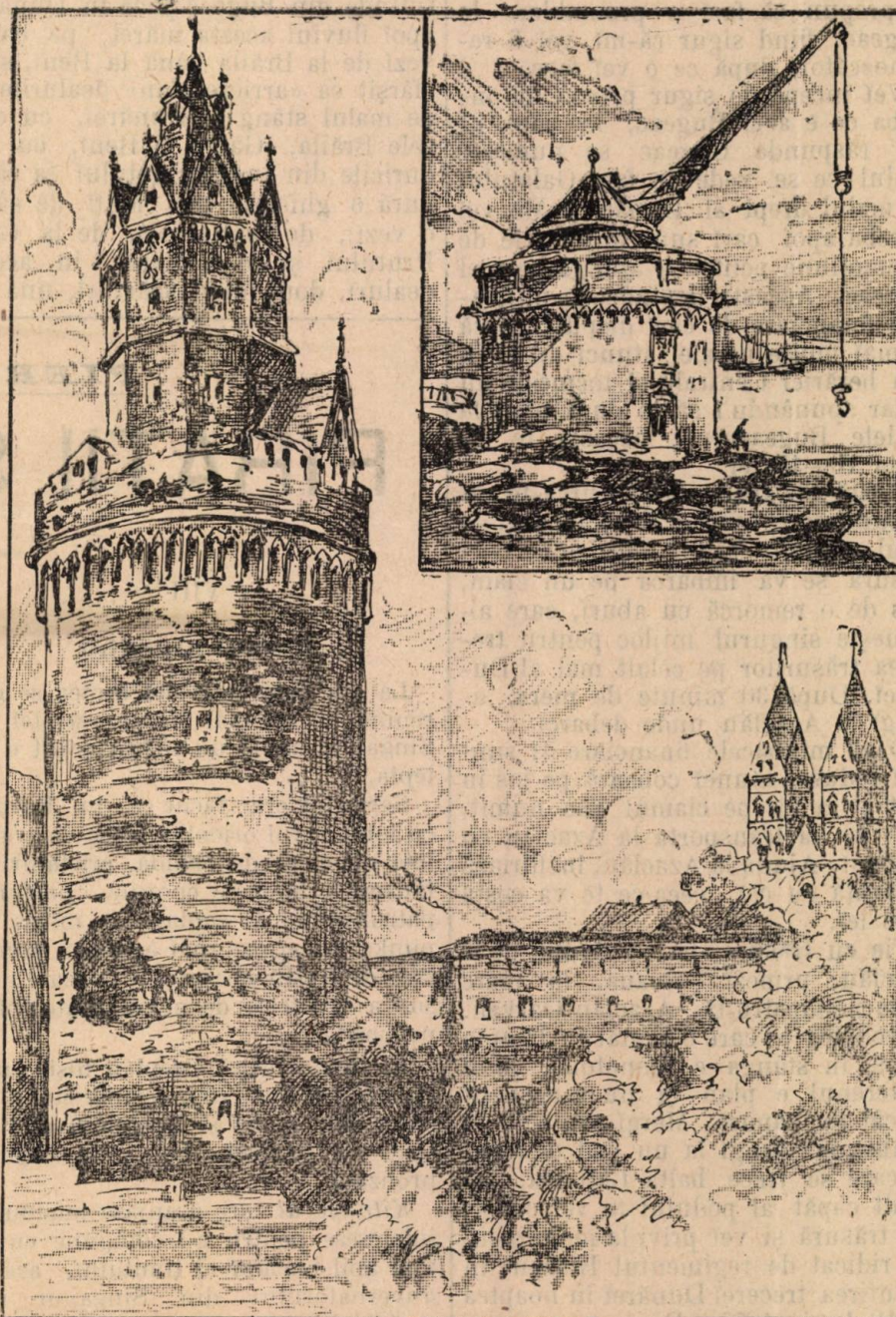
Populațiunea coptă a Egiptului locuiește mai mult la Sud și ea face mari progrese. Ei se datorește ridicarea marilor monumente din vechime.

CURIOZITĂȚI PITOAREȘTI

Turnurile din Andernach

Pentru turistul care coboară Rhinul, Andernach-ul se distinge prin

timpul Romanilor; fu mai târziu reședința regilor din Austrasia, iar mai apoi oraș imperial. Are o biserică romană frumoasă, cu patru clopotnițe, ruine însemnate ale castelului întărit

turnul său observator și prin macaraua sa din secolul al XV-lea. Andernach e un oraș frumos și datează din al episcopilor electori din Colonia. Turnul de observare, foarte curios—după cum se poate vedea din illus-

trația noastră—supraveghează cursul Rhinului; alături de el mai există încă turnul mahalalei, o mostră din toate acelea de lemn sau piatră, cari se înșirau în secolul de mijloc de alungul orașelor comerciale ale bătrânului Rhin.

Mig.

O preumblare la Bugeac

Te afli în Galați, dispu de câte-va ore libere și nu știi ce să faci pentru a petrece acest timp în mod plăcut. Presupunând că ai cutreerat și cercetat cu deamănuntul tot orașul, îți propun să faci o preumblare la Bugeac, fiind sigur că-mi vei fi recunoscător, după ce o vei face.

Vei începe de sigur prin a mă întreba ce e acel Bugeac, la care îți voi răspunde Bugeac se numește dealul ce se vede în fața Galațului pe malul drept al Dunărei. Mă vei întreba apoi cari sunt mijloacele de locomoțiune pentru a ajunge pe acel Bugeac. Aceasta depinde de mijloacele financiare de cari dispu; dacă ai mai multe parale, atunci du-te în fața berăriei Centrale și tocmește un birjar spunându-i să te ducă până la poalele Bugeacului; aceasta te va costa 10—15 lei.

Odată birjarul tocmit, urcă-te în trăsura care se va cobori în port la locul numit Vadul Sacalelor; aici trăsura se va imbarca pe un ciam, tras de o remorcă cu aburi, care alcătuește singurul mijloc pentru trecerea trăsurilor pe celalt mal al Dunărei. După 30 minute de mers, ajungi la Azacław unde debarci.

Dacă mijloacele financiare îți sunt mai reduse, atunci coboară pe jos în port și ia loc pe ciamul sus numit, care te va transporta la Azacław cu 10 bani. Ajuns la Azacław, închiriază o căruță cu cai, ceea-ce te va costa 5—6 lei.

Fie cu trăsura, fie cu căruța, de la Azacław, urmezi șoseaua, în mare parte neîmpetruită, Azacław-Garvan. Priveliștea pe care o ai atât în dreapta cât și în stânga e monotonă, fiind că terenul e plan și nu e acoperit de cât cu papură. Mergi așa vr'o 40 minute și ajungi la un pod de lemn pe care se trece baltă Lățimea. La celalt capăt al podului te vei cobori din trăsura și vei privi la monumentul ridicat de regimentul Riazan în amintirea trecerii Dunărei în noaptea de 10 Iunie 1877. Pe acest monument se află următoarele inscripțiuni: una în limba rusă a cărei traducere este:

«Camarazi Regimentului Riazan.

«Sub-locotenentului Vasiliev Eu-

geniu și altor mai mici 10 grade, cei dintâi căzuți în războiul rusesc, pe acest deal la 10 Iunie 1877.

«Doamne, pentru această cauză sfântă, iartă-ne nouă păcatele sufletelor noastre».

A doua în limba franceză, pe care o transcriu întocmai:

«A la mémoire de passage du Danube du Regiment de Riazan 1877, 10/22 VI.

Terminând cu examinarea acestui monument, foarte simplu de altminterlea, vei începe a urca dealul Bugeacului, ascensiune care este lesnicioasă și nu ține de cât 15—20 minute. Ajuns sus, ai o priveliște de toată frumusețea: la picioare ai terenul jos și acoperit de bălți, ce se întinde din Bugeac până în Dunăre; apoi fluviul acesta măreț, pe care-l vezi de la Brăila până la Reni, și în sfârșit ca «arrière-plan» dealurile de pe malul stâng al Dunărei, cu orașele Brăila, Galați și Reni, cu păduricile din lunca Siretului (a căruia gură o ghicești mai mult de cât o o vezi), de la Barboși, de la Gura Prutului și de la Reni; în aceste dealuri, două mari spărturi, una așa

numita «baltă» de la Vădeni, a doua lacul Brateș care apare ca o mare oglindă de apă între Galați și dealurile Renilor.

Sunt sigur că nu te vei sătura curând de această minunată priveliște, dar toate au un sfârșit și mai târziu sau mai curând te vei gândi la întoarcere; în această clipă, dacă mai dispu de timp și dacă diversitatea costumelor purtate de române te interesează, te sfătuiesc să spui birjarului să te ducă la Garvan, unde vei ajunge în 30 minute. Femeile din acest sat (locuit de un amestec de Ruși și Români) au un fel curios de a-și așeza ștergarul pe cap; ele pun acest ștergar peste un soț de fes, care acoperă părul, și prind atât ștergarul cât și fesul printr'o sub-bărbie, acoperită la unele cu mărgelile, iar la altele cu solzi de alamă, ca sergentii de oraș din București; acest port, curios la prima vedere, le șade bine.

Și acum, nu-i vorbă, te-ai mai duce eu prin multe părți frumoase prin împrejurimi, dar să te înapoezi...

(Din Anuarul «S. F. R.»

11.

PIERRE MAEL

PIRAȚII SONDULUI

— Urmare —

VIII

Planul atacului

La ora hotărâtă toată lumea se găsi reunită în cel mai însemnat otel din Singapur, unde un măreț ospăț o aștepta.

Serviciul era făcut ca în Europa, cu totul luxul oriental: vase de argint, fețe de mese de olandă, cristaluri de Bacoraț, buchete enorme, parfumul pătrunzător al santalului, miros de punka la care se mai adăogaă evantaliile de trestii neconținut mișcate de-a-supra capetelor de nenumărate mâini neobosite.

În fundul sălei așteptau niște funcționari hinduși, ireproșabile statui ale căror burnuzuri și pantaloni albi făceau un contrast izbitor cu fața lor bronzată.

Kitnugărul care aranjase menuul se înțelesese pentru a-l compune cu cel mai abil bucătar al ținutului, acel al guvernatorului din Singapur, nici mai mult nici mai puțin un Valet european.

Niște vinuri delicioase, precedate sau urmate de maderă și de hio pregătiseră capetele înfierbântate contra exploziunilor șampaniei.

Ca desert ananasii și nucile de cocos proaspete, bananele și înghețatele.

Apoi limbile se desghețară și conversația deveni generală.

Kerbarr se ridică în picioare:

— Beau în sănătatea Angliei, a Angliei ospitaliere, a Angliei aliata Franței, în sănătatea grațioasei sale suverane, împărăteasa Indiilor, în sănătatea marinei sale și a armatei sale.

Cel mai înalt în grad dintre ofițeri, colonelul regimentului al 12-lea, îi răspunse:

— Beau pentru Franța, sora și amica noastră, și beau mai cu deosebire pentru vitejii marinari de pe *Bisson*, în sănătatea nobililor săi ofițeri, oaspeții noștri și a bravului comandant care cinstește cu prezența sa fericita noastră adunare.

Trei ura entuziaste urmară acestui răspuns.

Cu acestea se isprăviră complimentele.

Acest schimb de complimente odată sfârșit subiectul care atrase luarea aminte fu povestirea a două lupte, una după alta care avură loc în săptămânile din urmă.

Chestiunile și ipotezele se încrucișau în mijlocul interesului general.

— Știți că acești pirați devin de o în-

drăzneală nemaî pomenită, zise căpitanul higlanderilor.

— Da, răspuse Kerbarr, și dacă nu mă înșel e vorba să se organizeze un serviciu internațional pentru a se păzi mărilor indiei și ale Chinei.

— Noi am și început, zise colonelul. Guvernatorul în înțelegere cu *Foreign-Office* care are datoria să prevină puterile, va vizita coastele Statelor independente. Știi, adăogă el, că un fost militar a fost stabilit în marele Andaman?

— N'am știut, răspuse ofițerul francez.

— Dar, pentru că te afli aici nu ai putea să vizitezi arhipelagul Nicobar?

— E în zadar, insulele Nicobar sunt locuite de o populație blajină.

„Dealtmintearea un număr de compatrioți de ai noștri au acolo contuarele lor și am fi imediat înștiințați.

La numele de Nicobar, doctorul Barthez ridică glasul.

— Mi-ați adus aminte în clipa aceasta, zise el, în mod precis de o întâmplare care nu era tocmai clară în mintea mea și care, în momentul acesta se luminează dintr-o dată. Poate că aducerile mele aminte vă vor fi într-o dată de folos.

— Spune, spune! strigară cu toții.

— Iată ce este,—zise tânărul.—Sunt de atunci vre-o zece ani, în vremea când făcui cunoștință cu familia Lavaur, șeful acestei familii, care-și întovărăși soția până la Colombo—d-na de Lavaur fu silită, după avizul doctorilor, să părăsească India,—șeful familiei zic, voi să viziteze în trecere pe unul dintre agenții săi stabiliți în marele Nicobar. D-nul de Lavaur călătore pe unul din steamerele casei sale. Am stat două zile la Kar-Nicobar, dar această ședere a fost tulburată de către un atentat îndreptat împotriva steamerului și a plantațiunii. Un om înalt, un alb, escortat de niște mალეז, veniră să asalteze vaporul cu o duzină de bărci. A fost o frământare formidabilă. D-na Lavaur și fică-sa se îmbolnăviră iar micului Lucian pe atunci abia în vârstă de două ani, i-a rămas adânc întipărit în minte aducerea aminte a banditului. M'am convins în timpul atacului *Anadyrului* de către pirați că copilul a recunoscut pe șeful lor, precum și eu l-am recunoscut. Omul pe care-l văzusem cu zece ani în urmă era același bandit pus pe fugă de către *Bisson*, adevărat Phil Rover.

O tăcere adâncă urmă după povestirea tânărului doctor, tăcere penibilă pe care Kerbarr o rupse cel dintâi.

— Nu-i numai atâta, zise el, trebuie să ne mai gândim înainte de toate cum ar face să scăpăm copilul, dacă mai trăește încă.

— Ah! Cât despre aceasta ți-o afirm.

„Pentru care scop dacă nu de a do-

bândi o răscumpărare, Phil Rover l-ar ține prizonier?

— Trebuie să luăm numai cât o hotărâre, domnilor.

Și dacă domnul de Kerbarr o dorește, cu consimțământul acestor d-ni adăogă el, întorcându-se către ofițeri, sunt cu totul dispus a pune la dispoziție un număr oare-care din oamenii săi.

— Vă mulțumesc, colonel, și primesc, răspuse locotenentul vasului, mișcat.

Barthez, cu ochii în lacrimi, strânse mâinile bravului colonel.

Trebuia deci să se aleagă personalul dintre ofițeri; căci toți cereau cinstea și surprizele unei asemenea expediții.

Deciseră sorții. Căpitanul de higlandieri avu norocul. Se hotărâ să se imbarce el cu cinceți de oameni ai săi pe *Bisson* care va porni imediat în direcțiunea Nicobarilor, — pe când o coloană de o sută de soldați indieni va urca în susul țărmlui ținându-se mereu în relațiuni cu reședința.

Aceste hotărâri luate, rămase ca plecarea să se facă când se va crăpa de ziuă.

Bissonul era gata să-și ridice ancora la cel întâi semnal. Discuția se transformase într'un adevărat consiliu de război și fie-care se grăbea să-și isprăvească berea sau cafeaua, când un subofițer indigen, *Jemmadarul*, de planton la usă, intră grăbit în sală și-i întinse comandantului un plic.

Acesta deschise plicul.

Era o înștiințare din partea direcțiunii semaforilor, prin care îl informa că un yacht de un tonaj puternic și de o înfățișare ciudată, care părea că vrea să se pue în comunicație cu o barcă nu mai puțin suspectă, se zărise la Est.

— Ah! strigă Kerbarr, ași pune rămășag că ne găsim în fața corsarului nostru.

Și pe dată comunică înștiințarea primită colonelului și celor dimprejur. Comunicarea mai adăoga că fiind supravegheat de un vaporas, yachtul, după câte-va evoluțiuni, se depărtase cu toată viteza, după ce remorcaseră barca.

— Dacă ne-am pune în urmărirea lui chiar acuma? zise doctorul Barthez.

Această propunere fu primită. Căpitanul de higlandieri eși pentru a da poruncă să se adune oamenii pe dată.

Colonelul dădu și el poruncă să se aducă trăsurile destinate cu transportarea ofițerilor și a soldaților până la cheul de imbarcare, distanță de zece mile.

În momntul acesta *Jemmadarul* apără din nou.

De data aceasta înștiințarea privea direct pe colonel.

Era o nouă scrisoare prin care se întreba ce măsuri să se ia cu privire la un yacht semnalat de curând și a căruia căpitan dorea să se aprovizioneze la Singapur. Nota mai adăoga că bastimentul părea suspect cu toate că purta culorile engleze.

Astfel se aștepta cele din urmă instrucțiuni în această afacere.

— *By-God!* exclamă bătrânul soldat. Iată că merge bine afacerea noastră. Nu vă veți duce tocmai departe pentru ca să regăsiți pe corsar. Rău-făcătorul ne cade singur în palmă.

În vremea aceasta, Kerbarr, ofițerii de pe *Bisson*, doctorul Barthez, întovărășiți de căpitan și de cei cinci-zece de Scotieni ai săi, se urcară iute în brekuri, și porniră spre cheul de imbarcare.

IX

Resistență supremă

Nu trecu multă vreme și ofițerii *Bissonului* zăriră yachtul la orizont. Prevenit fără îndoială de vre-un spion oare-care, vasul suspect nu voise să profite de invoiala acordată de către colonelul englez. Șeful său dădu ordin să se ridice ancora.

În momentul când străjile de pe *Bisson* îl zăriră, yachtul, bun plutitor și cu mult înainte, era spre Nord la o depărtare de cincisprezece mile. Nu se vedea alt-ceva de cât un nor de fum.

— Ho! ho! zise Kerbarr. Ori care ar fi depărtare îl vom ajunge. Nu se va zice că *Bissonul* nu a putut captura o corabie de pirați. Și dădu ordin să se mărească focul.

Astfel vânătoarea începu, o adevărată vânătoare de om, implacabilă, și înverșunată. *Bissonul* își merita reputația. Sub impulsul puternic al eliceii, făcea optsprezece noduri pe oră, viteză cu adevărat considerabilă.

Yachtul nu putea să scape de o asemenea urmărire.

După câteva minute, începură să se vadă bine catargurile, apoi întreaga navă răsări din ceața dimineții, iar când soarele se înălțase pe cer de trei sulți, înprăștiind arzătoarele sale raze, nava urmărită nu mai era de cât la șase miluri depărtare de adversara sa.

— Ura! strigă căpitanul de higlandieri, de data aceasta e a noastră.

Kerbarr somă atunci pe bandit de ai arăta pavilionul sub amenințarea de a fi atacat. În acel timp își îndreptă tunurile.

Barthez puțin mișcat se apropie de el zicându-i:

— Nu te temi că îl vei aduce la disperare să nu se dedea la niște extremități?

— De cari extremități te temi?

— Copilul e cu dânsii.—În culmea desperărei l'ar putea ucide.

Locotenentul vasului avu o scurtă ezitare. Apoi cu o voce mișcată :

— Scumpul meu amic, zise el, cum va vroi Dumnezeu; pentru mine ordinele formale pe cari le-am primit trebuie executate. Trebuie să sfârșesc odată cu acești mizerabili.

Barthez se înclină în fața trebuinței de a asculta.

— Sărman Lucian! murmură el resemnat, Dumnezeu să te apere!

Dar o împrejurare particulară făcu mai puțin grea pentru Kerbarr sarcina de a isprăvi afacerea mai repede.

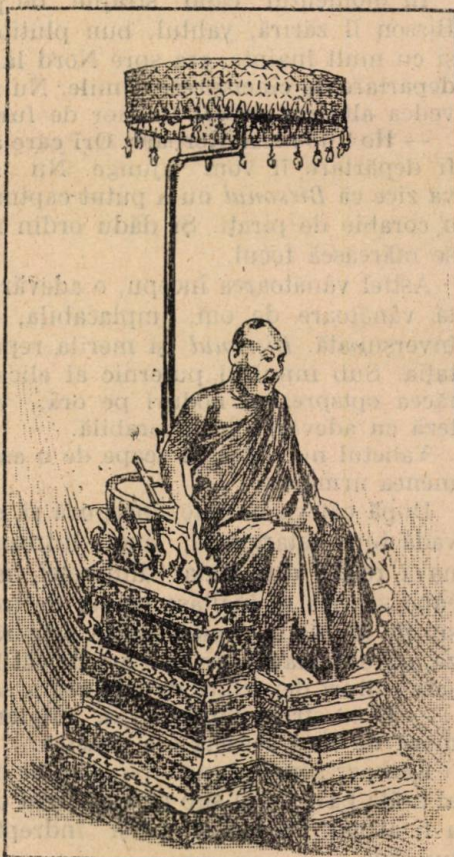
(Va urma)

IN CAMBODGE

Bonzul cu foarfecele de aur

În Cambodge regele este șeful religiei și stăpânul tuturor. El poruncește bonzilor (preoților) tot așa de mult ca și soldaților și prin urmare bonzii au papă.

Ceea ce distinge pe unul din preoți e privilegiul de a tunde părul prinților regali. Acesta e șeful lor.

Nu mai șeful bonzilor cambodgieni are privilegiul de a tăia părul prinților regali. și pentru această operație are niște foarfece de aur împodobite cu diamante.

Orî-cine, cu voe sau din greșeală, ar spune măcar o vorbă împotriva orî-cărui lucru ce-ar aparține casei

regale sau contra orî-cărei persoane, în Cambodge, făptuește ceea ce la noi s'ar denumi crimă de lèse-majesté. Vinovatul e totdeauna condamnat la «supliciul bastonului», — ba une-orî chiar la moarte.

Șeful bonzilor Cambodgelui e cel care are, după cum am spus, spre mare deosebire de toți ceilalți bonzi, privilegiul de a tunde capetele prinților regali. El, când e în exercițiul acestei înalte demnități, se silește cu multe sforțări să plimbe foarfecele său pe de-asupra acestor tinere capete simili-divine, fără să le atingă câtuși de puțin cu degetele sale. El, pentru aceste operațiuni importante, posedă un foarfecă special, de aur, încrustat cu diamante, care e în păstrarea lui.

La ceremoniile religioase, șeful bonzilor șade pe un tron sub o umbrelă de mătase bogat brodată.

Singur dintre toți bonzii el nu e ținut să se închine până la pământ în fața familiei regale.

n.

LA NEMIRA

(Județul Bacău)

O excursiune din cele mai frumoase ce se pot face din valea Troțușului este de sigur, ascensiunea Vârfului Nemira. Mai cu seamă pentru persoanele cari petrec vara în Slănic, această plimbare ce se poate face într-o zi, este de recomandat.

Plecând dimineața din Tg.-Ocna cu trenul de 7 și trei sferturi, ajungem la orele 8 și un sfert în gara Dărmănești. Aici, mijloacele de comunicație nu lipsesc; trebuie numai îngrijit de a le comanda înainte.

Trăsuri se pot găsi la Toader Morăraș, Sandu Nădejde, Ioan Cotfas, Nicolae Cotfas, Vasile Hanganu, Vasile Stănuț.

Caî de călărie au Toader Morăraș Vasile Nenițeanu, Antofie Hazapar, Vasile Lungu, Costache Grumeză, Gh. Lunganu.

În fine, cu toate că mai toți sătenii cunosc bine muntele, se pot recomanda mai deosebit ca călăuze pe Toma Ursache, Pande Mocondureanu, Ilie Sechereș, Const. Olteanu, Alexandru Hârjabu.

Un drum de trăsuri destul de bun duce, după ce trecem lungul sat Dărmănești, până la Poiana, urmând valea Uzului, una din cele mai dragălașe din toată regiunea. Dealurile acoperite de păduri lasă să se vadă mai în fund munții graniței cu culoarea verde închisă a pădurilor de brazi. După stânca Sălătrucului, valea se îngustează și după 1 jum. oră (14 klm.), sosim în satul Poiana. Aici lăsam Uzul ce dis-

pare curând printre curând printre copaci și stânci și, apucând pe dealul de miază-zi, la isvoru alb, găsim un drum foarte bun de călărie, în parte chiar practicabil trăsurilor, ce duce pe o pantă foarte potrivită (9 la sută) și la umbra pădurii în două ceasuri și jumătate (10 klm.), până la curmătura ce desparte Farcul mic de Farcul mare. Aici apucăm la stânga, aproximativ spre miază-zi. Ajungem întâi pe Farcul mare și mergem mereu pe golul culmei, sosim după o oră și jum. de mers ușor pe Nemira (1653 m.). Aici, dacă timpul este favorabil, avem o priveliște din cele mi întinse, atât pe regiunea muntoasă, pe dealurile de la răsăritul Troțușului, cât și pe partea transilvăneană. Ochiul urmează de minune curbura Carpaților și pe timp senin se zăresc și munții din jurul Brașovului.

Întorcerea spre Slănic ține aproximativ 5 ore. Drumul trece sub Țiganca, urmând granița. După „Țiganca” găsim „Șandrul”, de unde drumul, reintrând în pădure, începe a pogorâ repede în „Valea Slănicului”.

Pe jos plimbarea întreagă ține cel mult 10 ceasuri (din Poiana la Slănic), —fără a socoti popasuri—dar cu caii se poate face mai curând, în cât plecând dimineața din T.-Ocna, turistul poate să se găsească lesne la Slănic, înainte de noapte.

POȘTA REDACȚIEI

Em. Riegler (Luigi), loco.—Am citit romanul d-tale «Regele piratilor». E, însă, foarte slab scris. Trece să l iei, la redacție, între orele 10¹/₂—12 și 3—7¹/₂.

N. B.—Nu e tocmai ușor să traduci bine.

Anton Rad.—Tot felul de aventuri de călătorie. Avem un anunț în ziar în care arătăm ce anume lucrări publicăm.

CĂTRE CITITORI

Anunțăm pe cititorii noștri că vom publica orî-ce articole interesante privitoare la călătorii sau vânători, în țară sau străinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtiei, în scrisori francate, vor fi adresate direcțiunei «Ziarului Călătoriilor», strada Brezoianu, 11, București.

TOȚI ABONAȚII LA
« **ZIARUL CĂLĂTORIILOR** »

PARTICIPĂ,

cu începere de azi, la următoarele mari și de valoare premii:

1) O sobă « Godin » No. 3, cumpărată de la cunoscuta casă : Industria Metalică « Marcu », B-dul Elisabeta, No. 5.

2) Una pușcă fină de vânătoare, cu 2 țevi, cal. 12, din vechia și renumita fabrică Pieper-Bayard.

3) Un pistol automat de buzunar, Pieper-Bayard, modelul cel mai nou, fiind de calibru mare, 7.65, însă format redus, foarte portativ.

4) Una carabină de mare precizie, cal. 22, Pieper-Bayard, semi-automatică.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin B. D. Zisman, 44, calea Victoriei, furnizorul Curții Regale.

5) Una oglindă mare venețiană de cristal ;

6) Una măsuță de toaletă, cu oglinzi de cristal ;

7) Una mașină de cusut de mână ;

8) Două frumoase tablouri.

Toate aceste 5 obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mobile Marco Dattelkremer, str. Carol, No. 62.

9) Una pendulă de biuro ;

10) Una chisea de argint de China, foarte frumoase obiecte, cumpărate de la magazinul de încredere Schmith & Stratulat, calea Victoriei, 53.

11) Un gramofon perfecționat ;

12) Una mandolină, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică Jean Feder, calea Victoriei, 54.

13) Una fructieră, argintată și aurită, cu 12 cuțite pentru desert, aurite, cumpărată de la cunoscutul magazin de bijuterie Th. Radivon, B-dul Elisabeta, 9 bis.

14) Una toaletă de bambu veritabil, cumpărată de la bine asortatul magazin de mobile de trestie și bambu, D. Littmann, strada Lipscani, No. 3.

15) O duzină crema « Flora ».

16) O » săpun « Flora ».

17) O » pudră « Flora ».

18) 2 ceasornice de argint, pentru bărbat.

19) 5 abonamente pe 6 luni la ziarul umoristic « Veselia ».

20) 5 abonamente pe 3 luni la ziarul « Universul literar ».

Toate aceste frumoase premii se oferă cu începere de azi, prin tragere la sorți, abonaților « Ziarului Călătoriilor ».

Prețul abonamentului lei 5 p. un an, 2.60 p. 6 luni.

NOUILE MARI PREMII

OFERITE DE ZIARUL

„UNIVERSUL“

ABONAȚILOR SĂI, CU INCEPERE DE ASTAZI:

O NOUA VILA LA SINAIA

«Vila Theodora», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea mai splendidă din localitate

Un salonaș modern

compus din: o canapea, două fotolii, patru scaune și o masă de mijloc, foarte elegant, cumpărat dela fabrica de mobile de artă I. Brezoiu, calea Rahovei, 50, unde se găsește în permanență o bogată și aleasă expoziție de mobile de toate genurile

UN DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, cumpărat de la Industria metalică «Marcu», Bulevardul Elisabeta, No. 8.

O GARNITURA DE MOBILA PENTRU INTRARE

compusă din o canapea, patru scaune, două fotolii și o masă cumpărate de la cunoscutul magazin de mobile de trestie și bambu Littman, strada Lipscani, No. 3.

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn Marin V. Ganea, șoseaua Mihael-Bravul, No. 37 și strada Șerbănică, No. 10.—Sucursala calea Victoriei, No. 107.

O SCOARTĂ ROMÂNEASCĂ ȘI O BLUZĂ (IE) DE MĂTASE

de la Bazarul Național de țesături românești de sub conducerea doamnelor Cosco și Duțescu, calea Victoriei, 110, cel mai estin și mai bine asortat magazin în toate felurile de lucrări românești de pânză, lână și mătase

UN SALONAȘ DE BAMBU

cumpărat de la cunoscuta fabrică de mobile în acest gen E. A. Pucher, calea Victoriei, No. 148.—Sucursala Bulevardul Elisabeta, No. 18, «La Cometa Haley».

O pendulă de stejar afumat și o tavă argintată, cumpărate de la magazinul de încredere Schmidt & Stratulat, calea Victoriei, No. 53.

O bicicletă, o pușcă de vânătoare și un pistol automat, cumpărate de la marele magazin de biciclete și arme B. D. Zissmann, calea Victoriei, No. 44.

Un gramofon, o vioară, un flaut și o harmonică, cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică Jean Feder, calea Victoriei, No. 54.

1 pendulă de perete și 6 lingurițe de argint suflăte cu aur, cumpărate de la cunoscutul magazin «Ceasornicaria Colței».

O splendidă rochie albă, lucrată artistic în ajururi.

O dormeuză, 2 fotolii și un paravan artistic, lucrate în vechiul atelier de tapițerie Ioan Niculescu, strada Câmpineanu, No. 34.

Un ceasornic de aur cu trei capace pentru bărbat

1 brățară de aur 14 kt. cu 5 perle fine.

2 ceasornice de aur pentru doamnă.

1 inel de aur cu rubin pentru bărbat.

1 pereche de cercei cu diamante și rubine Capu-
chion,
de mare valoare.

O frumoasă și prețioasă broșă.

1 inel de aur 14 kt., pecetar pentru bărbat.

6 ceasornice remontoir de argint cu câte 3 capace

1 ceasornic de metal emailat.

1 binoclu fin, 6 ceasornice remontoir de metal.

1 elegantă compotieră argintată de mare valoare.

50 cutii de cremă, pudră și săpun «Flora» in cutii
speciale
făcute anume pentru abonații noștri.

20 plachete argintate reprezentând fotografiile Re-
gei și Reginei, comandate
anume pentru premii.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL ÎNTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI

Lei 5.—Pe un an în toată țara

« 2.60 « 1/2 « « « «

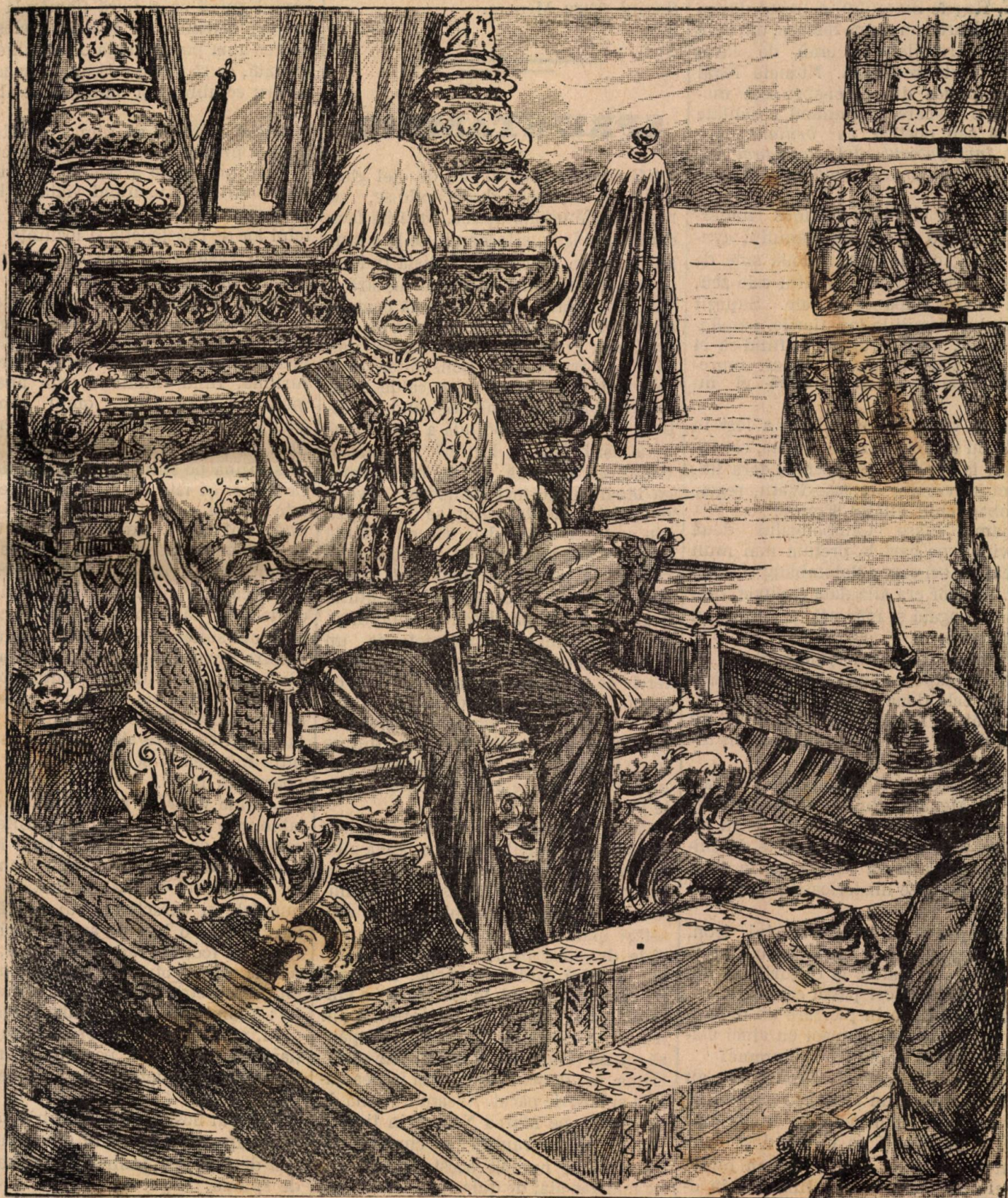
Redacția și Administrația

No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

Apare odată pe săptămână

— MARȚA —

Regele Siamului în ținută de amiral englez. — (Vezi pag. 4824),

ABONAMENT

LA

„ZIARUL CALATORIILOR”

Pentru 1 an 5 lei; jum. an 2.60

In țara unde regii sunt zei

Un Dumnezeu a murit. Șulalongkorn, Regele Siamului, a trecut dintre cei vii. Purta un nume fastuos, din care aceste patru silabe nu erau de cât o parte foarte restrânsă. Numele regal se compunea din cinci-spre-zece monosilabe fie-care însemnând o calitate divină sau poetică, ca *briliant, augur, învingătorul zilei, suveranul farmecelor nocturne, zdrobitorul inimicilor*, etc.

Universul civilizat a rămas înmărmurit aflând că regele Siamului avusese șase sute de femei și două sute de fii sau fice. Regele Siamului este zeu, deci el este stăpânul a toate. Supușii regatului, familiile lor, florile, pământurile lor, totul îi aparține fiind-că el este un zeu în carne și oase, reprezentând pe Budha și e Budha el însuși.

Toată viața, Șulalongkorn a fost în luptă cu un rege din vecinătate, care și acesta la rândul-i, este zeu în țara lui. Voim să vorbim de Siso-Wath, regele Cambodgelui, aliatul Franței.

Siamul luase Cambodgelui două provincii pe cari le prețuia mai mult de cât pe oricare: Batambang și Angkor. Angkor era altă dată capitala, nespuse de bogată și măreață, a regatului Cambodge.

Timp de mulți ani, Șulalongkorn refuză să înapoeze celui-alt zeu, Siso-Wath, cele două provincii la cari ținea atât de mult. Regele Siamului nu cedă de cât acum vre-o trei ani, în urma intervenției Franței.

Șulalongkorn când se plimba în barcă, pe Menam, fluviul sacru al țării sale, sta pe un tron al cărui patru picioare erau sculptate în capete de chimere, spre a arăta că puterea sa se odihnea pe baze misterioase și supranaturale.

D'asupra și la spatele acestui tron, din fildeș și mătase, se ridica un fel de estradă sau catafalc la colțurile căruia se înălțau spre cer patru colonade.

În fața lui sta în picioare un demnitar care ținea un parasol cu cinci etagii, simbolul demnității supreme.

De cealaltă parte a estradei un alt demnitar ținea un al doilea parasol cu cinci etagii. Apoi veneau mucicanții cari erau așezați pe un rând și cari cântau din flaut spre a legăna inima regelui-zeu sau recitau Himnuri în onoarea strămoșilor.

Șulalongkorn era îmbrăcat în haine de amiral englez.

Dar apoteozele acestea cari se făceau zilnic, nu se mai fac acum.

Cu mare pompă, purtat pe străzile Bangkokului, regele Siamului care a murit, a fost dus la templul antic și incinerat, iar cenușa i-a fost strânsă într-o urnă.

Unul din fiii săi îl va urma la tron și va fi și el zeu.

Și va îmbrăca și el costumul de amiral englez și se va plimba și el pe fluviul sacru Menam.

Arg.

SPRE STAMBUL

Sfâșiind cu pieptul său de oțel ghețurile ce trosnesc desfăcându-se, ca niște găteje uscate de foc, Iași își face drum spre larg, așternându-se la o lungă călătorie. Pe chei o batistă flutură ca o năframă albă în bătaia ușoară a vântului, urând călătorie bună comandantului și nouă, care privim de pe înălțimea comandeii, cum dispar una câte una frumusețile Constanței. Soarele îmbrățișează cu raze calde acest duos tablou de iarnă, risipind pe întinsa și lucitoare oglindă a mării diamante și brăuri de lumină. Pe linia orizontului pare că un popor înarmat cu lănce și coifuri lucitoare, investimântat în zale de argint, se depărtează din ce în ce sclipind în soare bogățiile sale. Ne-am apropiat de cele două faruri de la esire, mergem mai încet, căci trebuie să lăsăm pilotul. Cu multă dragoste și inimă deschisă, pilotul acesta ne strânge mâna la toți, ca un prieten sincer care înțelege bine misterele ce se ascund în aceste 17 zile de drum și se depărtează de lângă noi într-un remorcher al portului. De acum, pe drum, Constanța se topește din ce în ce în zare, până când se afundă sub undele liniștite ce o împresoară de toate părțile.

Ziua de astăzi pare un fenomen deosebit în timpul iernei pe lângă zilele geroase cu care suntem obișnuiți în Ianuarie. Marea urăcioasă și neprimitoare, furioasă și amenințătoare, este astăzi blândă mamă iubitoare; ea surâde drăgălaș printre undele albastre ale luciului cald și limpede. Pe sânul ei, care tresaltă sub bătaia ușoară a vântului, ca pieptul unei fecioare, vântul întinde o pânză de fire subțiri, o pânză moale țesută din unde limpezi ca lacrima, în adâncul căreia vezi lumea curată și fără de păcat. Aveam o teamă de călătoriile pe Marea Neagră în timpul iernei. Atâtea răutăți și cuvinte de blestem, pe numele acestei mări care ne mângâie atât de dulce privirea cu nemărginita ei câmpie de flori albastre!

Poate că aveau dreptate corăbierii din vechime și poate chiar cei de astăzi, să se supere pe valurile ei mânioase; ele se împotrivesc cu răutate înaintea corăbierilor, căci iarna în marea aceasta este grea și geroasă și mâniarea manevrelor pânzelor este o adevărată suferință.

Ce e mai îngrozitor, în călătoriile pe mare, de cât acest neastâmpăr neisprăvit al valurilor uriașe, ce se reped la luptă hotărâtoare, când nava e lipsită de alt mijloc de mers de cât pânzele; vântul șueră ca o fiară flămândă împrejur, oamenii cu brațele încleștate de ger abia pot să tragă o frânghie înghețată, ca să ajute mișcarea pânzelor, pentru echilibrul și bunul mers al vasului.

Astăzi corăbiile au rămas obiecte de muză prin porturi, căci vasele cu aburi le înlocuiește serviciul pe toate căile maritime, ușurând viața la bord oamenilor în toate timpurile grele prin felul lor de construcție și locuință. Marinarul vasului modern de transport are lucrul măsurat și bine plătit. Vasul fiind înzestrat cu puteri noi care-i dă dreptulla stăpânirea mării, merge neclintit de la un punct la altul; asprimea muncii corporale pe timpuri de furtună, fiind îndulcită prin aparate mecanice și electrice, omul rămâne conducătorul îndrăzneț și inteligent al unei mașini perfecte, plutitoare, care se sprijină pe știința și practica lui de călătorie. Și iată de ce, Marea Neagră este o mare, ca toate mările, astăzi! Nu mai sunt poezi, cari să plângă furia și desperarea acestei mări pline de noapte și abis. Din cântările triste, din întunecatul Pont-Euxin, a înviat un cântec nou, cântecul dragostei de mare, cântecul sufletului care simte nevoie să respire aer din atmosfere noi, curate, cântecul poporului care scuturându-și lanțurile robiei pe țărmuri, vrea să sboare pe întinderea nețărnută a apelor, ca să așeze steagul și stema sa, între mărirea și semnele marilor popoare din lume.

La câte visări și gândiri nu te duc tablourile măiestre ale firei. Uite, un răsărit de soare la orizont, cum nu se poate zugrăvi nici odată din închipuire, de pictorul cel mai meșter, cu toate nuanțele și caracterele lui adevărate. Largul este o bae de aramă topită, o vatră de foc, din adâncul căreia, soarele se ridică rotund și pleșuv din ape, plutind în strălucirea de aur a dimineții; globul pare un cărbune înroșit ca para, se deslipește de orizont, se subțiază în jos și scaă pe bolta cerului, picurând în undele vinete o pulbere fină de jeratic.

Vaporul nostru alunecă într-o vâltoare de ape, care se sparg de corpul negru de fier, risipindu-se în pânze albe de spumă.

Ce bogăție de sare, în această pro-

funzime. Ascult căderea valurilor risipite, care pare o pulbere de sare vânturată deasupra mării și mă gândesc la acest uriaș depozit de sare, ce se cuprinde în toate mările, despre care un autor spune că dacă l-ar presăra peste America, ar acoperi-o cu un munte de 4500 picioare grosime.

La orizont o corabie cu pânzele albe întinse, alunecă ca un goeland pe firul orizontului, câștigând din ce în ce mărimea și forma, în apropierea noastră.

Suntem aproape de intrarea Bosforului, în fața minunatelor priveliști de la Kara-Burun și coastele Anatoliei, aproape de țărmurile Europei și Asiei, aproape de linia de apă, care desparte lumea musulmană în două ținuturi întinse.

Ruinele și casele semănate pe ici și colo printre înălțimile coastei, îmbogățesc înfățișarea pitorească a țărmului și pare-că dau naturii liniștea simbolică a lucrurilor sfinte. Printre forturile ce se înalță ruinate pe colțurile munților, crenelele rânjesc ca niște danturi stricate, deși golurile bine distanțate ale întăriturilor, desvăluiesc intențiunea lor antică.

Două faruri albe, unul înălțat pe un povârniș de piatră grămădită, înconjurat de căsuțe mici pe coasta Europei, iar altul așezat pe un șold rotund de stâncă, mai înalt ca cel dintâi și înconjurat pe o mare întindere cu covoare de mușchiu verde, pe coasta Asiei, stau nemșcate la intrarea Bosforului, ca două santinele de veghe, care readormite privesc în depărtare în calea pribegilor corăbieri, ce rătăcesc pe întinderea nețărnută a mării.

Ajungem la Kavak unde vasul trebuie să împlinească formalități de trecere și să ia pilot pentru Bosfor. După câțva timp pornim printre șirurile de minuni de pe coastele Bosforului. Pe înălțimi zăpada încă mai albește potecile, deși pe pletosii cedrii și pe semeții chiparoși ea s'a topit cu totul.

Trecem la *Buiuk-Deré*, o pozițiune cu grații de odalișcă voluptoasă, cu salbă de castele superbe, cu poalele scaldate de apele limpezi ale canalului.

Vapoare de pasageri fug cu repeziune din mahala în mahala, de la un mal la altul, bărci ușoare cu pânzele umflate zboară voioase printre cetele de elcovani albi, ce răd cu hohot luând în șbor peștișori din undele canalului.

Therapia—alt vis din nopțile orientului, alt amestec de fire bogată și infinită plăcere de a trăi în tovărășia celei mai poetice priveliște a naturii. Aci vine aristocrația turcă și europeană din Stambul, să deslege misterele tăcutelor palate ce dorm zăvorite pe malul Bosforului. Nică un colț de perdea nu se mișcă, toate ferestrele sunt însovonite, doar cedrii singuri

însuflețesc pustiul acestei tainice frumuseți, prin freamătul lor prietenesc și blând.

Sus pe creasta munților, pitită din ochii poftitori ai ghiaurilor, o vilă albă, slimbă priviri dulci cu marea, și inundată de lumina vie ce-i umple de strălucire ferestrele, zimbește gingaș printre copacii stufoși ce o împresoară ca niște bătrâni și credincioși paznici.

Lăsând de o parte și de alta nenumărate palate, înaintăm spre Dolma-Baccé, Ildiz-Kiosk, palatele Sultanului, monumete de marmură înșirate la poalele Capitalei otomane, care se ridică în amfiteatru, înălțând în etaje, moschee albe de stil vechiu bizantin, minarele țuguiale și palate ce se întrec în stil și podoabe.

LA STAMBU

Ancorăm în vecinătatea Cornului de aur. Vechea capitală doarme îmbrobodită în negură subțire, strecurând prin colțurile luminate ale atmosferei, sumedenie de turnuri negrite de vremuri. Turnul lui Leandru răsare curat din limpezimea albastră a mării, păstrând tăcerea fioroasă a nopții în care mitologia spune cum Leandru spinteca valurile infuriate, înotând până la lumina cămăruței unde iubita sa Hero era întemnițată. Ziua e caldă, cu adieri îmbătătoare, marea e lină și acoperită de o mulțime de *sandalia*, bărci ușoare ce roesc în toate direcțiile, din baia Cornului de aur până la orașul vecin Scutari. În adâncul limpede al apei meduzele plutesc, descriind în albastrul curat al mării, figuri de forme felurite prin dilatația membranelor lor delicate și elastice.

Cât e de poetică și de încântătoare priveliștea aceasta, unde natura a incins muntele cu brâu de unde limpezi și împrăstie în aer dulceața caldă a razelor de soare, atât e de sălbatecă și ruinată înfățișarea lăuntrică a orașului. Suind pe ulicioarele Galatei spre Pera, te isbește mirosurile infecției gunoaelor și murdăriilor neridicate, ca un izvor mofitic de corp în putrefacție. Căinii, cari stau tolăniți pe străzi și trotuare, expunându-și cu voia și cultul autorităților, pielea sângerată de răni și corpurile de hiene hidoase, dorm întinși în intimitatea vânzătorilor și lustragiilor, acoperiți de praf ca niște relieve antice, de curând scoase de sub cenușe la Pompei.

Un trecător sau o trăsură ocolesc cu multă sfîntenie un câine. Praful te înecă. Scobor pe un maidan, printre două perdele verzi de chiparoși printre cari se văd câte-va cruci de lemn aruncat fără nici o ordine.

Cadanele trec înfășurate în mătăsuri negre, acoperite pe față cu vâl subțire, ca niște ființe din altă lume, pierzându-se tăcute pe lângă zidurile mucedate și ruinate.

Nu știu de ce mă stăpânește o vie dorință de a vedea un chip adorabil de orientală.

La marele bazar în *Pera* am admirat mult trei turcoaice elegant îmbrăcate în costum europeanesc, acoperite însă cu îngrijire pe ochi cu o măscuță de vâl subțire de mătăsă. Aș ridicat valurile, descoperind lumi pline de farmec, ochi negri adânci ca noaptea, umbriți de sprâncene arcuite, priviri pline de dulceața umedă a singurătății.

Mi-ar fi fost frică să ating obrajiilor lor cu o sărutare fierbinte, atât erau de moi și delicați! Mai albi ca o camelie și mai plăpânzi ca o foaie de crin.

Cât de mult îmi place să le urmăresc teama cu care se ascund privirilor noastre cercetătoare.

Iată-mă în Galata. Pe străzi un ade-vărat bălciu ca și la noi. Coșuri încărcate cu obiecte deosebite, împresurate de gură-cască între cari negustorul toarnă palavre, înroșit de puținul efect al discursurilor ce înșiră. Din creștetul dealului de unde privesc, o întindere de fesuri roșii, domnește până în vale spre pod.

Coborând spre vapor parcă aud un hymn sfâșietor de sărăcie, care înalță note triste până spre Pera.

Cerșetorii te opresc în cale și cu fețele palide, ochii plini de lacrimi, caută pâinea de toate zilele. Cadanele cu figurile uscate și negrite de arșița de soare, cu unghiile vâpsite cu roș, întind mulțimei mâna, repetând acelaș cântec de sărăcie, de existență nemiluită și dureroasă. În această atmosferă de nepăsare, mizerie și sărăcie, nu este straniu a vedea ofițeri din armata turcă apărând ici-colo ca niște manechine de panoramă, bărboși și negri, în haine învechite, neîngrijiți și murdari ca gardiștii noștri înainte de reorganizarea poliției.

Pe una din străzi am întâlnit un căpitan de marină, foarte comod, fără cravată la gât, fără guler, deschiat la haină și jiletă, cu șeapca pe ceafă, în papuci, pășind rar, cu mâinile la spate spre cazarma de marină din vale.

Această dezordine și revoltătoare indolență, se întâlnește în toate manifestările vieții Stambulului.

Pe cheiuri mărfurile se mișcă ca și mijloacele de transport, căci aci omul și cătărul, înlocuiesc pretutindeni mijloacele mecanice.

Turcul nutrește un fanatic dispreț pentru ori-ce invenție nouă, care trebuie să-i impună schimbarea unei stări de lucruri. Așa se explică cum electricitatea nu a reușit să se strecoare nici în palatele sultanului, care după o anecdotă, e dușmanul *dinamilor*, crezând că dinamii sunt tot un fel de... *dinamită*.

Sclavi ai ideilor religioase fixe, ascultători ai principiilor lor învechite și înapoiate, Turcii nu se învoiesc să părăsească letargia în care se tolesc, de cât constrânși de forțele unor împrejurări fatale.

Thetis, un iacht de plăcere ce plecase în excursiune la insulele Prinkipo, s'a reîntors luându-și ancorajul alături de vaporul nostru. E alb peste tot ca o lebedă și cu forme gingașe de elegantă locuință de apă. La pupa pavilionului englez poartă mărcă princiară, arătând distincțiunea personajelor bordului. Cabinele de lemn lustruit strălucesc în bătaia soarelui. Puntea e albă, alăturile strălucesc și marinarii sunt frumoși ca și iachtul.

Două doamne, îmbrăcate în haine de călătorie, cu șepci de pai pe cap, convorbesc răsturnate în scaune lungi cu o femeie înaltă, înveșmântată în haine orientale, cu fes pe cap, talie cusută cu flori de fir și fustă subțire verde-închisă. Orientală râde cu poftă, din când în când lăsând să se străvadă o răpitoare dantură albă, sub buzele ei de un roșu înflăcărat.

Cât e de dulce viața acestor oameni cari își odihnesc sufletul în mijlocul celor mai sublimе colțuri ale naturii.

Dumnezeu ne-a dat și nouă odihnă de ape limpezi, fluviul bătrân ce ne scaldă granița și marea albastră ce ne udă țărnuțul; să le iubim aceste ape, căci sunt comorile neamului nostru, din undele lor va răsări înălțarea noastră. Pe Dunăre să ne adunăm bogățiile țării și să le trimitem pe mare în lume. Pe nemărginirea mării să ne căutăm odihna. Marea ne va mângâia sufletul cu adierea ei caldă și ne va da nevoia dulce de a pătrunde în tainele misterioase ale firei, nevoia de a da avânt ființei noastre sufletești, pentru a pluti în înălțimi mai senine și mai curate, în depărtări tăcute, unde pasiunea nu există, interesul nu se cunoaște și răutatea nu incolțește.

Marea pune pe obraji palizi roșeața tinereții și dă ființelor slabe puterea vieții, isvor din aerul său curat, vânturat din clipă în clipă de aripele vântului.

O admirabilă definițiune a mării din punctul de vedere al foloaselor sufletești ce ea aduce omului, este aceea a lui Henri de Noussanne: „*La mer est la maîtresse qui enseigne le mieux la réflexion, le sang-froid, l'héroisme*”.

Se înnoptează. Crai nou se înalță pe cer, topindu-și dăra de diamant în limpezimea apei, stelele își tremură imaginile în oglinda tremurătoare a mării.

Luminile palide înfipite în șoldurile dealului, par candelă într'un cimitir. Nici o șoaptă, nici o bărcuță nu turbură această pace profundă.

Ridicăm ancora și pornim spre Dar-

danele, ultimul canal prin care trebuie să eșim în Arhipelag.

Pe măsură ce înaintăm în marea de Marmara, rămân în urma noastră farurile Cospoli, Scutari și San Stefano, strălucitoare ca niște luferi printre nenumăratele lumini, ce par'că se unesc plutind la orizont, ca o punte ferică întinsă între Stambul și Scutari.

«Din largul mării» — Bălănescu-Danubian.

Corabia lui Nue în vremurile noastre

Vestita menajerie a lui Hagenbeck lângă Hamburg a trimis 2000 de animale pentru expoziția cea mare italiană, la Roma. I-au trebuit 19 vagoane.

Greutățile au fost mari cu împachetarea și transportul dobitoacelor până la stația Eidelstedt. A ținut 4 zile. Trimete vre-o sută de maimuțe,

22 de fiare (leii, tigri, pantere, urși), și peste o sută de alte mamifere mari, cerbi, lame, antilope, zebre, etc. Apoi trei elefanți, un rinocer și un tapir. Ce să mai spunem de sute de rațe, de găște, flamingi, cocori și altele; struți și de colecția bogată de reptile și amfibii. Pe aceste din urmă le-a pus în vagoane încălzite.

A luat și multă hrană.

Greutăți mari a avut cu girafa. A trebuit să-i facă o cușcă înaltă, dar nu așa în cât să nu poată trece prin tunele. Din fericire, s'a dovedit că tunelele sunt mai nalte.

Călătoria cu tren expres va ține șase zile prin Hamburg, Gmünden, München, Rofstein, pasul Brenner și Ala.

Zece inși vor îngriji de dobitoacele acestea, a căror valoare este de 250.000 de lei. Transportul costă lei 20.000.

ÎN ȚARA RENILOR

ROLUL FEMEEI ÎN LAPONIA

Bărbații în Laponia sunt mult mai fericiti de cât cei de prin alte regiuni: ei sunt stăpâni absoluți ai femeilor

Ele după cum se poate vedea în aceste două ilustrații, nu s'au de loc cochete și nici drăguțe, mai ales din pricina îmbrăcămintei lor originale.

În schimb însă pot rivaliza cu cele mai perfecte menajere.

Cu toate că femeia poartă pantalonii ca soțul și stăpânul ei, asta n'o împiedecă de a fi o menajeră bună și o mamă incomparabilă.

lor, cari li se supun orbește ca niște sclave model, îndeplinind toate trebile.

Laponii sunt împărțiți în pescari și păstori. Costumele bărbaților nu se deosebesc întru nimic de ale femeilor.

Ei sunt luterani (cei din Scandinavia) și ortodocși (cei din spre Rusia). Femeile își poartă copiii legați pe

știe ce lucru, dacă le stingherește copilul, îl agață frumușel de un cōpac sau îl pun pe zăpadă și 'și văd

Ele se indeletnicesc cu supravegherea trupelor de reni

spinarea lor, într'o pânză sau într'o piele de ren, anume făcută. Când ele au această sarcină și vor să facă cine

de lucru. Cu chipul vcesta copiii mor în mare număr fiind expuși vântului și gerului aspru. M.

Regină de-o zi IN ȚARA SOMALILOR

— Urmare —

— Am auzit că a murit !
— Doamne !
— Dar poate că m'am înșelat. Să mai sperăm.

Torix, îngrijat, se pregătea să plece când d-ra Angerolles, punând încetisor mâna pe fruntea ei, avu o mișcare de spaimă.

— Biata fată are o febră teribilă, zise ea încet.

— Nenorocita !
— Cu toate astea du-te d-ta. Stați eu aci.

— Ești un suflet bun, d-șoară.
— Și eu pe d-ta te stimez mult. O să fim prieteni, nu e așa, răspunse d-ra Angerolles, ridicând asupra marinarului ochii ei umezi de emoție.

— Mulțumesc, d-șoară... A ! Poți să ceri de la mine orî ce vei vroi... Acum alerg la doctor.

Naivul și sentimentalul hercule plecase când apărură Landrin.

— D-șoară, zise acesta pe un ton de autoritate care dovedea că e hotărît să își împlinească datoriile de șef, fi bună de stinge lumina. Nicî o

lampă nu trebuie să rămână aprinsă pe bord până la ziuă.

— Dar, domnule ; copilul acesta are nevoie de îngrijire. Cum am să o pot face pe întuneric ?

Se știe că Landrin era un om de inimă. Se plecă spre Micșunica, văzura că avea la tâmplă și o auzi gemând într'un început de delir...

— În cazul acesta, zise el, te rog să astupî ferestruica, pentru ca nici o lumină să nu se vadă de afară. Somalii sunt destul de dispuși să ne atace, fără ca vre-o imprudență să le mai trădeze situația noastră disperată.

Și Landrin astupă singur ferestruica cu o pânză ce găsi la îndemână. Apoi își continuă rondul, poruncind pretutindenî să se suprimelumina.

Când Landrin reveni să își ia serviciul pe punte, Toris, mahnit, aflase că mama protejatei lui murise. Rugă pe doctor să vie cât mai curând la fetiță și se întoarse în cabina ei.

Barrison, așa 'l chema pe doctor, nu mai știa unde 'l e capul.

Afară de căpitan și de timonier, cari muriseră, alți șase marinari rămaseseră lungiți pe punte mai mult sau mai puțin grav răniți. Barrison avea acum să reducă trei fracturi de picioare, coaste infundate și să îngrijască două foarte grave răni la cap, cari puneau victimele într'o stare disperată.

Ce muncă pentru medicul acesta, căruia nici unul din oamenii echipajului nu 'l putea fi de un ajutor serios ! Cu toate acestea trebuia să opereze fără întârziere pe nenorociți.

Pentru fracturi, treacă-meargă, era destulă puțină siguranță de mână. În alte părți însă trebuia să taie, să facă cusături, să facă aceea ce se face de câte două-trei medici.

Să adoarmă pe pacienți ? Nicî nu se putea gândi. Trei sferturi din farmacia de pe bord nu mai exista ; sticlele se spărseseră în momentul căderii bastimentului. Anestetice nu mai erau. Cel mult, mai erau câteva antiseptice, scăpate ca prin minune din dezastru.

În mijlocul acestor încurcături, Barrison își aminti de făgăduia ce dăduse lui Torix.

Ca să mai răsuflă și să își astâmpere o nervozitate lesne de înțeles în asemenea împrejurări, se duse la Micșunica, care era în plin delir.

Cunoscând pe d-șoara Angerolles, știind-o bună și miloasă, nu se miră găsind-o la căpătâiul copilului.

După ce 'i adresă un surâs amical și fără a face cea mai mică aluzie la primejdiile ce amenințau pe nafragiați. Barrison ceru ca mica rănită să fie adusă mai lângă lumină, ca să o poată examina cu atenție.

— O iau eu, zise Torix.

Cu mâinele lui groase, uriașul ridică pe Micșunica atât de delicat, îi aplecă capul pe pieptul lui cu atâta băgare de seamă, încât copilul păru că nici nu ia seama că e luată din pat.

— Dar bine, murmură doctorul, ai fost soră de caritate ?

— Mai știți ! răspunse Torix cu un suris de Titan.

— Ia să vedem.

Examenul doctorului, lung și minuțios, se făcu în mijlocul celei mai adânci liniști. De trei ori omul de știință deschise pleoapele fetei, care rămânea într'un fel de somnolență. În sfârșit, își ridică capul, și se putu vedea îngrijorarea întipărită pe fața lui.

— Crezi că e grav ? întreabă uriașul cu glasul năbușit.

— Poate, răspunse Barrison. Pentru moment nu mă tem de viața ei. Mi-e frică însă ca ochii să nu 'l fie atinși.

— Oarbă ! Să rămână oarbă ! strigă Torix tremurând din tot trupul.

Fără să răspundă, Barrison porunci ca fetița să fie pusă în pat și ap-î, adresându-se d-rei Angerolles :

— Am să trimit printr'un marinar o mixtură, cu care veți face comprese pe fruntea și ochii fetiței. În acelaș timp îi veți da la fie-care jumătate de oră câte-o lingură dintr'o altă doctorie ce voi trimite. Vom vedea ce va fi pînă mâine : poate că mă înșel.

— Să te-auză D-zeu ! zise pianista.

— A ! o să auză ! adase Torix sdrobot.

— Cât despre d-ta, dragul meu, ai să vii cu mine. Dacă vederea singelui nu te sperie, ai să-mi ajuti să operez pe un nenorocit.

— E că n'as vrea să plec de lângă Micșunica.

— Ea e în mâini bune. Am nevoie de un om ca d-ta, care să știe să unească puterea cu blîndețea.

Torix se lăsă a fi convins și plecă să ajute doctorului. Și-l ajută cu atîta dibăcie, cu atîta ușurință de mână, încât operația izbuti peste așteptările doctorului.

Torix ajută apoi la organizarea unei infirmerii, unde răniții trebuiau să-și aștepte vindecarea : apoi, precedat de Barrison, se întoarse la Micșunica, pe care compresele și doctoria o liniștiseră și care dormea mai liniștită sub paza de mamă a d-rei Angerolles.

Când toți răniții fură operați și pansați, se numără bolnavii. Erau unsprezece, cu Micșunica care trebuia să rămână în cabina ei.

Ca să nu mai aibă nici o datorie de împlinit când avea să sune ceasul primejdiei, noul căpitan puse să se arunce sonda la picioarele stîncii pe care «Oceanul» stătea agățat.

Marea era adîncă. Porunci ca morții să fie înecați.

La orele șase și jumătate, câteva minute înainte de revărsatul zorilor, corpurile căpitanului Gardès, al mamei Micșunichii, al timonierului și al unui marinar, fură așezate unul lângă altul pe niște scînduri, fiecare cu câte-o greutate de picioare.

În prezența marinarilor, a lui Vailant, a lui Courville și a lui Torix, ca și a d-rei Angerolles, care nu vroise să lipsească dela această tristă ceremonie, Landrin spuse rugăciunea morților, făcu elogiul nenorocitului comandant, adresă un salut mișcător celor două marinari și corpurile fură lăsate să alunece peste bord, iar marea se închise asupra-le pe vecie.

Mai toți erau cu lacrimi în ochi. Landrin își șterse și el pe furis două lacrimi care îl orbeau. Dar se făcea ziua. Trebuiau făcute pregătiri pentru

eventualității întunecate. Tînărul comandant își scutură tristețea și cu o voce severă spuse primului locotenent :

— Toată lumea pe punte, chiar și pasagerii ; ordinul să fie executat imediat.

Și cum ofițerul se supunea, Landrin se întoarse spre d-ra Angerolles :

— Ordinul acesta nu te privește pe d-ta, zise el : te poți întoarce lângă mica d-tale bolnavă, care merge mai bine, nu e așa Torix ?

Urișul nu răspunse. Durerea ce bravul marinar simțise când văzuse căzând în valuri corpul aceleia care ieri încă era mama iubitoare a Micșunichii, durerea îl înăbușea.

III

Taxile Palangrotte fu cel dintîi dintre pasageri care sosi pe punte cu carabina pe umeri, vesel, aproape surizînd.

— Viermănoșii aceia se văd ? întrebă el de îndată ce fu lângă grupul ofițerilor.

După dînsul venea, grăbit și el, dar mai puțin vesel, prietenul lui, Tartyfume, în îmbrăcăminte de războinic.

Căci Tartyfume și Palangrotte erau amici intimi.

Și unul și celalt, Tartyfume la Bordeaux, Palangrotte la Marsilia, și aproape la aceeaș oră, fără să se fi înțeles dinainte, pentru că încă nu se cunoșteau, hotărîseră să îmbrățișeze cariera de coloniști și să ia Madagascarul ca teatru al activității lor.

Pe «Oeean» se văzuseră întîia oară, se prețuiseră, se stimaseră și ar fi fost amîndoi foarte buni soldați dacă Palangrotte nu s'ar fi remarcat printr'o rătunzime absolut extraordinară a unui pîntece care se urca pînă la piept și se cobora pînă la coapse.

Tartyfume, el, era mai mult lung. Cu toată subțirimea însă, era foarte viguros și umerii îi ereau lungi ca ai unui atlet.

— Domnilor, zise Landrin celor două prieteni, am să vă rog să așteptați ca toată lumea să fie adunată pentru ca să-mi primiți rugămintile. Cu toate astea, sînt mulțumit că ați sosit naintea celorlalți, pentru că vreați să vă rog ceva în particular.

— Spune, comandante, sîntem la ordinele d-tale, răspunse Palangrotte : apropiindu-și călciele și punînd arma la picior.

— Vă recomand, urmă Landrin, să dați cel dintîi exemplul disciplinei. Inteligenții și hotărîții cum sînteți, și supunerea d-v. va fi un exemplu pentru ceilalți și va avea o

influență fericită asupra rezultatului aventurilor ce sîntem pe cale să infruntăm. Vă vorbesc în interesul tuturor și al fiecăruia în parte.

— Am înțeles, comandante, declară Tartyfume înclinîndu-se.

— Comptează pe noi ca pe niște vechi ostași, adăogă Palangrotte.

— Nu e interzis să ne păstrăm veselia, nu e așa, comandante ?

— Din contră. Veselia și curajul vor fi de ordonanță. Totuși, v'ași fi mulțumitor dacă ați purta, măcar patruzeci și opt de ore, doliul pentru cei pe cari i-a înghițit marea.

— O ! da ! ne iartă comandante.

În timpul acesta toți pasagerii valizî făcură grup în jurul celor două prieteni și de altă parte, echipagiul, aliniat pe tribord, aștepta într'o atitudine plictisită.

— Prieteni, zise Landrin cu glasul hotărât și înaintînd ca să fie mai bine auzit de oamenii lui, prieteni și dv. d-lor, v'am adunat pe puntea bieteii noastre corăbii, de-acî nainte nemișcată, pentru ca să aflați două lucruri esențiale. Întîiul, e că iaă comandamentul echipagiului cu toată autoritatea pe care mi-o dă codul maritim asupra pasagerilor ca și asupra echipagiului.

În momentul acesta Landrin făcu o pauză și se auzi un glas de femeie care zicea :

— O să mâncăm azi, orî ba ?

Era, după cum s'a ghicit, madam Cigon, ale cărei picturi de pe față, mai șterse ca nici o dată, îi dădeau o înfățișare hidoasă.

— Tăcere, strigă unul din ofițeri către Celesta Carniau care, înspăimîntată, se ascunse în dosul lui Georges Vaillant.

— Aflați, reluă Landrin, că voiți pretinde o supunere absolută la ordinele mele, pentru că scăparea noastră atîrnă de aceasta. Al doilea, că voiți lua fără întîrziere măsuri pentru organizarea apărării contra Somalilor, când aceștia, văzîndu-ne situația, se vor pregăti să ne atace.

E probabil că, pe coastă, n'a aflat încă nimeni de naufragiul nostru. Dacă marea ar îngădui-o, dacă luntrile noastre n'ar fi sfărîmate, v'ași face propunerea să vă imbarcați imediat și să ajungeți la cel mai apropiat oraș care este Meurka.

Din nenorocire, furtuna nu s'a sfîrșit. Călătoria pe lângă coastele aceste ar fi o operație foarte primejdioasă.

— Afurisenie ! se auzi un glas din mulțime.

— Sîntem deci amenințați să fim asediați de mulțimea canibalilor. Prima mea datorie este de a căuta să știu dacă stîncile ce ne impresioară ne pot sluji de adăpost pînă în ziua cînd

vom putea încerca un marș prin dune până la Meurka.

Ziua asta poate că e departe, căci avem răniți și nici eu nici d-voastră, cred, nu vrem să părăsim pe vre-unul în scop de scăpare personală.

— Nu, nu, strigară în același timp cei mai mulți din marinari și grupul ce se compunea din Vaillant, Tartyfume, Courville, Palangrotte și Torix.

Ceilalți pasageri, afară de d-șoara Angerolles, rămaseră muți. Groaza zilei precedente anihila în ei ori ce voință.

— Suntem ac i vre-o șaizeci de luptători, urmă Landrin, bine înarmați, și Somalii nu au decât săgeți, cuțite și sulițe la dispoziția lor.

— Dacă ne asediază, murim de foame, zise o voce.

— O! gemu Celesta Corniau cu glas disperat.

— În nici un caz; avem merinde pentru donă luni, replică comandantul. Și-apoi, tăcere! Nu voi îngădui nici o manifestație de descurajare. M'ați auzit, d-lor?

— Dar muniții, aveți ca și merinde?

— Aflați, dacă aceasta vă poate liniști, că transportăm trei mii de puști Grass și patru sute de mii de cartușe, pe socoteala d-lui Cook.

— Cu ce să risipim până la unul pe tingerii ăștia de pe aci, adăogă Palangrotte care nuși putu ține limba.

— Dar, la urma urmii, zise la rândul lui Tartyfume, fără să prea ridice glasul, după obiceiul lui, unde e englezul ăsta? Nu l-a văzut nimeni de-azi de dimineață.

La cuvintele aceste, Landrin, ceilalți ofițeri, ca și pasagerii, se uitară de toate părțile.

— Du-te de l'caută în cabină, Collot, zise noul comandant unui marinar.

— Nu cum-va grațiosul insular ne-o fi părăsit, reluă Taxile Palangrotte, ca să se ducă să se invoiască cu căpcăunii ăștia?

— Comandante, zise Collot care se întorcea, englezul nu e în cabină...

De-abia isprăvisse marinarul vorba și Cook fu văzut apărând pe punte, în tovarășia unui negru cu care părea că sfârșise vorba. Negrul acesta, numit Nour, făcea pe bord, de la Suez, funcțiunile de șofer ajutor.

Era un Somal, oarecum civilizat, dar care păstra, în fundul lui, instinctele perverse, feroce și hipocrite ale rasei lui.

O înțelegere între Cook și Nour nu putea de cât să inspire o adâncă neîncredere celor ce știu de ce e capabil un Somal, chiar curățat de fanatismul lui. Landrin, bănuind ceva urât, se adresă foarte aspru lui Cook.

— Domnule, zise comandantul, ce însemnează conversația cu omul acesta?

— Aoh! căpitane, nimic.

— În sfârșit, de unde veniți?

— Am vrut să asigur pe mine că marfa mea nu a suferit prea mult stricăciuni.

— Dar șoferul acesta, n'are de unde să știe.

— Nu, nu știam că la el nu știe. Nu l-am întrebat pe el. Am fost să vizitez eu singur.

— Cine ți-a deschis ușile magaziei?

— Nimeni, căpitane, răspunse Cook care și păstra cel mai flegmatic sânge rece.

— Atunci?

— Dar peretele magaziei lângă mașină este spart și se văd puștile.

— De unde știai? Cine ți-a spus?

— Aoh! nimeni.

— Locotenente, du-te de te îndreptățează dacă domnul spune adevărul.

Cook avu mai întâi de gând să se revolte contra acestei lipse de încredere, dar știu să se stăpânească și nici un mușchiu de pe față nu se mișcă.

— Ce ți spunea șoferul Nour?

— Eu spuneam la el ceva.

— Spune tot.

— Am gândit că, fiind somal, răspunse cu îndrăzneală traficantul englez, putea fi de bun ajutor la noi toți.

— În ce chip?

— Servind de ambasador.

— Pe lângă cine?

— Pe lângă Sultanul din partea locului, ca să trateze cu el salvarea noastră.

— Și cine te-a însărcinat să faci demersul acesta?

— Aoh! Eu singur.

— Va să zică știai că omul acesta este somal?

— Da, căpitane.

— Și ce ți-a răspuns?

— Că era cu totul la dispoziția mea, a d-voastră, a tuturor.

— Pungașul! mormăi Palangrotte.

— Tăcere, d-lor! zise Landrin cu glas aspru. Astfel, s'ar însărcina ca sultanul de pe-aci să ne protejeze retragerea, fie către Zanzibar, fie către un oraș mai apropiat, cum ar fi Meurka?

— Yes, căpitane.

— Bine, d-le. Aduceți pe Nour.

— Cum, căpitane, ai să cazi în cursa asta?

— Încă odată, tăcere, d-le Palangrotte. Nu te-am întrebat, zise Landrin, care, adresându-se din nou englezului, adăose:

— Du-te imediat în cabina d-tale, d-le Cook, și n'ai să ieși de acolo fără voie.

— Sunt prizonier? întrebă insularul surprins.

— Până la nouă ordine, da, d-le...

— Aoh! protestez... Marea Brita-

nie... are să vă facă să plătiți...

— Bine, bine! Până atunci ai să te supui. Două oameni au să fie puși la ușa d-tale.

Cook, văzând că nu era vorba de glumă și că nu speria pe nimeni cu Marea lui Britanie, făcu aceea ce fac toți compatrioții lui în asemenea cazuri: se resemnă și se duse în cabina lui.

— Apropie-te, Nour, zise Landrin.

Somalul nu se mișcă.

— Poate că nu înțelege franceze, presupuse Courville.

— Așa e, zise șeful mecanic, dar știe destulă englezească spre a înțelege ce i se va spune și a răspunde.

— D-le Courville, reluă Landrin, vrei să fii atât de bun să-l întreb? Întreabă-l, te rog, ce i-a spus d-l Cook?

Nour, adus mai aproape, aruncă o privire de viperă asupra pasagerilor și deodată ridică capul cu îndârjire.

— Ai avut o conversație cu omul care a plecat adineauri? îl întrebă cocoșatul.

Nour răspunse laconic:

— Da.

— Ce ți-a spus?

— Că avea puști de vânzare.

— Și pe urmă?

Nour tăcu.

— Ți-a propus, urmă Courville, să-i servești de cărtier pe lângă Sultan?

Somalul nu deschise gura. Courville își afundă însă ochii în aceia ai negrului.

Acesta păru că se zăpăcește și fu aproape terorizat când cocoșatul, apucându-l de mână cu un gest amical, i-o strânse cu atâta putere, în cât acesta nuși putu ascunde o expresie de suferință și de teroare.

— Ai de gând să răspunzi?

— Da. Englezul ar vrea să-și vândă puștile, cartușele și iarba de pușcă Sultanului Guelidi El Hagi-Brahim.

Landrin, deși nu era în stare să țină o conversație în limba lui Shakespeare, înțelegea destul pentru ca Courville să nu aibă nevoie să-l traducă răspunsul somalului.

Vaillant, și el, înțelesese sensul general al mărturisirii.

— Locotenente, comandă Landrin, pune pe omul acesta în fiare și, pină la alt ordin, ia seama ca d. Cook să nu poată comunica cu dînsul, cu nici un preț.

— Am înțeles, căpitane, zise locotenentul, care făcu un semn la patru marinari. Și Nour fu imediat ridicat.

De data asta Palangrotte înțelese. Isbucnind în râs, strigă:

— Asta, băeți, se chiamă siguranță preventivă. Iată două inși cari, probabil, n'au să ne trădeze azi. Bravo, comandante! (Va urma).

Succesele unei orchestre indiene

Un impresariu a conceput ingeniosul plan de-a parcurge Europa cu o orchestră de Piel-Roșii, dând concerte în toate orașele mari. Orchestra a și

cum de curând, la Chicago, repunând un mare succes, mai mult ca ciudățenie artistică, bine înțeles.

Toate orașele mari ale Uniunii statelor americane au vrut imediat să auditeze producțiile. În câte-va săptămâni orchestra aceasta bizară a dat

alcătuit-o și se compune din douăzeci și doi muzicanți. Toți au fost recrutați din rămășițele marilor triburi din America de Nord ale «Siuxilor», «Corbilor», «Ueidasilor», «Trescarorașilor», «Pueblașilor», «Cayenilor», etc.

«Orchestra indiană» a debutat, a-

peste o sută de concerte care adușeră întreprinzătorului impresario mai mult de 200 mii de lei.

Salariile orchestraților sunt relativ bune: fiecare primește zilnic 25 lei. Cei mai puțin favorizați capătă 15 lei pe zi.

n.

PIERRE MAEL

PIRAȚII SONDULUI

— Urmare —

Piratul se lăsa să fie ajuns.

Deodată își descoperi flancul și la tribord patru guri de tunuri apărură, amenințând *Bissonul*.

O clipă după aceasta urmă o detunătură formidabilă. O ploaie de mitralii trecu peste puntea *Bissonului* omorând doi oameni și rănind greu pe alți trei.

Un răcnet de mânie izbucni pe vapor.

— Fără întârziere! Omorâți-l! strigă ofițerii.

Foarte rece, Kerbarr împedica de a se vedea efectul; iar când se risipi, să văzu că yahtul era foarte tare înclinat înspre tribord, pe când partea sa de dinainte fusese cu totul ciuruită de higlanderii.

— E lovit! strigă căpitanul de higlanderii.

O a doua lovitură găuri bastimen-

tul, sparse duneta și yahtul începu să se cufunde încet în mare.

Nu căutase să fugă.

Atunci numai, cei de pe *Bisson* își dădură seamă de planurile piratului.

Uscatul nu mai era departe de cât la un mil, — nu țărnel continentului, ci un lung șir de insule, aparat de un îndoit șir de stânci colosale.

Corsarul pusese pe apă toate vasele sale, iar întreg echipajul său cam de o sută douăzeci de oameni, ascunși de yaht fugea din toate puterile către stânci.

Kerbarr nu ezită.

După cum mai făcuse odată, puse pe apă două vase. Intovărașit de douăzeci de mateloți printre cari și uriașul Piarrick, — doctorul și căpitanul de asemenea cu douăzeci de higlandieri, se îndreptară drept înspre pirați.

Dar în momentul acesta o întâmplare neașteptată opri urmărirea.

Yahtul, lovit în fund, se afundă încet în cetișor.

Cea dintâi linie a babordurilor dispăru, apoi partea de dinainte, iar partea de dinapoi, reținută fără îndoială de vre-o stâncă nevăzută, apărea ca o monstruoasă rămășiță deasupra valurilor.

Oamenii de pe *Bisson* și ai celor două bărci dădură deodată drumul la o exclamație de spaimă și de milă.

Legat de catarg, un copil, plin de spaimă, apărură. Acest copil era Lucian de Lavaur.

Trebue să-l scăpăm, zise Kerbarr.

Dar scăparea era grea.

Yahtul, cu quila prinsă între două vârfuri de stâncă, aluneca încet în mare, dar sigur în abizul care clocotea sub el. Pe măsură ce apa pătrundea, disloca pereții și apăsa puntea cu o presiune irezistibilă. Dintr'un moment în altul, cele din urmă sfărâmaturi, puteau să se prăbușească în clocotul abizului.

Kerbaar și Barthez se priveau.

Amândouă avură o mutuală comunicație de voință eroică. Ambii se aruncară asupra frânghiilor cari spânzurau din vârful catargului înclinat și în același timp se urcară pe punte.

Alergând la copil, îl aruncară în mare unde doi mateloți, îl pescuiră în două secunde.

La rândul lor și cei doi salvatori se aruncară în apă pentru a ajunge la șalopă.

Era și timpul.

O ultimă efortare a valurilor și yahtul dispăru în adâncimi.

După câteva minute se află cu toții pe bordul *Bissonului*, unde doctorul îi dădu cele dintâi îngrijiri pe cari le reclama truda și surescitarea sa nervoasă.

Nu mai după această bărcile plecară la drum.

Se deschise îndată focul asupra bandiților.

Trei din imbarcațiuni fură bombardate de la distanță.

O a patra mână iute de lopatați susțină o clipă lupta, dar o împușcătură bine îndreptată omorî șapte dintre ei. Fuga se mai înceteni. Șalu-pa ajunse repede pe dușmani.

Kerbarr voia să prindă viu pe Phil Rover. El nu-și erta primul său act de clemență.

Banditul văzându-se pierdut luă o hotărâre desperată.

Cele două vase pluteau aproape lipite una de alta, de-alungul uneia dintre insulele de care yahtul se sfărmasese.

Corsarul măsură din ochi spațiul care-l despărțea de coastă și deodată se aruncă în valuri.

Ce nădăjduia el? Fuga sa moartea?

Indată ce dispăru sub valurile spumoase, o împuşcătură culcă la pământ pe cei din urmă pirai, europeni sau malaezi.

— Viu ! ne trebuie viu ! strigară Kerbarr şi Barthez.

Un colos se ridică în şalupă, şi din ochi luând învoirea şefului său, arătatându-şi giganticii săi umeri, sări la rândul său cufundându-se în mare.

Piarrick plecă să vâneze pe Phil Rover.

Fu o luptă formidabilă, plină de peripeţii şi emoţiuni.

Să vedea gigantul apărând şi dispărând, rând pe rând, aproape de corsar, iute, agil, scăpând neînduplecatului său duşman.

Însfârşit o ultimă sfortare a bretonului şi apunse pe american.

Se strânseră în braţe; o luptă furioasă se porni în valuri. Apoi marinarul izbuteşte să-l scoată pe malul insulei, aruncând la uscat pe nemernicul corsar.

Atunci se apropie şi bărcile.

Piarrick cu un genunchiu pe pieptul lui Phil Rover îl strânse cu mâna de gât.

Intr'o clipă piratul fu legat cu frânghii, luat pe umerii marinarilor şi dus până în mijlocul insulei unde se găsea reunită ofiterii *Bissonului* întovăraşi de căpitanul de higlandieri.

X

Moartea lui Phil Rover

Mateloţii de pe vasul *Bisson* aduseră de pe bord cazmale şi lopeţi cu cari săpară bine-rău, o groapă cam de un metru de adâncă, în granitul gol. Afară de pasările de mare, nici o altă vietuitoare nu trăia în aceste paragine solitare.

Groapa se mărea mereu. Ea apăru căscată la picioarele ciudaţilor vizitatori.

La ţarm *Bissonul* ancorat, apărea impunător.

Se auzea clocotul valurilor pe prundişul ţărmlui. Văsele înaintau mereu lovind sec apa. În mijlocul insulei, groapa servea de punct de întâlnire. Ea atrăgea toate privirile, şi s'ar fi putut spune că această groapă mare servea de centru al lumei.

Barthez luă cuvântul cel dintâi.

— Pregăteşte-te de moarte, Phil Rover, ora pedepsei a sosit.

Corsarul ridică capul şi-l privi în faţă.

— Aceasta înseamnă că vrei să mă omori. Fie.

Kerbarr îl întrerupse :

— De altminteră nu te vom omori fără să te fi judecat.

— Adevărat, murmură Phil Rover, şi arătând spre Piarrick, zise :

— Aveţi un om care va ţine locul de calău.

— Nu va fi un calău ci un executor al dreptăţii, protestă căpitanul de higlandieri. Tu ai nesocotit recunoştinţa şi ai abuzat de ertarea pe care ţi-o acordase aşa de generos comandantul *Bissonului*, d. de Kerbarr. În numele Franţei şi al Angliei, noi te-am condamnat la moarte fără zăbavă.

Atunci Kerbarr făcu un semn lui Piarrick. Acesta depuse pe pământ două securi şi două săbii aduse de pe vapor.

O ceaţă se arătă în ochii banditului.

— Pentru ce patru arme, când una e de ajuns.

— Pentru că noi nu suntem calăi, răspunse Barthez, cu toate că am avea dreptul să fim, căci toate crimele tale te condamnă. Ne-a plăcut însă să facem o excepţie şi să-ţi acordăm o cinstire. Nimeni dintre noi nu consimte a face pe calăul. Ți-am lăsat alegerea armelor şi a adversarului. Hotărăşte-te.

Şi adresându-se lui Piarrick :

— Desleagă-l, în fine, pentru ca să se odihnească.

Cu o tăetură de cuţit, gigantul rupse legăturile.

Dar prizonierul simţindu-şi mâinile libere, avu o fulgerătură în ochi.

Maî iute de cât fulgerul sări într'o parte, şi maî nainte ca vre-unul din cei de faţă să-l fi putut opri, apucă o secură, pe care începu a o învârti pe de-asupra capului, renunţând astfel de a-şi mai alege un adversar.

Aproape în aceeaşi clipă, ca şi dansul, Piarrick înfăşa o a doua secură.

— Intre voi doi, scrăşni marinarul.

Cu ochii înflăcăraţi, cu securea ridicată, se îndreptă spre Phil Rover.

— Intre noi doi, scrăşni piratul.

Mateloţii de pe *Bisson* şi higlandierii se făcură roată în jurul celor doi teribili luptători.

Il văzură astfel pe corsar, gata, ameninţător, aşteptând atacul.

Banditul apăru astfel înaintea lui Kerbarr şi a lui Barthez întocmai cum îl văzuseră în mările Indiilor, în capul piraiilor săi.

Cu corpul înapoi înţepenit în picioarul drept, cu braţul ridicat la înălţimea feţei apărându-şi faţa şi pieptul cu fierul securei, părea cu-adevărat de neînvins. Ai fi putut spune că e satan pe marginea abisului, dspreţuind şi insultând cerul.

Piarrick, agitat, în faţa unei urî care-l scoatea răgete din gât, părea un leu care se învârtea în jurul pradei sale.

În acest moment, marea care înconjură insula, ascunse cu totul stâncile vecine sub valurile ei.

Trebuia să se sfârşească cât mai iute căci insula pe care se juca această dramă curând trebuia să fie acoperită de fluxul repede.

Clepăitul valurilor cari se înălţau îi reaminti lui Piarrick situaţia.

— Haide, apără-te ! strigă Piarrick.

Phil Rover făcu o săritură în lături şi se puse în gardă.

De odată se repezi asupra duşmanului dându-i o lovitură de secură în cap. Phil Rover o pară.

Atacă şi el, dar securea lui atinse coada aceleia a lui Piarrick.

Marinarul sări într'o parte.

Phil Rover nu-şi părăsi poziţia.

Părea hotărât a ţine defensivă.

Piarrick atacă din nou, şi atacă cu o violenţă şi o grabă care făcu pe căpitanul de higlandieri să exclame:—Vrea să-l despică în două !

Astfel repezeala sa îl aruncă drept în faţa securei adversarului.

Securea acestuia urma să se implante în pieptul marinarului.

— Atins, strigă Phil Rover.

— Stângaciule, replică Piarrick. Eşti te-am atins.

Şi o dără de sânge coloră cămaşa banditului, la umăr.

Pentru a doua oară se reculese.

Era înspăimântător de văzut.

Gâtlejul îi şuera, cu dinţii strânşi, şi o spumă îi apăru pe buze. Tot trupul îi tremura sub puterea mâniei sale.

El redeveni dispreţuitor, nevoind să facă sacrificiul vieţii sale atâta timp cât o şansă de scăpare îl încuraja. Omul cel mai resemnat, cel mai disperat păstrează în adâncul sufletului său dragostea neînvinsă de viaţă.

Phil Rover maî vrea să trăiască.

Piarrick însă nu o vrea.

Schimbă deci tactica. Moderându-şi firea, adoptă un nou mod de luptă.

În loc de a se arunca fără de rezervă împotriva duşmanului, începu a înainta încet, pas cu pas.

Rover se retrase un pas, apoi altul.

Piarrick se aruncă şi-l atacă în partea dreaptă.

Corsarul se rătregea mereu.

Atunci Piarrick simulă un atac drept în faţă.

Dar deodată, apa care se urca, cuprinse picioarele lui Phil Rover.

La acest contact rece, piratul îşi întoarse capul, alunecă în mare. Malul dispăruse sub valuri.

Dar, pentru ca să se uite, fără voe el se descoperi.

În clipa aceea securea marinarului se abătu din nou pe umăr şi pătrunse adânc în biceps.

Faţa piratului se contractă într'un mod oribil. Văzu moartea apărând. Sângele îi curgea în valuri din cele două răni.

Singurul gând de scăpare îi apăru în minte.

Apa sărată va spăla, va cicatriza poate rănilor.

Dar Piarrick nu-l lăsa alegerea unei băi.

La rândul său se vâra în apa spumoasă.

Phil Rover se ridică deodată. Prin

această mișcare securea trimisă de Piarrick îi făcu o tăietură pe frunte.

Atunci mânia îl scoase din fire.

— Ah! mizerabile, gemu el, te voi omorî ca pe un câine.

Orbit de sângele ce-i curgea, agitat de furie, lovea greșit.

A patra oară securea lui Piarrick îl lovi în coapsa piciorului.

Lupta deveni înspăimântătoare.

Acum se luptau în apa înroșită de sângele piratului.

Nu mai rămăsese din insulă decât o sută de metri pătrați uscat. De jur împrejur marea apărea ca o oglindă. Soarele o desmierda cu razele sale auriu. În mijloc mormântul era deschis, așteptând cadavrul.

Mateoții *Bissonului* și soldații englezi urmăreau tăcuți, peripețiile acestei drame teribile.

Disperat, fără îndoială să isprăvească odată, Piarrick aruncă securea și se îndreptă asupra corsarului. Și cum acesta din urmă într-o ultimă efortare, ridicase brațul pentru a lovi, marinarul îl apucă de mijloc și-l strânse în brațele sale.

Se auzi o pârâitură, și martorii, muți de oroare, văzură pe Phil Rover îndoindu-se în două pe spate, cu șira spinărei ruptă de puternica strânsoare a lui Piarrick.

Valurile cari se urcau mereu, siliră pe Kerbarr și pe căpitanul englez să-și imbarce oamenii, după ce mai întâi Piarrick aruncă în groapă corpul acestui mare tâlhar, astupând-o cu o stâncă mare.

SFÂRȘIT

Tradus de Nelli Nelinl.

Din viața exilaților din Siberia

Maî bine moartea

Printre prizonierii din Zarathui se socotesc la 200 de condamnați politici. Ei ocupă etajul superior al închisorei, îngrămădiți câte 50 în camere, cari abia ar putea cuprinde 30! Astfel mulți din ei n'au nici loc de dormit.

Numai câți-va deținuți politici ca Sazanoff, care s'a sinucis mai zilele trecute, sunt izolați în celule mici.

Plimbarea, căci se bucură de această favoare, durează vara o oră și iarna o jumătate de oră. Inșă în acest din urmă sezon, eșirea devine un supliciu pentru deținuți. Imbrăcați rău, îngheață în zăpadă. Astfel cu toții preferă să rămână în închisoarea cea infecțioasă, plină de toate felurile de boale.

Tuberculoza în special, a atins jumătate din ei.

Hrana se compune zilnic pentru fiecare dintr-o pâine de secară neagră de un chilogram, rău coaptă, din 60 gra-

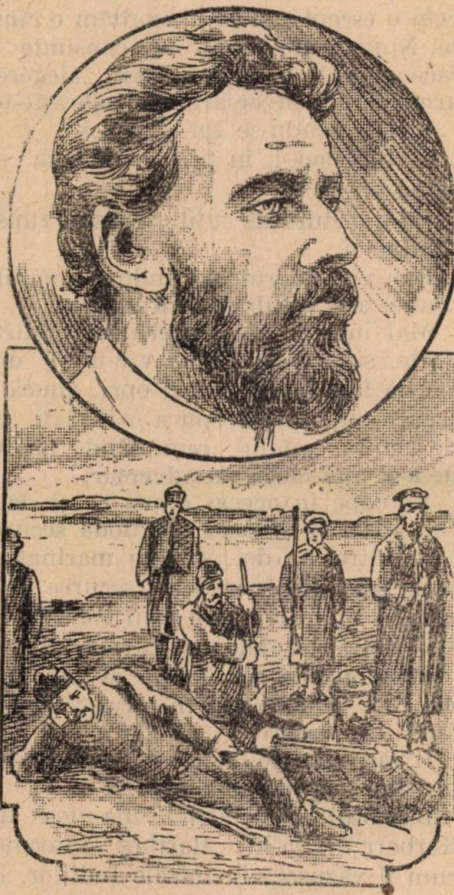
me carne, 4 grame cartofi, 70 grame *serrasin* și din 4 grame untură.

De trei ori pe zi li se distribuie apă fiartă, dar prizonierii trebuie să-și cumpere zahărul și ceaiul necesar.

Regimul este groaznic. Astfel este riguros interzis prizonierilor de a se apropia de ferestre. La cea mai mică abatere de la acest regulament, santinelele trag; astfel mai mulți deținuți au fost răniți, alții omorâți.

Santinelele au de multe ori vedenii din cauza temei vre-unei invazii.

E destul noaptea ca o umbră să fie proiectată de către mica lumină a lămpii din odaie, pentru ca îndată să se facă uz de focuri de armă.

Astfel, de puțin timp Sasanoff se afla în mijlocul odăiei; de odată geamurile ferestrei sări în aer și mai multe gloanțe îi șueră pe lângă cap.

Santinelele i se păruse o umbră pe zid. Dar Sasanoff rămase convins că fusese o tentativă de asasinat.

După informațiunile venite la St. Petersburg, drama recentă din Zarathui s'ar fi prădus după aplicarea pedepsei corporale deținuților politici cari ar fi protestat cantra lipsei de hrană.

În 1908, o circulară a guvernatorului din Tchita, autoriza pe directorul închisorei din Zarathui, a uza de pedepse corporale contra „politicianilor”.

Prizonierii au semnat atunci o petiție prin care declarau că la prima apli-

care a pedepsei corporale la unul din ei, se vor sinucide cu toți.

Sazanoff semnase cel dintâi această petiție. Mai mulți „politicieni” fură torturați; Sazanoff se sinucise.

Sazanoff este asasinul lui de Plehve și trebuia să se libereze la 15 Ianuarie viitor.

Cu el dispăre unul dintre cei mai principali martori ai afacerii Azeff.

În iua atentatului lui Plehve, Sazanoff își luase dio dela Azeff.

— Poate nu ne mai vedem, îi zise Azeff, care era inspiratorul și organizatorul acestui atentat.

„Permiteți-mi a vă îmbrățișa, adăogă el cu tristete, ca și cum îi prevedea sfârșitul.

Era sărutarea lui Iuda. Apoi Azeff îl luă de-o parte și îi zise:

— Am atâta încredere în d-stră, încât spre a vă arăta stima mea, vă dau pe față numele meu: sunt Azeff.

Sazanoff, în adevăr, nu cunoștea numele teroristului care trebuia mai târziu să fie recunoscut ca un provocator al poliției secrete.

Andy

Taina ghețarului de jos

Misterioasa dispariție a lui Rudolf Schuchmann, din Francfort, făcuse mare sgomot în Grindelvold, unde bancherul era bine cunoscut de toți prin bogăția și curagiul lui. De trei ani încoace, de când avea obiceiul să-și petreacă luna Iulie în hanul *Marelu-Călugăr*, toată lumea se obișnuise să-i zică domnul Schuc. Printre locuitorii dintre cele două Schaideck, unii susțineau că era la mijloc o crimă; alții credeau într'un simplu accident.

Astfel că, la 2 August 1809, ziua anchetei, o multime mare se strânsese pe piață, în fața edificiului comunal. Compania călăuzelor fu introdusă în sala de audiențe; și acești oameni tineri, pregătiți pentru lupta lor zilnică, așezându-se pe băncile cari fusese aduse înadins, aliniară capetele lor descoperite și cu figurî liniștite. Dar turburarea lor lăuntrică, tot se trăda printr'o mișcare nervoasă a degetelor, cari făceau pălăriile lor rotunde să li se învârtască neîncetat în mâini.

După ce sindicul se convinse prin apel, că trupa era toată adunată, întrebă pe un individ înalt și palid, care până atunci se ținuse la o parte, în picioare lângă ușă.

„Ulric Tagmer, fă-ți declarația”.

Numitul înaintă un pas nesigur; și, sprijinindu-se de masă, începu să spună, pe când grefierul scria:

„Am plecat Marți, la cinci ore de dimineață, ca să ne culcăm pe stânca de

la Schwarzzegg și a doua zi să ne urcăm, la piscul Teroarei... Eu nu credeam cu puțință de a se putea ajunge culmea aceia, dar nu m'am dat înapoi, din amor-propriu pentru meseria mea. De altfel domnul Schuch... (apoi reveni) d-nul Schuchmann îmi făgăduise cincizeci de taleri, fie că vom isbândi sau nu... Timp de trei ori am urcat ghetarul de jos fără multă greutate. Tovarășul meu de drum era vesel și mi-a spus odată : „Ulric, mi se pare că totul o să meargă de la sine“. Eu îi răspunsei : „Și asta se poate, domnule Schuch. El începu să râdă de faptul că eu scăpasem vorba și pronunțasem ast-fel numele lui... Mi-a zis altă dată : „Ulrich, mi-e teamă că n'o să mai mergem la stâncă, fiindcă mi-e o foame, cum n'am mai pomenit încă“. Pe urmă nu mi-a vorbit nimic fiindcă sușul se făcuse greu și înecător. Când am trecut de Zasenbergl, băgai de seamă că domnul Schuch... (și iar reveni) că domnul Schuchmann se cam abătea de pe drumul pe care îl tăiam eu în ghiață... Mergând înainte, eu n'aveam cum lua seama de acest fapt mai din vreme... Dar îi strigai :

„Dă-te la o parte de acolo; vino în urma mea“.

Un moment el continuă a se depărta, răspunzându-mi : „Lasă-mă în pace! vreau să examinez puțin roza asta de zăpadă roșie“.... Atunci s'a întâmplat și nenorocirea !...“

Aci, povestitorul întrerupse narațiunea pe care până acum o făcuse cu un glas tărăgănat, ca pe o bucată învâțată pe din afară, din ce în ce mai tremurătoare, începu să se stingă.

„Urmează“ — zise sindicul cu un aspru ton de stăruință.

Ulric Tagmer își duse mâna la fruntea-i plină de sudoare și, printr'o sforțare violentă, redobândi graiul.

„Fără îndoială acolo era vre-o punte nouă de ghiață... Auzii o troznitură, o înjurătură... și nu mai văzu pe nimeni...“

Sindicul întrebă :

„Va să zică nu erai legat de d. Schuchmann? Cum ai putut dar să faci o asemenea greșală, d-ta, un muntean atât de încercat?“

Incurcat la început, Tagmer murmură numai de cât :

„Dacă n'a voit el să se lege“.

O exclamație surdă isbucni pe banca celor alte călăuze.

Ulric, foarte constrâns, se întoarse către ei zicând :

— De sigur, d-voastră ăștia, știți bine cum se petrece lucrurile astea !... Când m'am apropiat să petrec d-lui Schuchmann coarda, el m'a respins așa (și face cum ar împinge cu cotul) și mi-a zis : „Nu mă mai plictisi cu prostiile astea !... D-voastră ce ați făcut? Oare o călăuză nu e mai rău decât un sclav ?

Alte semne și sgomote protestară, tăgăduind aceste spuse.

„Tagmer,—declară sindicul—, impresiunea pe care a-i făcut-o asupra camarazilor tăi, o să fie împărtășită și de toți ceilalți oameni cu bun simț. Să presupunem că ar fi adevărat ce spui, totuși aceste declarațiuni îți aduc o mare vină și contrazic în totul caracterul tău bine cunoscut. Ia, fi bun și spune-ne ce ai făcut d-ta după această întâmplare ?“

Câte-va secunde, Ulric, căta să-și adune gândurile, apoi zise :

„Nu-mi aduc aminte“. — suspină el cu descurajare.

Dar auzind șoapte ostile în spatele lui și atins de privirea severă și nemi-loasă a sindicului, el mai adună toată energia care dăinuia în muschiulatura lui de atlet.

„Iacă !... — zise el. Am alergat la marginea prăpăstiei... mi-am plecat capul de-asupra... în fund era numai beznă și îngheț... și urla acolo jos toc-mai ca apele morei... Am strigat poate de o mie de ori :—Domnul Schuchmann... domnule Schuchmann !...“ Auzii multă vreme vocea infundându-se... Dar de întors, nici un sgomot nu se întorcea... nici un răspuns !...“

„Și câtă vreme ai stat astfel ?“

„Nu mai pot să știu“.

„In tot cazul, d-ta nu te-ai mai arătat de cât după două zile. Faptul ăsta a pus lumea pe gânduri. De ce nu te-ai grăbit să vestești mai curând autoritățile ?

Ulric, recuprins de emoțiune, răspunse cu glas întretăiat :

„Prea mi-era rușine... mi-era teamă să mai ies în lume... D-voastră știți ce e pentru o călăuză, când se întoarce fără călătorul lui !“

De data asta, camaraziul aprobară spusa lui. Da, asta era o poziție nu se poate mai teribilă pentru ei; unii dintre ei avuseseră acest nenoroc.

După o pauză, sindicul procedă din nou la interogator.

„Alaltăieri, patru călăuze, însărcinate de a controla spusele d-tale, au fost duși de d-ta pe locul dramei și acolo nu ai fost în stare să arăți locul unde pretindeai că se întâmplase nenorocirea. Asta e curios; da, da ! foarte curios !“

Ulric bolborosi :

„Căzuse zăpadă în ăst timp... n'am mai putut recunoaște în mijlocul noilor crăpături...“

Atunci sindicul ridicându-se :

„Tagmer, trebuie să-ți fac cunoscut toată gravitatea cazului d-tale: ești acuzat de a fi omorât pe bancher pentru a-l jefui și de a te fi scăpat apoi de cadavru aruncându-l într-una din prăpăștiile cari vă înconjură“.

Acuzatul se îngălbeni și mai mult și căutând a se arăta liniștit se mulțumi să ridice din umeri.

„D. Schuchmann,—urmă sindicul—avea totdeauna la el câte o sumă mare de bani. De multe ori, localnicii din vale l-au văzut scoțând un portofoliu destul de bine garnisit; d-ta știai lucrul acesta mai bine ca ori-care altul. Așa dar, ai făcut ce ai făcut și ai rostit așa ca să pleci singur cu el...“

— Dar bine, — strigă fără voe celalt, —eu nu l-am împedecat de a lua un conductor.

— In privința asta eu îți pot da o formală desmințire. Îți voi citi depozitiunea hotelierului de la *Marele-Călugăr* :

„La 25 Iulie, d. Schuchmann îmi spuse că avea de gând să plece a doua zi la piscul Teroarei. Era foarte preocupat; mă întreba dacă Ulric Tagmer era o călăuză sigură. Eu l'am sfătuit să-și mai ia un ajutor sau doi dacă are de gând să facă o excursie așa de periculoasă. După ce ezită cât-va, însă, răspunse : „Ași ! asta ar și indispupe pe Tagmer care m'a rugat cu insistență să nu mai iaș pe nici unul din colegii lui“. Iată cea ce știu eu din toată afacerea asta, și aceasta o afirm pe cinste și în conștiință. Semnat : Moe-ren, proprietarul hanului *Marele-Călugăr*“.

„Ce mai ai de spus în urma acestora?“

Tagmer împietrise. Din când în când răsuflarea oprindu-i-se, întrelăsa, să-i scape câte un gemăt greu. El bâlbâi :

„Ași fi vrut... dacă aveam norocul... să fiu cel dintâiu... care să fi însoțit un călător... până la piscul teroarei...“

In sfârșit, e stabilit că, după voia d-tale, expediția aceasta s'a făcut numai între două persoane. Să admitem și spusele d-tale : accidentul s'a produs Marți, pe la orele 10—11 dimineața, și d-ta n'ai mai venit pe la Grindelvald până Joi seara, la șase, când ai anunțat catastrofa, aducând niște amănunte așa de fără rost, în cât toată lumea, — până a nu te bănuși încă de crimă, — te credea nebun. Trebuie să recunoști că purtarea asta avea pentru ce să dea de bănuș. Dar așteaptă, încă ceva : în ajunul plecării, ai venit să-mi ceri un certificat de paupertate pentru biuroul cantonului.

— Iată-l !“ întrerupse grefierul, agitănd în aer o hârtie, ca să atragă luarea aminte a călăuzelor.

Sindicul urmă :

„Prin urmare în momentul acela Tagmer, d-ta nu avea nici o para în casă. Ia să vezi acum, ce spune raportul agentului de poliție municipală :

„Insoțit de pădurarul și de guardul câmpenesc, m'am transportat la domiciliul lui Ulric Tagmer, care lipsea. Am procedat atunci la o perchezițiune în cuprinsul singurei încărcări ce-i servea de locuință. Am cercetat și căutat peste tot, fără a putea da de urma vre-unui obiect de valoare sau

altceva. Tocmai voiam a ne retrage, când unul dintre noi observă că în colțul de lângă cămin, pământul fusese de curând răscolit. Cercetând și acel colț, am găsit douăsprezece coroane de aur germane. Pentru care am semnat: Herman Claus, comisar; Petre Himgrund, pădurar; Iosif Redlinger, guard câmpenesco. Prin urmare, Tagmer, e vorba să ne lămurești acum de unde provine faptul că în acel loc, în casa d-tale, s'a găsit această mică avere?"

O mișcare zgomotoasă se produse în grupul călăuzilor, în urma acestor revelațiuni și câte-va minute fel de fel de exclamări întrerupseră desbaterile.

Ulric Tagmer, zdrobit de puterea acestei probe, rămase cufundat într-o tăcere, penibilă pentru toți cei de față. Când sindicul repetă întrebarea, acuzatul se căzni să mai spue câte-va vorbe:

— Eu locuiesc pe drumul Ghețarului de jos... ne-am oprit puțin la mine... atât cât să iau cu mine tărâcopul... d-lui Schuchmann i s'a făcut milă de mizeria mea... și i-a dat nevastei un pumn de monede... pe care ea le-a îngropat... fiindcă ușa noastră nu se închide... și noi lipsim adesea..."

— Aci, — întrerupse sindicul, trebuie să-ți fac cunoscut svoul care circula pe socoteala femeii d-tale. Știi ce se spune despre ea?

— Nu, — zise Ulric, — al cărui glas începuse să mai prindă oarecare siguranță.

— Se spune că Maria Muller pe care ai luat-o în căsătorie și care, după părerea tuturor, este o femeie frumoasă, e cam cochetă și are nevoi pe care câștigul d-tale nu le poate susține, și că îndemnat de ea, ai fi încercat să-ți însușești banii bancherului...

„Ipoteza asta se potrivește chiar mai bine de cât povestea acelui accident, întâmplat în niște condițiuni atât de complicate, în cât nu avea cum să facă victimă pe un excursionist încercat cum era d. Schuchmann. De altfel toate împrejurările sunt împotriva d-tale și mai cu osebire atitudinea asta pe care ai luat-o în fața noastră“.

Dar din clipa în care sindicul aținse această parte a instrucțiunei, Ulric nu mai era omul acela supus și resemnat de până acum. O flacără de îndrăzneală neprevăzută începu să se aprindă în ochii lui, și isbind odată cu putere pumnul în masă, răcni tocmai ca aceia cari ză răbdau mult timp un chin fără să se revolte.

— Ia să poftescă aci în fața mea, toți acei cari au scornit minciunile astea!... Maria e soția mea în fața lui Dumnezeu... și e o femeie cum se cade. Mai întâi de toate, eu o iubesc, și nu dau nimănui voe să o insulte“.

Spectacolul acestei explozii de mânia, ușurâ nițel inima călăuzelor, pe

cari desbaterile, de când începuse, îi cam incremenise pe bancă.

La urma-urmei acuzatul era unul dintre ai lor. Destul de compromisă fusese corporația, prin abținerea lui de până acum.

Sindicul, din parte-î, fiind și el satisfăcut și nevoind să mai ceară alte lămuriri de la Tagmer, în halul în care se găsea, îl pofti să treacă într'un cabinet, sub supravegherea grefierului, cât timp avea să ție deliberarea.

Strigătele de afară și gălăgia pătrundeau acum în sală, unde căldura și discuția se mărea din ce în ce...

Se discuta diferite propuneri.

Una din ele, emisă de un unchiu despre tală al lui Ulrich, susținea că ancheta trebuia închisă. Tagmer, și el, după neam, se îngrijea de cinstea numelui lor: el reaminti bunele purtări de până acum ale nepotului său, care cu toate ciudățeniile caracterului lui, nu avusese încă, la vârsta de 30 de ani, nici o daraveră cu justiția.

Pe de altă parte, sindicul, doritor de a scăpa de orice răspundere, era de părere de a sesiza tribunalul criminal.

Corporația călăuzelor se ridică însă cu putere în contra acestei măsuri prea grele și decanul lor resumă ideea tuturor într-o a treia părere. Ca să ceară intervenția puterii publice, să se răscolească lucrurile și să denunțe unul din membrii, însemna să arunce a-probriul asupra întregii corporațiuni. Și afară de asta, adevărul adevărat tot nu se poate scoate la lumină nici odată.

Cu toate astea, de și crima se putea tăgădui, se vedea destul de clar că era la mijloc o greșală mare. Prin urmare vinovatul trebuia pedepsit, după legea disciplinară a companiei lor.

După ce se închise discuția, se procedă la vot, și, optsprezece voturi din douăzeci, se revocă lui Ulric Tagmer titlul de călăuză și i se luă dreptul de a mai conduce călătorii.

Se introduce acuzatul.

Apoi, — toată lumea fiind în picioare, și în mijlocul unei tăceri solemne, ca într-o cameră mortuară, sindicul pronunță sentința contra lui.

Ulric, — a cărui figură se potolise din nou acum și arăta un aer prăpădit, ascultă distrat.

Iar când sindicul, — cu acea blândete caracteristică lui, adăogă:

Eu te-aș sfătui, chiar în interesul d-tale propriu, să părăsești ținutul acesta.

Tagmer răspunse:

„N'am de ce mă teme. Sunt nevinovat“.

Ii cerură apoi libretul, un fel de port-foi de piele, cu niște pagini unsuroase, pe care el le puse pe masă suspi-

nând; și două lacrimi se rostogoliră pe obrajii lui.

Vechii lui camarazi, muți și întristați, trecură pe dinaintea-i fără a-l privi măcar; și, când chipurile lor apărură, una câte una, în pragul de afară, o liniște adâncă se răspândi în gloata celor adunați acolo.

Fiecare din multe căuta să se apropie mai de grabă de acela dintre jurați cari îi erau mai de aproape sau mai bine cunoscut, căutând să afle rezultatul; și, astfel împărțită, mulțimea se răspândi în cete mici cari vorbeau în șoaptă.

În asfințitul soarelui, când se desertară drumurile, Ulric Tagmer plecă de la primărie. Se furișă de locurile mai populate și se afundă într-o pădure de aluni, care altă dată se întindea până la pelerinagiul Sf. Petroniū.

Timp de o jumătate de oră, el sui o potecă pietroasă și întretăiată de sfoară unui pârâias — apoi eși într'un lăminș, de unde cotind spre stânga, se opri înaintea unei căsuțe, ce înălbea întunericul nopții, colo, lângă Ghețarul de jos.

Ridică ivărul ușei și intră.

Pe un bolovan de stâncă, sta o femeie bine făcută și îmbrăcată după portul obișnuit în Lucerna.

Sprîjinită cu coatele în genunchi, ea scârpina gânditoare părul ei negru și lucios.

Auzind zgomotul, ridică ochii.

— Ei, ce e? — zise ea, deschizând odată cu buzele-i aprinse și ochii, mari de tot.

— S'a făcut tot, — zise Tagmer; și isbucni într'un sughit de plâns.

Femeea pironi asupra-i privirea ei arzătoare ca pentru a ghici tot ceea ce el nu spusese, și o mare înduioșare o cuprinsese.

— Mario, vino încoace, — o rugă Ulric, lăsându-se să cadă pe pat.

Amândoi șezură unul lângă altul, și bărbatul începu să povestească lucrul, întrerupându-se când și când, pentru ca sub balsamul sărutărilor să-și recapete puterea graiului.

În acest timp Maria nu scotea o vorbă. Și, dacă neliniștea soțului ei implora un răspuns din parte-î, ea se mulțumea să-l mângăie cu privirile ei blânde.

Veghiară astfel ceasuri întregi, lungi și pline de amărăciune și duioșie.

Niciodată noaptea nu le dăduse ore mai pline de viață, decât atunci, lângă caprele lor adormite.

Și, când cei doi soți, se lăsară somnului ce-î prididea, tovarășele intimității lor se deștentau sub razele zorilor, izbind văzduhul cu sunetul clopotelor lor.

Timp de mai bine de treizeci de luni, Ulric și Maria trăiră din cele douăsprezece coroane ale victimei, pe cari autoritățile nu le confiscase, dintr'un simțământ de scârbă pentru acel aur blestemat.

Femeea se ducea de schimba piesele și făcea cumpărături de departe, tocmai la șase-șapte ceasuri de drum, prin satele apropiate.

Lipsit de câștigul și de ocupațiunile lui obișnuite, fosta călăuză trăi apoi din produsele micii lui turme, pe o întindere îngustă de câteva ori cîndsnr tindere îngustă de pământ, o liveadă moștenită, situată la poalele Ghețarului de jos.

Așa își petrecea el toată ziua, învîrtindu-se în jurul căsuței lui; mai departe nu se ducea deoarece îl îngrozea rușinea ce îndurase de câteva ori când se întâlnise cu semenii de-ai lui.

Prietenii dealtădată, ca să nu-l mai vadă, ocoleau pe departe orîdecîteori aveau nevoie să treacă prin acele locuri părăginite.

Numai sindicul, care de multă vreme eșise din slujba lui, îl mai izbea uneori cu cotul trecînd și se făcea că nu ia seama salutului respectuos pe care i-l făcea bietul Tagmer.

...Trecuse poate vreo cincisprezece ani decînd cu catastrofa aceea cînd, după multe ierni grele, o noutate mare se răspîndi prin împrejurimi.

Ghețarul de jos începuse să se miște și se cobora acum spre casa lui Tagmer.

După mute constatări, se ajunsese la cea mai deplină siguranță; și, printre populația religioasă din valea aceea (pe care descoperirile științifice din ultimul timp, nu reușise încă să o lămurească asupra acestui fenomen natural) toți erau convinși că asta nu era alt decît puterea lui Dumnezeu și mîna dreptăței lui.

Ulric observase cel dintîiu pericolul ce-l amenința.

El văzuse un stufig de porumbe aplecându-se și pierind sub apăsarea ghețurilor, cum și mai multe țoiuri albe de zăpadă ivindu-se pe locurile altădată acoperite de verdeață.

Adesori, în ceasurile de noapte, câte un trunchiul mai rezistent se prăbușea cu o troznitură uriașă și, cînd se întîmpla ca el să nu auză aceste surpături prevestitoare, Maria îl deștepta pentru a împărtași cu el spaima ei din ce în ce mai mare.

Puțin câte puțin masa aceea de ghiață, acoperi lui Ulric parte dintre pomi și din an în an prindea aproape toată întinderea slabei lui pășuni.

Bietul om, înebunit, fu silit să-și vîndă caprele.

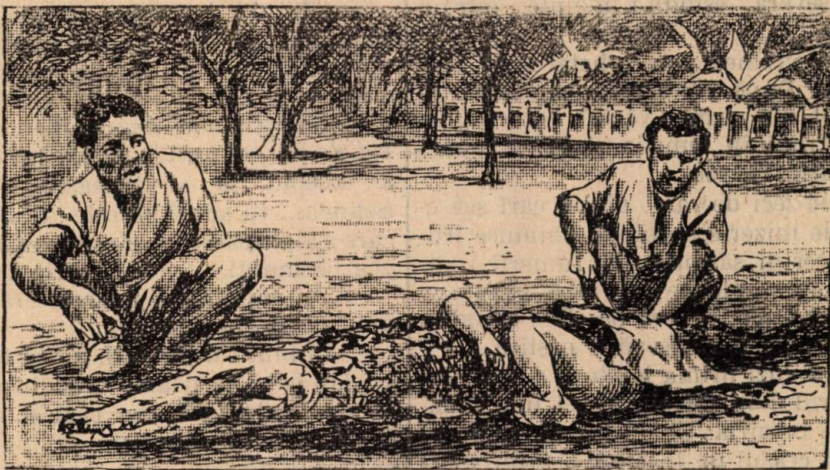
Cînd isprăviră și acele parale, cu ultimele lui resurse cumpără un corn de Alpi pe care îl așază pe niște scînduri, la termul unui râu adînc în maluri,

Ce s'a găsit în pîntecul unui crocodil

În Bangkok s'a întîmplat mai zilele trecute următorul caz :

Un domn Florio se plimba pe marginea unui rîu cînd văzu câți-va copii indigeni în vîrstă sa de 10—12 ani cari se scăldau. În momentul acesta un crocodil ieși la sprafața apei, apucă

gară îndată indigenii din vecinătate, scoțînd strigăte de bucurie. Unul din ei strigă : «Recunosc pe acest crocodil; e acela care mi-a mîncat erî copilul. Să-î spintecăm pîntecul și vom găsi brațul și piciorul copilului». D. Florio primind propunerea, întoarse pe spate bestia, îi tăie pîntecul și tatăl, introducînd mîna în

pe un copil de picior și-l târi în fund; cellalt(i) copii fugiră urlînd.

A doua zi, domnul Florio mergînd la vînațoare tot prin acele locuri, zări un crocodil dormind pe nisip la malul rîului. El se apropie încet, ochi monstrul și îl ucise cu un glonț tras în ochiul. La sgomotul armei, aler-

deschizătură, scoase, cum anunșe se brațul și piciorul copilului mîncat.

Unii din cititorii noștri s'ar îndoi, de autenticitatea acestei întîmplări. Spre a risipi îndoiala, adăogăm la această povestire oare-cum macabră, și o ilustrație care atestă veracitatea absolută a faptului.

pe drumul spre Interlacken. Și, acolo, cum vedea apărînd vr'un călător, el începea să sufle în corn, evocînd astfel răsunetele dela Moenlichhen, și înălțînd în pasul acela întunecos, un murmur monoton, care-l atrăgea mila și pomană trecătorilor.

Oh! Dar asta era o viață de plîns, nu alteceva!

Cînd, strecurându-se pe căi ascunse, —sărmanul cerșetor venea acasă, seara, tăcut și posomorât, în zadar mai căuta privirile blînde ale Mariei, acum vecinic căzută pe gânduri.

Singurătatea aceea le luase pofta de a mai sta de povești; și fleacurile nai-vității din vremile de dragoste nu se mai iveau acum pe buzele lor ofilite.

După multe perioade de stagnare, ghețarul își relua mereu drumul lui fatal. Schimbările pe cari le efectuase în mersul lui, silise și pe călăuze să schimbe drumul, în așa fel că locuința lui Ulric rămase cu totul urgisită în pustiul munților.

Toți îl uitară cu desăvîrsire, ca și cum nici n'ar fi existat pe lume.

În primăvara anului 1850, blocuri de ghiață, cari răspîndeau un frig puternic, înaintară până la picioarele căminului.

La epoca asta, Maria muri de o boală care începuse cu tremurături și se sfîrșise prin aiureală. După moartea ei, văduvul, zdrobit de o durere înfricoșitoare, nu se mișcă din loc trei-eci și șase de ceasuri. Apoi, venindu-și în fire, el se folosi de o noapte cu lună și duse pe soția lui la cimitir, unde o îngropă într'un colț de pământ neatins de morminte, și care era acoperit de un covor de maci.

Cînd se hotări să se apropie iar de oameni, posomorâtul exilat îmbătrânise atât de mult, în cît nimeni nu-l mai recunoscuse.

De altfel în acești patru-zeci de ani, două generații crescuse și această nouă societate nu mai păstra de cît o amintire nedeșlucită ca din poveste despre această întîmplare ai cărei contimporani erau de mult adormiți în locașul lor de vecinică odihnă.

Cu toate astea, tot mai venea vorba din cînd în cînd; și odată, în fundul unei cărciumi, Tagmer fu întrebat ceva despre asta, ca fiind mai bătrîn și deci în puțință de a-și aduce aminte. Din fericire pentru el, aerul lui încurcat asupra acestei întrebări nu făcu de cît să înveselească pe auditor, care de atunci în colo îl considera ca pe un

desmoștenit fără căpătâi.

Mai târziu, cursul anilor dându-i curaj, el se strecură iar printre oameni; și, ascultând cu luare aminte cele ce se spuneau, el se convinge că din toți cei de pe vremea lui, unul singur mai trăia încă. Acesta era fostul sindic, om de mai de o sută de ani, care aproape nici nu mai eșea din odaia lui.

Intr-o zi pe un soare frumos, Tagmer o luă la fugă zărind acea fizionomie severă, eșindu-i înaintea, într'un balcon.

...In vremea asta, ghețarul se lăsă mereu. După vre-o zece primăveri, în timpul din urmă, vârful lui veni de se sprijini în temelia slabă a colibeii lui Ulric Tagmer.

Nouăzeci de ani, dintre cari șeazezece de mizerie absolută, chinuise trupul acestui sărman om: umerii i se incovoiasă, pletele lui albe pâlise ca de uscăciune, carnea pe el se stafidise și privirile îi rătăceau a neștire...

Când auzi prima lovitură a pietrelor ghețarului în temelia casei lui, îl cuprinsă bucuria. El credea că sosise în sfârșit ceasul de încetare a tuturor celor suferite și că dărâmurile zidurilor avea să-i fie mormântul.

Dar pe măsură ce treceau săptămânile, starea lucrurilor se schimba într'un mod ciudat.

Ghețarul se porni din nou, și la bază se topea cu repeziciune, sub temperatura caldă a lunii lui Iulie.

Intr-o dimineață, Ulric o luă la goană în spre sat, bieteile lui picioare înțepenite se împleticeau la fie-care pas. Trecu astfel în goană străzile din Grindelweld, strigând cât îi lua gura:

— S'a întors domnul Schuch!... S'a întors domnul Schuch!...

În fața hotelului la *Marele-Călugăr*, acum ținut de nepoții lui *Moeren*, o ceată de excursioniști, gata de a pleca pe catării lor, începură să râdă pe socoteala bietului bătrân.

Era și caraghios, ce drept, cu barba lui ciufulită, cu părul vulvoi, cu ochii înlăcrămați și cu gura strâmbată într'un răs, ce n'avea nici un rost. Dar el nu se sinchisi și urmă a de striga pe toate tonurile:

— Domnul Schuch s'a întors!... Veniți că s'a întors domnul Schuch!...

Lumea începuse să se adune, întrebându-se: „Ce d. Schuch o fi ăla care făcuse pe bietul bătrân să-și piardă mințile?” Dar el, alergând mereu se îndreptă spre o vilă cu înfățișare așezată și veche.

Oprindu-se în fața acelei vile, el începu se strige:

— Domnule sindic! Domnule sindic...

Degeaba se strădui lumea să-i spună că sindicul de acum locuia în altă parte. El se mulțumea să-l lămurească zicându-le din când în când, printre chemările lui:

— Lăsați-mă în pace!... Asta e sindicul meu!...

După câteva minute, se deschise o fereastră și o figură respectabilă se ivi în rama ei:

— Bună-ziua, d-le sindic... Eū sunt Ulric Tagmer... vino imediat de primește pe d. Schuch...

Vechiul magistrat își reculese amintirile și curând un surâs de melancolie înflori în privirea lui și suspină:

— Ah! da. Imi aduc aminte de numele acesta... da, da! știu când s'a întâmplat... dar nu înțeleg ce vrei să zici...

— Să vă spun, d-le sindic... *Ghețarul de jos* coboară... partea lui de jos a început să se topească... și d. Schuch... își aduce aminte? d. Schuch? care s'a prăpădit în vremuri când mergea pe munți cu mine, Ulric Tagmer.

— Da, da!... știu acuma, — răspunse grav cel de la fereastră.

— Ei bine! d. Schuch a fost târât de ghețar până la poarta mea, în spărtura aia de ghiață în care căzuse... Capul îi este acum descoperit... Oh! l'am recunoscut numai de cât!... Nu s'a schimbat de loc!... Vino, d-le sindic, trebuie să vii să-l vezi!...

Foarte turburat de această afirmațiune, bătrânul fost magistrat ezita încă.

— D-le Schuch?... — murmură el fără să vrea —, Ulric Tagmer!... ce-or fi vrând cu mine vedeniile astea?...

Și de odată i se lămuriră în minte toate amănuntele uitatei nenorociri.

— Trebuie să văd! — zise el în cele din urmă. Așteptați-mă; mă cobor numai de cât.

Respingând pe servitoare ale cărei ocări se auzeau din stradă, el își luă venerabila lui pălărie de mătase și bastonul lung cu măciuca de argint, și eși.

Trecătorii se făcuseră grupuri. Din toate părțile se chemau unii pe alții îndemnându-se.

— Condu-mă, — zise sindicul.

— Negreșit. Vă voi conduce numai decât, — strigă Tagmer, — da! d-nul meu, trebuie să vă conduc...

Un surâs de triumf lumina acum fața lui pământie, și repetă în câteva ori cuvintele *să vă conduc*, — cuvinte profesionale, cari îi mângăiau auzul ca o dulce amintire și cari pentru el valora acum o deplină reabilitare publică.

Fără a mai privi dar la clientul său, nici a mai lua seama la întrebările celor din jurul lui, Ulric porni pe ghețar cu pasul acela sigur, larg și domol de altă dată.

Martorii acestei întâmplări îi însoțiră curioși, iar mulțimea ușoară și atârțată abia se putea ține de pașii largi ai celor doi bătrâni. Sindicul nu se opri să răsufle de cât pe locul pe care i-l arăta Tagmer, cu un gest aproape poruncitor.

În mijlocul fâșiilor de nomol și al

crăpăturilor sticloase, într'un cadru de ghiață se vedea un cap de om, înverzit de tot. Frigul împedicașe putrezirea și-i păstrase formele, tinerețea chiar: pe piele se vedeau și acum favoritele blonde.

Ulric Tagmer puse mâna pe un țărâncop și începu să isbească cu putere în blocuri, făcând să sară ciorburile prin prejur.

Curând el desfăcu întregul trup, ce zăcea lungit în ghiață, tot așa ca într'un coșciug.

După ce isprăvi cu aceasta:

— D-le sindic, — zise el, — caută-l d-ta singur prin buzunare.

Sindicul stăpânit la rândul de ascendentul lui Ulric se supuse.

Toată lumea văzu degetele lui noduroase căznindu-se să desfacă găurile înțepenite ale postavului înghețat și mai văzu de asemeni, cum el scoase rând pe rând: o legătură de chei, un pumn de monede, o pungă plină cu aur și un ceasornic, purtând inițialele R. S., ceea ce stabilea pe deplin identitatea cadavrului cu acela al lui Rudolf Schuchmann.

Atunci Ulric Tagmer se ridică, în toată statura lui pe moment destepenită și zise Sindicului, care acum se incovoiasă sub greutatea acestor cuvinte spuse cu un ton liniștit:

— Mai crezi și acum că eu sunt untâlar?... ai mai avea oare inimă să mai poți susține acest lucru înaintea oamenilor ăștia?...

Pe bătrânul sindic îl părăsiră puterile. Doi oameni se grăbiră să-l sprijinească. Și atunci, el șovăind, se întoarse spre cei ce erau de față și cari nu știa ce să înțeleagă din toate aceste peripeții:

— Oh! Ulric Tagmer, nenorocitul! zise el... Vai amicii mei, credeam că mi-am împlinit cariera de magistrat așa, ca să nu aibă nimeni să mă mustre de nimic. Eri eram gata să mor, cu conștiința curată și liber de orice remuscări. Timpul nu e în mâna noastră, Ulric, și iată! te rog aci chiar în genunchi, iartă-mi nedreptatea ce ți-am făcut... Imi dai voe să te îmbrățizez?

— Oh! D-le sindic! — murmură Tagmer înduișat, aruncându-se în brațele întinse înaintea lui. Și o clipă zdrențele depe el, se lipiră de pieptul și de gulerul înmătăsat al hainelor fostului sindic.

În vremea asta un gând tot mai munece pe bătrânul magistrat.

El întrebă:

— Bine, omule! cum s'a făcut de nu te-ai apărât atunci mai cu suflet?... Cineva invocă lucrurile, ce dracu!... Se mânie... se revoltă... încearcă totul.

— Ce să fac, d-le sindic? — reluă Ulric Tagmer. În totdeauna am fost timid. Asta mi-a pricinuit multe și grele neajunsuri în viața mea!

Toți abonații la „ZIARUL CALĂTORIILOR“

Participă cu începere de azi, la următoarele mari și de valoare premii:

1) O sobă « Godin » No. 3, cumpărată de la cunoscuta casă : Industria Metalică « Marcu », B-dul Elisabeta, No. 5.

2) Una pușcă fină de vânătoare, cu 2 țevi, cal. 12, din vechia și renumita fabrică Pieper Bayard.

3) Un pistol automat de buzunar, Pieper-Bayard, modelul cel mai nou, fiind de calibru mare, 7 65, însă format redus, foarte portativ.

4) Una carabină de mare precizie, cal. 22, Pieper-Bayard, semi-automată.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin **B. D. Zisman**, 44, calea Victoriei, furnizorul Curții Regale.

5) Una oglindă mare venețiană de cristal ;

6) Una măsuță de toaletă, cu oglinzi de cristal ;

7) Una mașină de cusut de mână ;

8) Două frumoase tablouri.

Toate aceste 5 obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mobile **Marco Dattelkremer**, str. Carol, No. 62.

9) Una pendulă de birou ;

10) Una chisea de argint de China, foarte frumoase obiecte, cumpărate de la magazinul de încredere **Schmith & Stratulat**, calea Victoriei, 53.

11) Un gramofon perfecționat ;

12) Una mandolină, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică **Jean Feder**, calea Victoriei, 54.

13) Una fructieră, argintată și aurită, cu 12 cuțite pentru desert, aurite, cumpărată de la cunoscutul magazin de bijuterie **Th. Radivon**, B-dul Elisabeta, 9 bis.

14) Una toaletă de bambu veritabil, cumpărată de la bine asortatul magazin de mobile de trestie și bambu, **D. Litmann**, strada Lipșcani, No. 3.

15) O duzină crema « Flora ».

16) O » săpun « Flora ».

17) O » pudră « Flora ».

18) 2 ceasornice de argint, pentru bărbat.

19) 5 abonamente pe 6 luni la ziarul umoristic « Veselia ».

20) 5 abonamente pe 3 luni la ziarul « Universul literar ».

Toate aceste frumoase premii se oferă cu începere de azi, prin tragere la sorți, abonaților « Ziarului Călătoriilor ».

Prețul abonamentului: Lei 5 pentru un an, Lei 2.60 pentru 6 luni.

NOUILE MARI PREMII

OFERITE DE ZIARUL

„UNIVERSUL“

ABONAȚILOR SĂI, CU INCEPERE DE ASTAZI:

O NOUA VILA LA SINAIA

«Vila Theodora», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea mai splendidă din localitate

Un salonaș modern

compus din: o canapea, două fotoliuri, patru scaune și o masă de mijloc, foarte elegant, cumpărat dela fabrica de mobile de artă I. Brezoiu, calea Rahovei, 50, unde se găsește în permanență o bogată și aleasă expoziție de mobile de toate genurile

UN DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, cumpărat de la Industria metalică «Marcu», Bulevardul Elisabeta, No. 8.

O GARNITURA DE MOBILA PENTRU INTRARE

compusă din o canapea, patru scaune, două fotoliuri și o masă cumpărate de la cunoscutul magazin de mobile de trestie și bambu Littman, strada Lipșcani, No. 3.

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn Marin V. Ganea, șoseaua Mihaî-Bravul, No. 37 și strada Șerbănică, No. 10.—Sucursala calea Victoriei, No. 107.

O SCOARTĂ ROMÂNEASCĂ ȘI O BLUZĂ (IE) DE MĂTASE

de la Bazarul Național de țesături românești de sub conducerea doamnelor Cosco și Duțescu, calea Victoriei, 110, cel mai efțin și mai bine asortat magazin în toate felurile de lucrări românești de pânză, lână și mătase

UN SALONAȘ DE BAMBU

cumpărat de la cunoscuta fabrică de mobile în acest gen E. A. Pucher, calea Victoriei, No. 148.—Sucursala Bulevardul Elisabeta, No. 18, «La Cometa Haley».

O DORMEZĂ, DOUĂ FOTOLIURI ȘI UN PARAVAN ARTISTIC

lucrate în vechiul atelier de tapițerie Ioan Niculescu, strada Câmpineanu, No. 31.

O pendulă de stejar afumat și o tavă argintată,
cumpărate de la magazinul de încredere Schmidt & Stratulat, calea Victoriei, No. 53.

O bicicletă, o pușcă de vânatoare și un pistol automat,
cumpărate de la marele magazin de biciclete și arme B. D. Zissmann, calea Victoriei, No. 44.

Un gramofon, o vioară, un flaut și o harmonică,
cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică Jean Feder, calea Victoriei, No. 54.

1 pendulă de perete și 6 lingurițe de argint suflate cu aur,
cumpărate de la cunoscutul magazin «Ceasornicăria Colței».

O splendidă rochie albă,
lucrată artistic în ajururi.

O dormeuză, 2 fotoliuri și un paravan artistic,
lucrate în vechiul atelier de tapițerie Ioan Niculescu, strada Câmpineanu, No. 31.

Un ceasornic de aur
cu trei capace pentru bărbat

1 brățară de aur 14 kt. cu 5 perle fine.

2 ceasornice de aur pentru doamnă.

1 inel de aur cu rubin pentru bărbat.

1 pereche de cercei cu diamante și rubine Capuchon, de o mare valoare.

O frumoasă și prețioasă broșă.

1 inel de aur 14 kt., pecetar pentru bărbat.

6 ceasornice remontoir de argint cu câte 3 capace

1 ceasornic de metal emailat.

1 binoclu fin, 6 ceasornice remontoir de metal.

1 elegantă compotieră argintată de mare valoare.

50 cutii de cremă, pudră și săpun «Flora» în cutii speciale făcute anume pentru abonații noștri.

2 aparate economice de încălzit inventate de d. nu căpitan Castano.

20 plachete argintate reprezentând fotografiile Regelui și Reginei, comandate anume pentru premii.

Toți acei cari se abonează cu începere de azi mai primesc gratuit și un volum din: Memoriile Regelui Carol I.